

Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi | Norges fiskerihøgskole

Et legitimt kvotesystem

Forståelse av legitimitet i offentlige dokumenter og blant næringsaktører om det norske kvotesystemet

Natja Røine Østebø

Masteroppgave i Ressursforvaltning - Fiskeri- og havbruksvitenskap (60 stp.) mai 2020

Omslagsfoto: Dan Tore Jørgensen

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	1
1.1	Dagens kvotesystem	2
1.2	Kvotemeldinga.....	4
1.3	Problemstilling og forskningsspørsmål	6
1.4	Avgrensninger	6
1.5	Oppgavens oppbygning	7
2	Teori	8
2.1	Institusjonell teori	9
2.2	Bærekraftsdimensjoner	10
2.3	Konseptualisering av legitimitet.....	13
3	Forskningsdesign.....	19
3.1	Vitenskapsteoretiske refleksjoner.....	20
3.2	Operasjonalisering av legitimitet.....	22
3.3	Metoder.....	24
3.4	Dokumentanalyse	25
3.5	Q-metodologi.....	25
3.6	Semistrukturert intervju	37
3.7	Kvalitet	40
3.8	Etikk.....	42
4	Resultater.....	43
4.1	Anvendelse av legitimitetsbegrepet i offentlige dokumenter	43
4.2	Individuelle holdninger til kvotesystemet og kvotemeldingas legitimitet.....	48
5	Diskusjon.....	63
6	Konklusjon	74
	Referanser.....	76

Vedlegg 1: Intervjuguide.....	81
Vedlegg 2: Samtykkeerklæring.....	82
Vedlegg 3: Resultatfil PQMethod.....	83

Tabelliste

Tabell 1: Legitimitetskriterier slik de er presentert i Beetham (2013) (egen oversettelse).	16
Tabell 2: Tilnærminger til legitimitetsvurderinger (McCullough, 2015).....	22
Tabell 3: Matrise med påstander fra kommunikasjonsuniverset med Beethams (2013) legitimitetsdimensjoner og Charles (2001) bærekraftsdimensjoner.....	29
Tabell 4: Liste over respondenter med geografisk tilhørighet, koding og antall.	33
Tabell 5: Design av sorteringsmønster.....	35
Tabell 6: Viser de 12 av 36 påstandene som har høyest og lavest verdi i sorteringsmønsteret til faktor 1 sammen med z-score.	50
Tabell 7: Viser de 12 av 36 påstandene som har høyest og lavest verdi i sorteringsmønsteret til faktor 2 sammen med z-score.	53
Tabell 8: De differensierende påstandenes verdi i sorteringsmønsteret for de ulike faktorene.	54
Tabell 9: Viser de 12 av 36 påstandene som har høyest og lavest verdi i sorteringsmønsteret til faktor 3 sammen med z-score.	55
Tabell 10: De differensierende påstandenes verdi i sorteringsmønsteret for de ulike faktorene.	56
Tabell 11: Viser de 12 av 36 påstandene som har høyest og lavest verdi i sorteringsmønsteret til faktor 1 sammen med z-score.	58
Tabell 12: De differensierende påstandenes verdi i sorteringsmønsteret for de ulike faktorene.	59
Tabell 13: Sammenfallende påstander med verdi i sorteringsmønster til de ulike faktorene.	60

Figurliste

Figur 1: Bærekraftsdimensjonene. Fra «Bærekraftig utvikling», av FN-sambandet, 2019 (https://www.fn.no/Tema/fattigdom/Baerekraftig-utvikling).	12
Figur 2: Et typisk sorteringsmønster i Q-metodologi. Fra «A Q-methodology study of patients' subjective experiences of TIA» av Spurgeon, L., Humphreys, G., James, G., & Sackley, C., 2012, Stroke research and treatment.	27

Forord

Denne oppgaven markerer slutten på studietiden ved Norges fiskerihøgskole og tilflytter i Tromsø by. Det har vært en seig innspurt på masteroppgaven «i disse koronatider». På grunn av pandemien ble bibliotek og snøskavler erstattet med hjemmekontor og vestlandsvær da UiT stengte dørene i mars, og det spørs om det hadde blitt noen mastergrad om det ikke hadde vært for stor omstillingsevne, uvurderlig støtte og gode pep-talks fra veiledningsteamet, venner og familie de siste månedene.

En spesiell takk rettes til mine to veiledere, Petter Holm og Kathrine Tveiterås ved UiT - Norges arktiske universitet, for tilbakemeldinger og veiledning dette siste året på studiet, men også for de mange mulighetene og vervene jeg har hatt i løpet av studietida. Takk til medstudent i veiledningsteamet Maya Mariell Steinvik for ærlige tilbakemeldinger, vafler og vennskap gjennom studieløpet. Sammen med deg har jeg funnet støtte og en å dele både medgang og motgang med, noe jeg setter utrolig stor pris på. Til slutt fortjener foreldrene mine en stor takk. Takk for at jeg fikk bo hos dere da landet stengte, takk for utømmelige mengder kaffe og oppmuntring, og beklager at jeg ikke tok mer av oppvasken.

Natja Røine Østebø

Torvastad, mai 2020

Sammendrag

Denne oppgaven undersøker ulike oppfatninger om kvotesystemet og drøfter disse i relasjon til legitimitet. Det norske kvotesystemet regulerer fordelingen av totalkvoter på gruppe- og fartøynivå og har blitt bygget opp over mange år. Meld. St. 32 (2018 - 2019) Et kvotesystem for økt verdiskaping (kvotemeldinga), har som målsetning å forenkle kvotesystemet, og gjøre det mer effektivt og fleksibelt. I flere av de offentlige dokumentene som leder opp til kvotemeldinga er legitimitet et sentralt begrep. I denne studien knyttes legitimitetsteori opp mot forståelsen av legitimitet i fire offentlige dokumenter, og mot holdninger om kvotesystemet og kvotemeldinga blant 20 enkeltindivider med tilknytning til fiskerinæringa. Resultatene viser at det er forfatterne av de offentlige dokumentene som er mest opptatt av at kvotesystemet må være legitimt. De er også opptatt av at et nytt kvotesystem må oppleves som legitimt for storsamfunnet. Kvotesystemet har høy oppslutning blant enkeltindividene i studien, men det finnes utfordringer i hvordan ulike gruppers verdier og egeninteresser vektlegges av forvaltninga. Hvor godt kvotesystemet oppleves å samsvare med den enkeltes verdisyn, henger sammen med hvor legitimt kvotesystemet oppleves å være for den enkelte. At noen grupper tjener mer på kvotesystemets innretning enn andre, gir opphav til verdikonflikter.

1 Innledning

Det er havressursloven som setter føringene for den norske fiskeriforvaltninga og for kvotesystemet. Formålet med loven er: «[...] å sikre ei berekraftig og samfunnsøkonomisk lønsam forvaltning av dei viltlevande marine ressursane og det tilhøyrande genetiske materialet og å medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna» (Havressurslova, 2008, § 1).

Fiskeriforvaltningas formål er dermed tredelt: Den skal sikre både miljømessige, økonomiske og sosiale hensyn. Totalkvoteordninga som innebærer fastsettelsen og fordelingen av den totale mengden fisk i en gitt bestand som kan fiskes, *Total Allowable Catch* (TAC), i samarbeid med andre nasjoner og regionale fiskeriorganisasjoner, er et av de viktigste verktøyene til fiskeriforvaltninga når det kommer til å sikre den miljømessige bærekraften. Den nasjonale andelen av totalkvoten fordeles deretter mellom hav- og kystflåten basert på dynamiske fordelingsnøkler, til fartøygrupper og til slutt til de enkelte fartøy. Fartøykvoteordninga berører den økonomiske og sosiale bærekraften i fiskeriene. Strukturkvoteordninga er på sin side et økonomisk verktøy med sosiale implikasjoner. Strukturkvoteordninga har fjernet mye av overkapasiteten i fiskeriet og gjort fiskeriene mer lønnsomme, samtidig har ordninga hatt negative sosiale konsekvenser ved at antallet båter har blitt redusert, kvoteprisene har økt og rekrutteringa til næringa har blitt vanskeligere ettersom det har blitt dyrt å etablere seg som fisker (Iversen et al., 2016).

Mange tiltak er prøvd ut for å sikre den sosiale bærekraften gjennom «sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna» (Havressurslova, 2008, § 1). Pliktordninger for trålere, tilskuddsordninger for å sikre industrien bedre råstoff og begrensninger på effektiviseringstiltak i den minste flåtegruppa er noen eksempler. Alle disse tiltakene har vært motivert av et ønske om å finne en balanse mellom økonomiske og sosiale hensyn. Denne balansegangen har vist seg å være en vanskelig oppgave for forvaltningsapparatet (Iversen et al., 2016). Mens noen roper etter mer effektivisering og økt lønnsomhet, mener andre at hensynet til sysselsetting og bosetting må komme i første rekke. Et sentralt begrep når det kommer til avveining mellom ulike hensyn er legitimitet. Et legitimt kvotesystem trekkes fram som en forutsetning for å oppnå stabilitet og utvikling i næringa (Nærings- og fiskeridepartementet, 2019). Men hva kjennetegner et legitimt kvotesystem? Og hva avgjør om dagens kvotesystem er legitimt eller ikke? Å undersøke kvotesystemets legitimitet og

peke på eventuelle legitimitetsutfordringer vil kunne gi noen svar på hvor godt forvaltninga klarer å balansere de ulike hensynene i havressursloven og hvordan disse bør vektlegges. Denne oppgaven tar sikte på å gjøre nettopp dette.

Oppgaven bygger i all hovedsak på Beethams (2013) konseptualisering og Lambs (2014) operasjonalisering av legitimitet (2014). Ifølge Beetham (2013) er hovedspørsmålet for legitimitetsstudier å finne ut hvilke verdier underordnede har, og hvordan disse stemmer overens med verdiene til de overordnede. De overordnede forstås i denne sammenheng som de norske myndighetene. Verdiene til de norske myndighetene vil undersøkes ved å analysere offentlige dokumenter. De underordnede forstås i denne studien som fiskere, fiskekjøpere og representanter for fiskesalgslag og forvaltninga. Verdiene og holdningene til fiskere, fiskekjøpere og representanter for fiskesalgslag og forvaltninga kartlegges ved metodene Q-metodologi og semistrukturerte intervju. Beethams tre legitimitetsdimensjoner danner grunnlaget for Q-utvalget i Q-metodologi og i diskusjonen for å svare på forskingsspørsmålene og problemstillingen.

1.1 Dagens kvotesystem

Det norske kvotesystemet er komplekst, noe som gjør det vanskelig for utenforstående å sette seg inn i fiskeripolitikken og forvaltningssystemet. Med dagens kvotesystem er havflåten og kystflåten skilt fra hverandre, og kystflåte er igjen delt inn i to adskilte reguleringsystemer: Åpen og lukket gruppe. Åpen gruppe er maksimalkvoteregulert, noe som vil si at alle fartøyene i denne gruppen fisker fritt på den samme kvoten til kvoten er oppfisket. Lukket gruppe er fartøykvoteregulert, som vil si at hvert fartøy får utdelt en garantert kvote som de har rett til å fiske. Lukket gruppe er igjen delt inn i flere fartøygrupper (NOU 2016: 26).

Norsk fiskeriforvaltning er i dag nasjonalt og internasjonalt anerkjent for å holde høy standard. Dette har ikke skjedd over natta, men er et resultat av dyrekjøpt lærdom fra sildekollapsen på 1970-tallet og torskekollapsen på 1980-tallet. Det er ikke lenge siden det ble sett på som umulig å overfiske, med havforsker Finn Devold i spissen som fiskernes sporhund (Christensen, 2014a). Etter hvert ble det derimot klart at havet ikke var utømmelig. Behovet for en strengere statlig regulering av fiskeriene kom som følge av en industrialisering og

effektiviseringen av fiskerierne i etterkrigstida, som førte til kollapsen av våre viktigste kommersielle fiskearter. Med havrettstraktaten fikk Norge og andre havnasjoner utvidet jurisdiksjon over sine farvann, men også en utvidet plikt til å ta vare på havet. Dette tvang gjennom økt forskningsinnsats og en mer bærekraftig forvaltning. (Hallenstvedt & Dørum, 2020; Flåten & Skonhoft, 2014; Christensen, 2014b).

De første fiskerireguleringene var rettet mot trålflåten. Trålflåten ble ansett å være den mest effektive delen av fiskeflåten, men ble også sett på som en trussel mot de kystnære fiskerne. Utover 1900-tallet ble reguleringer av de største fartøyene og trålerne stadig mer omfattende, mens man antok at kystfiskerierne ikke hadde noen nevneverdig innvirkning på bestandene (Christensen, 2014c). Kystfiskerierne, som fisket med konvensjonelle redskaper som garn, line, juksa og snurrevad, fikk derfor lov til å fiske selv etter at den norske totalkvoten var oppfisket. Etter hvert innså man at også kystfiskerierens ressursuttak førte til overfiske. En konsekvens av dette var lukkingen av fiskeriallmenningen for kystflåten. Fiskeriallmenningen innebar at alle hadde anledning til å høste fritt av havet. Dette ble det en slutt på den 18. april 1989 da vårfisket etter torsk for første gang i norsk historie ble stengt for kystflåten. Denne datoen markerer et veiskille i norsk fiskerihistorie og i norsk fiskeriforvaltning (Holm, Finstad & Christensen 2014). Lukkingen av fiskeriallmenningen ble etterfulgt av innføringen av individuelle fartøykvoter som skulle gi økt kontroll over uttaket av fisk. Subsidiene som fiskerierne mottok gjennom Hovedavtalen, utgjorde i en årrekke en femtedel av førstehåndsverdien av all norsk fangst. Etter hvert som subsidiene ble avviklet ble fiskerierne nødt til å drive mer lønnsomt og effektivt (Flåten & Skonhoft, 2014; Holm et al., 2014).

Kvotestystemet ble etter hvert brukt som et verktøy for å redusere innsatsen i fiskerierne og til å øke lønnsomheten. Trålflåten fikk først mulighet til å samle flere kvoter på ett fartøy gjennom enhetskvoteordningen. Trålflåtens enhetskvoteordning ble i 2004 erstattet med strukturkvoteordningen. Denne ordningen ble også innført for kystflåten over 15 meter samme år (Iversen et al., 2016). Strukturkvoteordningen innebærer at kvotene til et fartøy kan overføres til et annet fartøy i en gitt periode, i dag maksimalt 20 år. For å benytte seg av strukturkvoteordningen må det ene fartøyet tas ut av fisket og kondemneres slik at noe av overkapasiteten i fiskeriet reduseres (NOU 2016: 26). Strukturingsordningen har flest begrensinger i kystflåten, som består av flere adskilte fartøygrupper som baseres på fartøyenes lengde. Det er et øvre tak på hvor mange kvoter et fartøy kan ha og hvor stor

strukturingsgrad som tillates i hver fartøygruppe, struktureringen kan kun skje innad i fartøygruppene og 20 % av oppkjøpt kvote går tilbake til hele fartøygruppa (NOU 2016: 26). Etter hvert har stadig flere og stadig mindre fartøy i ulike grupper fått mulighet til å strukturere, med unntak av fartøygruppa under 11 meter. Strukturkvoteordningen har redusert antall fiskere og antall aktive fiskefartøy, økt fiskernes lønnsomhet og ført til at prisen på fiskefartøy med kvoter har skutt til vær's (Iversen et al., 2016).

Dagens kvotesystem er et lappetepp'e av reguleringer som har kommet til etter hvert som nye utfordringer har dukket opp. På grunn av dette er kvotesystemet komplekst og det oppfattes ofte som uforståelig og uoversiktlig, både i forvaltninga og for næringsaktørene. I 2015 nedsatte regjeringa et ekspertutvalg, Eidesen-utvalget, som skulle gi en fullstendig gjennomgang av kvotesystemet. Eidesen-utvalgets mandat var å se på alternativer til dagens kvotesystem og å vurdere en ressursrente i fiskerierne (Regjeringen, 2015). Eidesen-utvalgets offentlige utredning danner grunnlaget for kvotemeldinga, som staker ut kursen for et nytt kvotesystem.

1.2 Kvotemeldinga

Et kvotesystem for økt verdiskaping – En fremtidsrettet fiskerinæring (kvotemeldinga) kom 21. juni 2019. Formålet med kvotemeldinga er å forenkle kvotesystemet, gjøre det mer effektivt, fleksibelt, mer tidsmessig og fremtidsrettet. Mange av forslagene i kvotemeldinga har skapt debatt. I stedet for å skille mellom to ulike fisketillatelse foreslås det å innføre en felles fiskeritillatelse. Trålstigen og NVG-stigen er dynamiske kvotefordelingsnøkler som gjør det vanskelig å holde oversikt over et enkelt fartøys kvoteportefølje. Disse fordelingsnøklerne foreslås erstattet med faste kvotefaktorer. Disse tiltakene utgjør ifølge regjeringa en forenkling av systemet (Nærings- og fiskeridepartementet, 2019).

I kvotemeldinga foreslås det videre å øke fleksibiliteten i fiskerierne ved å tillate at hvert fartøy kan utveksle 20 % av verdien på kvotefaktorene på en markedsplass for å øke kvotegrunnlaget eller spesialisere driften (Nærings- og fiskeridepartementet, 2019). Videre foreslås det en ny innretning på strukturkvoteordningen hvor det blir mulig å dele opp kvotepakker. For å bremse effektivitetstakten i den nye ordningen vil 10 % av kvotefaktorene

avkortes ved strukturering. Disse kvotefaktorene vil plasseres i en statlig kvotebeholdning. Kvoteøkningene vil ligge på samme nivå som i dag. Det åpnes også opp for en frivillig ordning der fartøy som i dag har tidsbegrensede strukturkvoter kan konvertere disse til kvotefaktorer med 15 års lengre varighet. Ved overgang fra strukturkvoter til kvotefaktorer vil 20 % av strukturgevinsten tilføres den statlige kvotebeholdningen, som vil leies ut innenfor fartøygruppene. 80 % av strukturgevinsten skal også fordeles innenfor de gjeldende fartøygruppene. Kvotemeldinga sier lite om hva provenyet fra utleie gjennom en statlig kvotebeholdning skal benyttes til, men det slås fast at en kvotebeholdning kan fungere som en mekanisme for at deler av ressursrenten kan tilfalle felleskapet (Nærings- og fiskeridepartementet, 2019).

Når det gjelder kystflåten foreslås det å utvikle samfiskeordningen, som har fungert som en skjult strukturkvoteordning. Det åpnes samtidig opp for en kondemneringsordning for fartøy under 11 m. Dette vil modernisere gruppa og dermed gjøre den mer effektiv.

Gruppeinndelingen etter hjemmelslengde i kystflåten erstattes med en gruppeinndeling etter faktisk lengde for å hindre at kvotegrunnlaget flyttes til større båter. De fartøyene som er for store for den gruppa de i dag befinner seg i, basert på hjemmelslengde, flyttes opp i gruppene de hører hjemme, etter faktisk lengde, og tar med seg kvotegrunnlaget dit. Dette tiltaket vil føre til at det blir vanntette skott mellom de ulike gruppene, slik at man er nødt til å kjøpe seg ut av gjeldende gruppe og kjøpe seg inn i en annen om man vil endre gruppe.

Flåtesammensetningen vil endres i det man går over fra hjemmelslengde til faktisk lengde, men etter dette vil flåtesammensetningen i lukket gruppe være konstant (Nærings- og fiskeridepartementet, 2019).

Rekrutteringsordningene i fiskeriene foreslås å endres. I stedet for at fiskere kan søke om å tildeles gratis rekrutteringskvoter i lukket gruppe, foreslås det at fiskere under 30 år i åpen gruppe skal få et kvotetillegg som belastes åpen gruppe. Fiskere under 30 med eget fartøy kan søke om en ytterligere kvotebonus over 5 år som belastes totalkvoten. Dette forslaget vil ifølge regjeringa gjøre det mulig for spesielt motiverte fiskere i åpen gruppe å tjene nok til å kunne kjøpe seg inn i lukket gruppe (Nærings- og fiskeridepartementet, 2019).

1.3 Problemstilling og forskningsspørsmål

Formålet med studien er todelt: Først å finne ut hvordan legitimitet forstås og anvendes i offentlige dokumenter som omhandler kvotesystemet. Deretter å sette denne legitimitetsforståelsen opp mot subjektive holdninger om det nåværende kvotesystemet og kvotesystemet foreslått i Meld. St. 32 (2018 – 2019) blant fiskere, fiskekjøpere, fiskesalgslag og forvaltninga. De subjektive holdningene om kvotesystemet og den offentlige anvendelsen av legitimitetsbegrepet vil deretter sammenlignes for å finne ut hvilke koblinger som finnes eller ikke finnes mellom disse.

Problemstillingen som forsøkes besvart i denne oppgaven er: «Hvordan forstås legitimitet i det norske kvotesystemet?»

De spesifikke forskningsspørsmålene er som følger:

1. Hvordan anvendes legitimitetsbegrepet i offentlige dokumenter?
2. Hvilke holdninger har individer med en tilknytning til fiskerinæringa om det nasjonale kvotesystemet og kvotemeldingens legitimitet?
3. Hvilke koblinger er det/ikke mellom 1 og 2?

1.4 Avgrensninger

Datagrunnlaget for studien er diskusjonen om kvotemeldinga fra juni 2019 til februar 2020. Den diskusjonen som har vært om kvotemeldinga og Riksrevisjonens rapport våren 2020 er ikke tatt med. Kvotesystemet forstås her som det nasjonale systemet. Fordelingen av fiskebestander mellom land, og prosessen med å sette totalkvoter (TAC) i samarbeid med regionale fiskerierorganisasjoner og andre stater er ikke inkludert. Det er i all hovedsak fordelings- og strukturvoteordningene som forstås som kvotesystemet, ikke førstehåndsomsetninga og pliktsystemet.

Kvotesystemet har vært gjenstand for mange endringer i årenes løp og det ville ha vært tilnærmet umulig å ta med alle reguleringer og ordninger som har eksistert siden fartøykvoter gradvis ble innført i trålflåten utover 1900-tallet og i kystflåten i 1990. Denne studien tar derfor utgangspunkt i kvotesystemet som var gjeldene per 21.06.2019. Likevel kan tidligere

ordninger og regulering bli nevnt fordi de kom fram i intervjumaterialet. Avisartiklene som danner grunnlaget for kommunikasjonsuniverset i Q-metodologi, er hentet på søkeportalen Retriever mellom 21.06.2019 og 11.11.2019. Datamaterialet gir derfor et bilde av diskursen rundt kvotesystemet i denne perioden.

De offentlige dokumentene som er valgt ut for å analysere hvordan legitimitetsbegrepet anvendes i forvaltninga er begrenset til NOU 2016: 26 Et fremtidsrettet kvotesystem og rapportene Om legitimitetsspørsmål i ressurs- og kvotepolitikken (Holm & Henriksen, 2016) og Enkeltelementer og helhetsløsninger for alternative kvotesystem (Hermansen & Isaksen, 2016). Disse dokumentene er valgt fordi de gir grunnlaget for Meld. St. 32 (2018-2019) Et kvotesystem for økt verdiskaping - En fremtidsrettet fiskerinæring (kvotemeldinga), som ble behandlet i Stortinget våren 2020. Anvendelsen av legitimitetsbegrepet i kvotemeldinga blir også analysert.

Et av målene med studien har vært å gi en bred oversikt over holdninger til kvotesystemet. Det er derfor ingen begrensninger på hvilke fartøygrupper, hvilke typer fiskeri, eller hvilken geografisk tilhørighet informantene har hatt. Målet har vært å få et så bredt utvalg som mulig og finne informanter med ulike roller i fiskerinæringa. Denne mangelen på avgrensning har gått på bekostning av detaljnivået i studien. Informantene er fra henholdsvis Vestlandet og Nord-Norge, og omfatter fiskere, fiskekjøpere og representanter fra fiskesalgslag og forvaltningsapparatet på regionalt- og nasjonalt nivå. Alle informantene er insidere i fiskerinæringa. Andre interessenter i sjømatnæringa, som for eksempel representanter fra miljøorganisasjoner, innbyggere i kystsamfunn eller fiskeriinteresserte er ikke blitt spurt om å delta i studien.

1.5 Oppgavens oppbygning

I kapittel to, teorikapittelet, vil jeg gå nærmere inn på institusjonell teori, bærekraft og legitimitet. Institusjonell teori kan si noe om hvordan ulike institusjoner i fiskeriene, eksempelvis nærings- og fiskeridepartementet, Fiskarlaget eller kystsamfunn jobber sammen, endres og fungerer. Bærekraftsdimensjoner er sentralt i norsk fiskeriforvaltning ettersom fiskeriene er fornybare ressurser. Det er også nødvendig å gi en konseptualisering og

operasjonalisering av legitimitet for å kunne si noe om hvordan legitimitet forstås i det norske kvotesystemet.

Kapittel 3 går gjennom forskningsdesignet i oppgaven. Metodene jeg vil benytte for å svare på problemstillingen og forskningsspørsmålene er dokumentanalyse, Q-metodologi og semistrukturert intervju. For å finne ut hvordan legitimitet blir anvendt i offentlige dokumenter, vil jeg gjennomføre en dokumentanalyse av sentrale offentlige dokumenter. Q-metodologi og semistrukturerte intervju er valgt som metoder for å undersøke individuelle holdninger og meninger om kvotesystemets legitimitet. Etter en gjennomgang av metodene drøftes kvalitet og etikk.

Resultatene fra hver av metodene blir presentert i kapittel 4. Resultatene fra den tematiske analysen av de offentlige dokumentene blir gjennomgått først. Deretter presenteres resultatene fra den abduktive tolkingen av Q-metodologi og den tematiske analysen av intervjuene samlet. Avslutningsvis i resultatkapittelet sammenlignes de ulike delene for å se på koblinger mellom dem.

I kapittel 5 drøftes de samlede resultatene fra dokumentanalysen, Q-metodologi og semistrukturerte intervju. Dette drøftes for å forstå hvordan legitimitetsbegrepet er anvendt i offentlige dokumenter sammenlignet med hvilke holdninger enkeltindivider har til kvotesystemets legitimitet. Studiens konklusjon blir presentert i kapittel 6.

2 Teori

Dette kapittelet gjør rede for sentrale teorier som utgjør fundamentet i oppgaven og som senere benyttes i diskusjonen. Oppgaven har en svært åpen problemstilling med flere innfallsvinkler. For å finne ut hvordan et legitimt kvotesystem forstås i offentlige dokumenter og av aktørene i næringen er det nødvendig å forklare, konseptualisere og operasjonalisere begrepet legitimitet. Teorikapittelet vil også presentere institusjonell teori og dimensjoner ved bærekraft som er relevant i norsk fiskeriforvaltning.

2.1 Institusjonell teori

Institusjonell teori har en viktig posisjon i diskursen innen fiskeriforvaltning. Den rådende forståelsen er at den praktiske forvaltninga må skje gjennom, og er avhengig, av institusjoner. Fiskeriforvaltninga vil derfor påvirkes av hvordan institusjoner designes og hvor effektive de er. 'Institusjon' er et begrep som vil forstås ulikt av ulike mennesker og innen ulike fagdisipliner (Jentoft, 2004). Institusjoner kan forstås både som formelle institusjoner og som sosiale institusjoner. I dagligtalen er det som regel de formelle og mer håndfaste institusjonene vi snakker om, for eksempel sykehus og skoler. De formelle institusjonene reguleres gjennom lover, og har spesifikke oppgaver i samfunnet. Sosiale institusjoner er på den andre siden mer abstrakte. Eksempler på sosiale institusjoner er ekteskap eller russetiden. Felles for de sosiale institusjonene er at de består av forventninger og normer som holder seg stabile over tid (Tjora, 2020).

I fiskeriene inkluderer institusjoner alt fra sjømatselskaper og kystsamfunn, til Fiskarlaget, Fiskeridirektoratet og Nærings- og fiskeridepartementet. Institusjonenes rolle er å styre oppførsel og forventninger, og å knytte individer til samfunnet. Institusjoner muliggjør også kommunikasjon, ledelse, forhandlinger og forskning (Jentoft, 2004).

Ifølge Scott (2008) består institusjoner av tre pilarer: en regulerende, en normativ og en kulturell-kognitiv. For å bygge opp sterke institusjoner må disse elementene jobbe sammen. Den regulerende pilaren innebærer regelsetting, monitorering og straff. Institusjoner kontrollerer oppførsel og sørger for at regelverk etterleves ved å bruke tvang. Denne institusjonelle forståelsen er vanlig å finne blant økonomer og statsvitere (Scott, 2008). I fiskeriene innebærer den regulerende pilaren at fiskeriforvaltninga setter regler for utøvelse av fisket og fastsettelse av kvoter (Jentoft, 2004).

Den normative pilaren innebærer menneskers verdier, normer og roller. Hva som blir oppfattet som passende oppførsel blir kontrollert ved at institusjoner belønner de som følger reglene og ved å påføre regelbrytere skam. Denne institusjonelle forståelsen er vanlig å finne blant sosiologer (Scott, 2008). I fiskeriene innebærer den normative pilaren at fiskere følger reglene, ikke bare fordi de vil unngå straff, men også fordi de ser på juks som moralsk forkastelig og et brudd mot viktige felles verdier.

Den siste pilaren, den kulturell-kognitive, innebærer alt fra symboler og ord til tegn og kroppsspråk. Den kulturell-kognitive institusjonspilaren utgjør den individuelle og ofte ubevisste prosesseringen av informasjon. Kontroll over mennesker oppnås ved å få mennesker til å internalisere hva som er rett og galt, slik at visse handlinger blir tatt for gitt og derfor automatiseres. Folk vil da velge å følge reglene fordi det vil gi en følelse av å være kompetent. Motsatt vil det å trosse disse internaliserte reglene være forvirrende og føles feil. Denne institusjonelle forståelsen er vanlig blant antropologer, sosiologer og innen organisasjonsstudier (Scott, 2008). I fiskeriene innebærer den kulturell-kognitive pilaren at det er en felles forståelse i forvaltningsapparatet og blant fiskere om hva reglene innebærer. Om reglene er vanskelige å forstå, vil ikke fiskerne klare å internalisere forskjellen mellom rett og galt (Jentoft, 2004).

Institusjoner bygges sakte og er vanskelige å endre. Ofte opprettholdes institusjoner av den enkle grunn at det ikke finnes et tydelig alternativ. De som har maktposisjoner i en institusjon, har definisjonsmakt over hvilken kunnskap som er gyldig og relevant i beslutningsprosesser. I fiskeriforvaltninga vil som regel forvaltere og forskere være i maktposisjoner, mens fiskerne i mindre grad kommer til orde. På grunn av måten institusjoner fungerer på, vil nye løsninger på problemer ofte bygge på etablerte løsninger. Man kan si at institusjoner har et innbygd 'muskelminne' eller fastlåste måter å forstå og gjøre ting på som gjør det umulig å begynne med blanke ark. Ofte kreves det et ytre sjokk eller en krise for å få til institusjonelle reformer. Årsaken er at kriser kan redusere institusjoners legitimitet og dermed føre til at folk begynner å sette spørsmålstegn med måten ting blir gjort på. Det blir vanskelig å forsvare *status quo*, noe som åpner opp for endringer (Jentoft, 2004).

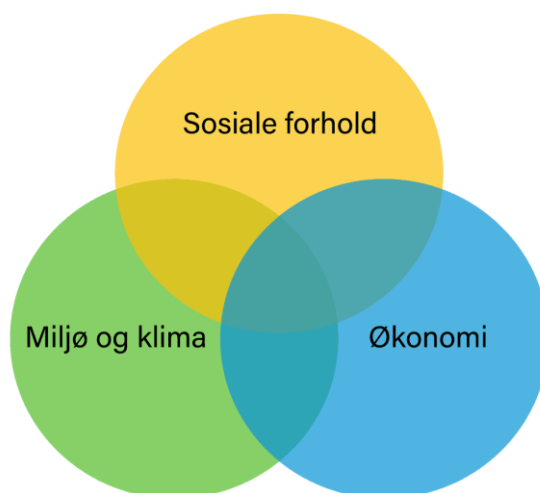
2.2 Bærekraftsdimensjoner

Bærekraft er sentralt i den norske fiskeriforvaltninga. Forvaltninga skal sørge for at de viltlevende marine ressursene forvaltes bærekraftig og økonomisk lønnsomt. I tillegg skal forvaltninga sikra sysselsetting og bosetting i kystsamfunn (Havressurslova § 1). Denne forståelsen av bærekraft har sitt utspring fra rapporten *Vår felles framtid* som ble utgitt av Verdenskommisjonen for miljø og utvikling i 1987. Bærekraftig utvikling innebærer at

utviklingen vi har i dag ikke skal gå på bekostning av fremtidige generasjoner (Brundtland & Dahl, 1987).

Som vist i figur 1 forstås ofte bærekraft som en kombinasjon av miljømessige, sosiale og økonomiske elementer. I fiskeriene omtales dette som de tre dimensjonene av bærekraftig utvikling (Olerud & Tjernshaugen, 2020). Den miljømessige bærekraften sikres ved å sikre at høstingen av havets ressurser er bærekraftig og at det ikke overfiskes. De siste tiårene har fokuset vært på å bevare motstandsdyktige økosystem (Charles, 2001). Charles (2001) presiserer at den økonomiske bærekraftsdimensjonen handler om makroøkonomi og sosioøkonomisk bærekraft. Sosioøkonomisk bærekraft innebærer å ta hensyn til sosiale faktorer og slik sikre at den samlede nytten ved en gitt forvaltning er større enn kostnadene. For å sikre sosioøkonomisk bærekraft må inntektene fra fiskeriene fordeles rettferdig mellom fiskere. Fiskeriene må også være mikroøkonomisk levedyktige og gi inntekter til enkeltbedrifter som kan være konkurransedyktige i globale økonomier. Den sosiale bærekraftsdimensjonen handler om mennesker og samfunn. Fiskeriavhengige samfunn skal ha en mulighet til å bevare kultur og økonomisk trygghet gjennom fiske. I tillegg til at fiskerisamfunn har en verdi i seg selv, er ideen at samfunn som er tett knyttet til fiskeriene vil utøve et mer miljømessig bærekraftig fiske fordi de er avhengig av bærekraftige bestander.

Ifølge Charles (2001) må man også inkludere en fjerde dimensjon: Institusjonell bærekraft. Institusjonell bærekraft er en forutsetning for miljømessig, økonomisk og sosial bærekraft. For å sikre den institusjonelle bærekraften må man etablere stabile finansielle, administrative og organisasjonelle institusjoner. Man trenger et forvaltningsapparat som regulerer fisket og som håndhever reguleringene. Forvaltningsapparatet kan være styrt av nasjonale myndigheter eller være et grasrotinitiativ i lokalsamfunn. Den viktigste oppgaven til forvaltningsapparatet er å håndheve restriksjoner på fisket (Charles, 2001).

Figur 1: Bærekraftsdimensjonene. Fra «Bærekraftig utvikling», av FN-sambandet, 2019 (<https://www.fn.no/Tema/fattigdom/Baerekraftig-utvikling>).

Den norske fiskerinæringa påvirkes av flere bærekraftshensyn samtidig, og ofte havner økonomisk bærekraft i konflikt med sosiale hensyn. Når det gjelder miljømessig bærekraft og økonomisk bærekraft har ofte disse sammenfallende mål ettersom en redusert fiskeinnsats vil øke det økonomiske utbytte (Iversen et al., 2016). Hensynet til den miljømessige bærekraften handler om å begrense ulovlig, urapportert og uregulert (UUU) fiske og begrense næringas utslipp og negative effekter på miljø og økosystem (Iversen et al., 2016). Viktige forvaltningsprinsipp som skal sikre miljømessig bærekraft er føre-var-prinsippet og økosystembasert tilnærming. Føre-var-prinsippet skal sikre at manglende kunnskap og uvitenhet ikke blir brukt som et påskudd for å gjøre uopprettelig skade på miljøet (Olerud, 2018). Vi har også en økosystembasert tilnærming som betyr at forvaltninga skal ta hensyn til leveområde og biologisk mangfold, også for arter som ikke er av kommersiell interesse. Eksempel på tiltak som skal sikre den økonomiske bærekraften er struktureringsordningen som gav hvert fartøy en mulighet til å kjøpe ut andre fiskere og dermed øke sin egen kvote. Andre tiltak er å øke den vertikale og horisontale integreringa slik at verdikjeden jobber bedre sammen for å redusere kostnadene og/eller øke kvaliteten på råstoffet. Eksempel på tiltak som skal sikre den sosiale bærekraften og øke verdiskapinga i kystsamfunn inkluderer pliktsystemet og andre tiltak som skal sikre helårige arbeidsplasser og fiskeindustri (Iversen et al., 2006).

Den institusjonelle bærekraften er limet som holder de andre bærekraftsdimensjonene sammen. Iversen et al. (2016) knytter den institusjonelle bærekraften opp mot samfunnskontrakten i fiskeriene og til legitimitet. «En samfunnskontrakt er summen av forventninger og krav som gjøres gjeldende for en sektor, inkludert hvordan motstridende hensyn skal veies mot hverandre». Den institusjonelle bærekraften i den norske fiskeriforvaltninga er sammenhengen mellom politiske mål og virkemidler. Institusjonell bærekraft handler også om hvordan forholdet mellom de ulike bærekraftsdimensjonene påvirkes og vektlegges av forvaltninga. Den sentrale verdikonflikten i den norske fiskerinæringa er mellom effektivisering og mellom hensyn til bosetting og sysselsetting. På den ene sida forventes det at fiskerinæringa skal ha høy produktivitet og at den skal være konkurransedyktig, uten subsidier. På den andre siden skal den ta hensyn til kystsamfunnene og sikre en desentralisert næringsstruktur. Ifølge Iversen et al. (2006) kan denne verdikonflikten være med på å svekke legitimiteten, og dermed den institusjonelle bærekraften, til deler av fiskeripolitikken.

2.3 Konseptualisering av legitimitet

Ifølge Hindermann (2018) er det umulig å tolke resultatene fra en empirisk analyse av legitimitet uten å først gi en grundig gjennomgang og konseptualisering av begrepet. Det kan være en vanskelig oppgave ettersom legitimitet er et fenomen og begrep som rommer mange ulike forståelser. Som Samuel P. Huntington (1991, s. 46) advarer: «Legitimacy is a mushy concept that political analysts do well to avoid».

Legitimitet er et sosialt konsept som ikke kan observeres eller måles direkte. Derfor finnes det ikke noen absolutt definisjon på hva legitimitet er eller hvordan legitimitet kan måles. Alt fra greske filosofer til indiske keisere, og i senere århundrer Europas mest fremtredende politiske filosofer, har forsøkt å forklare legitimitet (Lamb, 2014). Generelt sier legitimitet noe om oppslutningen rundt styringsgrep blant de som berøres av dem, om rimeligheten i hvordan ulike interesser vektles og om tiltroen til etablerte prinsipper og prosedyrer (Holm og Henriksen, 2016). Legitimitet kan også forstås som graden av frivillig støtte og ettergivenhet som et styringsgrep oppnår (Lamb, 2014) eller som et støttereservoar som øker

sannsynligheten for at et styringsgrep overlever (Tost, 2011). Det er konsensus i litteraturen om at høy legitimitet har en stabiliserende effekt (Lamb, 2014; Tost, 2011; Johnson, Dowd & Ridgeway et al. 2006). At et styringsgrep har høy legitimitet, trenger ifølge Johnson et al. (2006) derimot ikke å bety at det er verken effektivt eller rettferdig.

Det motsatte av legitimitet er illegitimitet. Et illegitimt styringsgrep vil kjennetegnes ved at berørte parter ikke har tiltro til styringsenhetens mål eller prosedyrer. Som et resultat vil styringsgrepet aktivt motarbeides. Illegitimitet fører til motstand, opposisjon og på sikt også ustabilitet (Lamb, 2014). Samtidig kan illegitimitet være en effektiv pådriver for endringer i institusjoner og organisasjoner (Tost, 2011). De som har makt vil bruke mye ressurser på å etablere og vedlikeholde sin legitimitet fordi det er mindre ressurskrevende enn å opprettholde makt ved hjelp av tvang og sanksjoner (Beetham, 2013). Et fravær av legitimitet er derimot ikke det samme som illegitimitet. Det må en massedelegitimering til, der et styringsgrep aktivt motarbeides av en stor gruppe mennesker, for å kunne si at noe er illegitimt (Beetham, 2013).

Ifølge Tost (2011) er det tre utløsende faktorer som fører til at institusjoner og makthavere mister legitimitet hos folket. Den første faktoren er ytre sjokk. Disse sjokkene kan bestå av teknologisk utvikling, sosiale omveltninger eller endrede rammevilkår og reguleringer som forrykker stabiliteten i det legitime systemet. Den andre faktoren er selvmotsigelser innad i institusjoner og motsetninger mellom ulike institusjoner. Den tredje er menneskers evne til å tenke refleksivt. Å tenke refleksivt vil si å observere og vurdere seg selv, sine tanker og handlinger utenfra. Felles for alle faktorene er at de setter i gang en indre alarm som får mennesker til å stoppe opp og revurdere hvorfor tingenes tilstand er som de er.

På 1900-tallet ble legitimitet tatt inn i varmen i samfunnsvitenskapen og i sosiologi takket være Max Webers teoretiske rammeverk (Lamb, 2014). Max Weber (1864 – 1920) regnes som en av grunnleggerne av moderne sosiologi, og tilhørte kultureliten i den øvre tyske middelklassen (Skirbekk, 2018; Weber, 2009). Webers legitimitetsteori er sentral i forståelsen av legitimitet. Ifølge Weber bygger legitimitet på tre ulike typer autoritet. I en gitt maktrelasjon vil den overordnedes maktutøvelse etterleves av underordnede enkeltindivider eller grupper dersom de tror at maktutøvelsen er legitim. Bakgrunnen for troen på den

overordnedes makt er enten rasjonell, tradisjonell eller karismatisk (Lamb, 2014; Weber, 2009).

Rasjonell autoritet innebærer at gjeldene regler er gyldige og at rettighetene til autoriteter bygger på disse reglene. De som gjennom normative regler har oppnådd autoritet til å kommandere andre er legitime autoriteter. Et eksempel på institusjoner som legitimeres på bakgrunn av rasjonell autoritet, er moderne demokratier der styresmaktens maktutøvelse stammer fra lovgivning og maktfordelingsprinsippet (Weber, 2009). Tradisjonell autoritet handler om troen på at gjeldende regler og maktstrukturer er gyldige fordi de har vært det i ualminnelige tider. Eksempler på institusjoner som legitimeres på bakgrunn av tradisjonell autoritet er monarkier (Weber, 2009). Karismatisk autoritet handler om troen på at noen enkeltindivider er hellige, spesielt heltedige eller har en eksemplariske oppførsel og at deres regler bør etterleves på bakgrunn av dette. Et eksempel på en institusjon som legitimeres på bakgrunn av karismatisk legitimitet er den katolske kirke med paven som øverste leder (Weber, 2009; Schupmann, 2017).

Det er to hovedtilnærminger til hvordan legitimitet kan vurderes. Den ene er normativ, den andre empirisk (McCullough, 2015). Når legitimitet vurderes normativt, bygger ofte forståelsen av legitimitet på Weber og da spesielt den rasjonelle legitimiteten. Med denne tilnærmingen måler man makthaverne opp mot standarder for hvordan makt bør utøves. Ofte innebærer dette at man har et vestlig perspektiv på rett og galt. En stat vil derfor forstås som legitim dersom den har demokratiske valg eller respekterer menneskerettighetene (McCullough, 2015). Selv om Webers legitimitetsteori har en sentral posisjon er mange samfunnsvitere kritiske til hans tilnærming fordi de mener den bygger på en for smal forståelse av legitimitet. Et eksempel er David Beetham (2013) som går langt i å kritisere Weber: «[...] the whole Weberian theory of legitimacy has to be left behind as one of the blindest of blind alleys in the history of social science» (s. 25).

I følge Beetham (2013) er Webers klassifisering av rasjonell, tradisjonell og karismatisk legitimitet ikke tilstrekkelig for å analysere moderne politiske systemer. Beetham har en annen forståelse av legitimitet. Han deler legitimitet inn i tre dimensjoner som ikke kan forstås adskilt fra hverandre. For at et styringsgrep skal være legitimt må det være rettslig og normativt rettfærdiggjort og det må finnes bevis på at de som er de underlegne i

maktrelasjonen har gitt uttrykt samtykke til den gjeldende maktstrukturen. Konsekvensene ved å ikke møte disse betingelsene vil være illegitimitet dersom det skjer regelbrudd, legitimitetsmangel om det ikke er et felles verdisyn mellom makthaver og underordnet og delegitimering om underordnede ikke samtykker til maktrelasjonen (tabell 1).

Tabell 1: Legitimitetskriterier slik de er presentert i Beetham (2013) (egen oversettelse).

Legitimitetskriterier	Typer ikke-legitim makt
i) Legitimitet oppnås ved at styringsgrep er i overenstemmelse med skrevne og uskrevne lover (rettslig legitimitet)	Illegitimitet (regelbrudd)
ii) Lover anses som rettmessige fordi de bygger på et delt verdisyn	Legitimitetsmangel (avvik mellom regler og verdisyn som støtter opp under reglene, fravær av et delt verdisyn)
iii) Legitimering skjer gjennom uttrykt samtykke	Delegitimering (tilbaketrekking av samtykke)

Den første dimensjonen, i) Legitimitet oppnås ved at styringsgrep er i overenstemmelse med skrevne og uskrevne lover (rettslig legitimitet), er knyttet til sosiale lover, både skrevne og uskrevne. Som regler er det de skrevne lovene som gir de overordnede makt.

Maktbegrensninger som de underordnede har klart å sikre seg, og som de underordnede forstår som sine rettigheter er som regel uskrevne. Makthaverne har dermed en fordel, fordi de får sin makt fra etablerte lover. Makthaverne vil som regel forsvare nedskrevne lover ovenfor uskrevne, og brudd på uskrevne lover vil ikke nødvendigvis undergrave legitimiteten til styringssystemet som helhet. Om makthaverne bryter skrevne lover, og ikke klarer å rettfærdiggjøre brudd på uskrevne lover vil de oppfattes å være illegitime. Regler kan ikke rettfærdiggjøre seg selv, og må baseres på et felles verdisyn (Beetham, 2013).

Dette utgjør den andre dimensjonen: ii) Lover anses som rettmessige fordi de bygger på et delt verdisyn. Verdiene som danner grunnlaget for de skrevne og de uskrevne lovene som makthaverne styrer etter må deles av både makthaveren og de underordnede for å være normativt bindende. Det er ikke nok for styresmaktene å kunne slå i bordet med sin legale autoritet, de må ha en moralsk autoritet i bunnen. Hvilke verdier som er viktige vil variere fra samfunn til samfunn. Det finnes ingen autoritet som kan bestemme hvilke verdisyn som skal

være gjeldene, men det finnes grenser som makthaverne ikke kan krysse uten at det vil vekke motstand, opposisjon og destabilisering av den etablerte sosiale orden. Denne legitimitetsdimensjonen er mer åpen for kritikk av de underordnede enn den forrige ettersom verdisyn er mer fleksibelt enn lovverk. Om det er et stort sprik mellom verdisynet til de underordnede og de overordnede vil legitimiteten til styringsmaktene svekkes (Beetham, 2013).

Beethams (2013) siste dimensjon omhandler samtykke: iii) Legitimering skjer gjennom uttrykt samtykke. Samtykke er i dette tilfelle alle handlinger som demonstrerer anerkjennelse eller positivt engasjement som er rettet mot institusjoner, myndigheter eller makthavere. Hva som teller som samtykke, og hvem som må samtykke til maktrelasjonen for å underbygge legitimiteten vil være kulturelt betinget. I moderne samfunn er demokratisk valg der innbyggere står fritt til å velge mellom ulike partier og ulike kandidater et eksempel på uttrykt samtykke. Det samme er konsultasjoner og forhandlinger mellom makthavere og underordnede innbyggere, der innbyggere inngår avtaler med makthavere og kommer med innspill til foreslått politikk. For å oppnå politisk legitimitet må det skje en masselegitimering. Mangel på samtykke, for eksempel i form av passiv motstand eller åpen motstand, i form av massedemonstrasjoner, vil delegitimere makthavernes rett til maktutøvelse.

Beethams (2013) teoretiske rammeverk har flere likhetstrekk med Scotts (2008). Scott relaterer legitimitet til institusjonell teori og knytter legitimitet opp mot den regulerende, den normative og den kulturell-kognitive pilaren som sosiale institusjoner består av. Institusjoner kan sies å være legitime i den grad de etableres i samsvar med skrevne og uskrevne lover, er i tråd med en normativ moralforståelse og at deres makt blir tatt for gitt fordi det er en sammenheng mellom den individuelle og den felles kognitive forståelsen av virkeligheten. Scott har derimot ikke inkludert samtykke som et kriterium i sitt teoretiske rammeverk.

Beethams konseptualisering av legitimitet knyttes som regel opp til en empirisk legitimitetstilnærming. Med en empirisk tilnærming undersøker man makthavernes rett til å styre ved å undersøke de som blir styrt og de som styrer. Fokuset ligger på hvilke holdninger folk har til en aktør, institusjon eller politisk system, men også hvilke faktorer som gjør at underordnede samtykker til det gjeldende systemet. Med en empirisk legitimitetstilnærming

vil hva som er legitimt variere fra maktrelasjon til maktrelasjon og vil være avhengig av kultur og normer (McCullough, 2015).

Det finnes også kritikere av Beetham. Ifølge Harkin (2015) overdriver Beetham hvor mye kontroll allmennheten har over legitimiteten til de som sitter med makt. Mens Beetham i all hovedsak fokuserer på hvordan de underordnede skaper legitimitet, mener Harkin at det trengs et større fokus på hvordan autoriteter selv skaper og opprettholder legitimitet. Å fokusere for mye på oppførsel underspiller rollen ideologisk manipulasjon har i å få folk til å handle i tråd med makthavernes ønsker (Harkin, 2015). Folk har en tendens til å foretrekke status quo, selv om status quo ikke nødvendigvis favoriserer dem (Tyler, 2006). Med andre ord: Selv de mest undertrykte menneskene i et sosialt system vil som regel støtte systemet som undertrykker dem. Ofte vil de akseptere å bli behandlet dårlig, internalisere negative stereotypier om seg selv, ikke delta i opposisjon mot etablerte maktstrukturer og rasjonalisere sin egen sosiale posisjon i samfunnet i stedet for å utfordre makthavernes legitimitet. Det er med andre ord ikke bare rettfærdige prosedyrer som avgjør om en autoritet oppfattes som legitim. Om det er store ulikheter i maktforholdet og den som er underlegen er avhengig av autoriteten vil denne skjevheten kunne utnyttes for å styrke legitimiteten til den overordnede (Harkin, 2015; Tyler 2006).

Jentoft (2000) beskriver legitimitet og legitimitetsutfordringer i kontekst av fiskeriene. Legitimitetsutfordringen i fiskeriene består av et stadig økende gap mellom idealer og virkeligheten, og mellom intensjoner og utfall. Det er et misforhold mellom hvordan brukergrupper ønsker at fiskeriene skal forvaltes på et lokalt plan og hva myndighetene ser på som rasjonelle og effektive reguleringer i en global kontekst. Om myndighetene innfører reguleringer som går imot fiskernes egeninteresse vil de uttrykke misnøye på to måter: Enten ved å bryte reguleringene, eller ved å komme med sine synspunkter gjennom media, organisasjoner eller i direkte kommunikasjon med myndighetene (Jentoft, 2000). En antagelse i fiskeriforvaltninga er derfor at økt samarbeid mellom myndighetene og interessegrupper vil gi fiskeriforvaltninga økt legitimitet. Et legitimt forvaltningssystem forstås som et system der fiskere har anledning til å komme med sine synspunkter og kritikk og som er i stand til å ta imot og vurdere denne kritikken. Det må også være villighet, både blant fiskere og myndigheter, til å forhandle frem kompromisser.

Ifølge Jentoft (2000) kan et slikt samarbeid også ha motsatt effekt. Om myndighetene samarbeider med noen interessegrupper og ekskluderer andre, vil dette føre til økt misnøye og svekket legitimitet blant noen grupper. Hva som oppfattes som legitime reguleringer vil være avhengig av hvilke verdier og egeninteresser som ulike grupper har. For å sikre legitimitet på grasrotnivå er det derfor nødvendig at alle interessegrupper sitter ved forhandlingsbordet når reguleringer utformes. Legitim fiskeriforvaltning handler ikke bare om å få til et godt samarbeid mellom fiskere og myndighetene, men også å inkludere verdiene og egeninteressene til andre grupper, lokalsamfunn og storsamfunnet. Økt deltagelse vil kunne gi økt legitimitet, men også mindre fleksibilitet og mer byråkrati. Derfor bør deltagelse reserveres til de tilfellene hvor viktige prinsipper meisles ut og hvor beslutninger får store konsekvenser. I disse tilfellene må alle grupper som man er avhengig av samarbeid fra, involveres i beslutningsprosessen for å sikre legitimiteten (Jentoft, 2000).

Oppgaven bygger i all hovedsak på Beethams (2013) konseptualisering av legitimitet. De tre dimensjonene i rammeverket til Beetham (2013) er kontekstspesifikke og kulturelt betinget og egner seg godt derfor godt til å analysere legitimitet empirisk. Det er dette som er målet i denne studien. Beethams (2013) andre dimensjonen, som handler om verdier, går spesielt godt overens med de samfunnsvitenskapelige metodene som er valgt for å svare på problemstillingen, der målet er å undersøke subjektive synspunkter, holdninger og verdier.

3 Forskningsdesign

Vitenskapelige metoder er teknikker og prosedyrer for å samle inn og analysere data. Hvilke metoder man bør benytte seg av avhenger blant annet av vitenskapsteoretisk perspektiv og metodologi. Hva som er passende vitenskapsteoretisk perspektiv, metodologi og metoder blir igjen styrt av problemstillingen (Crotty, 1998). I denne oppgaven har jeg valgt hermeneutikk som vitenskapsteoretisk perspektiv og case studie som overordnet metodologi.

Case studie er en passende metodologi når forskningsspørsmålene er hvordan- eller hvorfor spørsmål som har som mål å forklare et samtidsfenomen som ikke kan testes ved hjelp av eksperimenter. Case studier setter søkelys på omfattende samtidsfenomener og på å forklare disse i dybden. De er teori styrt og målet er å utvide og generalisere teorier (Yin, 2018). Case

studier har et nokså fritt metodevalg, men kjennetegnes ved at mye informasjon hentes fra noen få enheter og ved å kombinere ulike metoder (Johannessen et al., 2010).

Jeg valgte case studie som metodologi fordi målet med oppgaven er å forklare et omfattende samtidsfenomen: Hvordan legitimitetsbegrepet anvendes i offisielle styringsdokumenter og hvilke holdninger om kvotesystemet som finnes. Fordi jeg har en hermeneutisk tilnærming, vil studien belyse perspektivene til ulike respondenter og undersøke hvordan deres subjektive meninger henger sammen med temaet i oppgaven: forståelsen av legitimitet i den norske fiskeriforvaltninga. Dette forsøker jeg å oppnå ved å bruke metodene: Q-metodologi, semistrukturert intervju og dokumentanalyse. Studien er en instrumentell case studie (Stake, 1995). Det vil si at kvotesystemet og kvotemeldinga er valgt som case for å undersøke forståelsen av legitimiteten i den norske fiskeriforvaltninga. Jeg er ikke bare ute etter å forstå casen i seg selv, men å knytte casen til etablert teori.

3.1 Vitenskapsteoretiske refleksjoner

I denne oppgaven vil jeg ha et relativistisk ontologisk perspektiv og et konstruktivistisk epistemologisk perspektiv. Ontologi og epistemologi er grener innen filosofi. Ontologi kan forstås som et spekter som forflytter seg fra en ekstrem til en annen, fra realisme til relativisme (Moon og Blackman, 2014). Ontologiske teorier gir noen grunnleggende antagelser om hvordan den sosiale verden ser ut og hva som kjennetegner mennesket og den sosiale verden (Johannessen, Tuft & Christoffersen, 2010). Etersom jeg har et relativistisk perspektiv tror jeg at verden må forstås gjennom mennesker. Verden består av mange subjektive mentale konstruksjoner som kan forstås gjennom fortolkning. Dette står i sterk kontrast til et realistisk perspektiv hvor man antar at det finnes en objektiv sannhet utenfor mennesket som kan undersøkes ved hjelp av passende metoder (Moon & Blackman, 2014; Crotty, 1998). For å kunne utvide kunnskapen om kvotesystemet og å finne ut hvilke subjektive holdninger respondenter har om kvotesystemets legitimitet, er det mest nyttig å se verden gjennom en relativistisk linse hvor jeg går ut ifra at hver individuell informant skaper sin egen virkelighet. Metodene jeg har valgt passer godt inn med et relativistisk perspektiv. Gjennom dokumentanalyse, semistrukturerte intervju og Q-metodologi undersøker jeg hvilke holdninger myndighetene og enkeltindivider har til kvotesystemet.

Epistemologiske teorier sier noe om hvordan vi skaffer oss kunnskap om den sosiale verden (Johannessen et al., 2010). Moon og Blackman (2014) deler epistemologi inn i tre hovedkategorier: Objektivisme, konstruktivisme og subjektivisme. Konstruktivisme innebærer at kunnskapsproduksjon foregår når mennesker samhandler med verden. Å være totalt objektiv blir sett på som umulig (Crotty, 1998). Konstruktivistisk epistemologi er utgangspunktet i denne studien fordi jeg har som mål å utforske kvotesystemet og kvotesystemets legitimitet. Disse konseptene vil forstås ulikt blant ulike enkeltindivid, og jeg tar sikte på å utforske disse ulikhetene. Ved å velge et relativistisk ontologisk perspektiv og et konstruktivistisk epistemologisk perspektiv anerkjenner jeg at det vil være umulig å være fullstendig objektiv som forsker. Mine opplevelser, fordommer og forutinntattheter vil farge resultatene og diskusjonen. Jeg vil ikke etterstrebe objektivitet, men heller gi tykke beskrivelser og beskrive hvordan jeg som forsker kan ha påvirket resultatene slik at leseren selv kan gjøre seg opp en mening om forskningens pålitelighet.

I tillegg til de overordnede ontologiske og epistemologiske teoriene finnes det mange underordnede filosofiske perspektiver. Disse perspektivene, eller paradigmene, rommer både ontologi, epistemologi og metodologi (Guba & Lincoln, 1998). De to mest utbredte filosofiske perspektivene er hermeneutikk og positivisme. Det positivistiske forskningsidealet går ut på at alle fenomener, også sosiale, kan undersøkes ved naturvitenskapelige metoder som går ut på å måle og registrere informasjon som behandles statistisk eller matematisk (Johannessen et al., 2010). Utgangspunktet for det hermeneutiske forskningsidealet er at det ikke finnes noen objektiv og allmenngyldig sannhet som kan avdekkes (Busch, 2013). Hermeneutikk innebærer i stedet å ha en fortolkningsbasert tilnærming hvor fokuset ligger på å tolke mening i tekst og ytringer fra forfatterens eller informantens synsvinkler. Disse synsvinklene avdekkes som regel gjennom kvalitative undersøkelser (Busch, 2013; Moon & Blackman, 2014; Johannessen et al., 2010). Hermeneutikk er utgangspunktet i denne studien. I dokumentanalysen undersøker jeg anvendelsen av legitimitetsbegrepet fra forfatterens synspunkt. Analysen er tematisk og kvalitativ. I de semistrukturerte intervjuene undersøker jeg individuelle synspunkt på kvotesystemet og kvotemeldinga. Samtidig vil oppgaven ha kvantitative innslag i Q-metodologi som trekker oppgaven i en positivistisk retning. I Q-metodologi gjør alle respondentene den samme øvelsen med å sortere påstander, og øvelsen er positivistisk fordi jeg som forsker ikke har noen innvirkning på hvordan påstandene sorteres, eller på den kvantitative analysen og faktoranalysen av dataene. Samtidig er etableringen av

21

kommunikasjonsuniverset, Q-utvalget og den abduktive tolkingen av faktorene en kvantitativ øvelse som er mer på linje med hermeneutikk.

3.2 Operasjonalisering av legitimitet

Ettersom det overordnede filosofiske perspektivet i denne studien er hermeneutikk, er en empirisk forståelse av legitimitet valgt som utgangspunkt i forståelsen av hvordan legitimitet kan måles og vurderes (tabell 2). Med en empirisk tilnærming går jeg ut ifra at hver maktrelasjon er unik, og at legitimitet ikke kan måles opp mot en normativ standard. I stedet vil jeg undersøke holdninger til både de underordnede og de overordnede i den gitte maktrelasjonen for å prøve å trekke slutninger om kvotesystemets legitimitet. I denne studien forstås de underordnede som de som blir påvirket av fiskerireguleringene og de overordnede som de som utarbeider og håndhever fiskerireguleringene (McCullough, 2015).

Tabell 2: Tilnærminger til legitimitetsvurderinger (McCullough, 2015)

	Normativ tilnærming	Empirisk tilnærming
Litteratur	Fokuserer på kjennetegnene til den overordnede	Analyserer holdninger, men også samhandling mellom overordnet og underordnet
Grunnleggende antagelse	«Det finnes en korrekt måte å utøve makt på»	Den «riktige» måten å utøve makt på bestemmes i samspill mellom overordnet og underordnet

Oppgaven bygger på Lamb (2014) sitt rammeverk og operasjonalisering av legitimitet. Lamb sitt rammeverk kan brukes til å gjennomføre både normative og empiriske legitimitetsvurderinger og har en mer praktisk tilnærming til hvordan legitimitet kan vurderes i spesifikke tilfeller.

I Lamb (2014) sitt rammeverk introduseres begrepene *conferee* og *referee*. *Conferee* velger jeg å oversette til legitimitetsobjekt. Et legitimitetsobjekt er det man prøver å vurdere legitimiteten til, og kan være alt fra en rolle, til et styringsgrep, en politikk, en fordeling eller en sosial struktur. *Referee* velger jeg å oversette til legitimitetssubjekt. Legitimitetssubjektet er den gruppen med mennesker som man studerer perspektivene og holdningene til for å

avgjøre om legitimitetsobjektet er legitimt eller ikke (Lamb, 2014). I denne studien er det kvotesystemet som er legitimitetsobjektet. Fiskere, fiskekjøpere og representanter for fiskesalgslag og fiskeriforvaltninga er legitimitetssubjektet. Legitimitetssubjektet kan bestå av insidere og outsiders, og insiderne kan ha høy eller lav status. Insiderne er de som er en del av maktrelasjonen, eller som blir påvirket av den, outsiders er de som står utenfor. Insiderne med høy status er de som tjener mest på slik maktrelasjonen er i dag. Insiderne med lav status er de som ville hatt det bedre med et annet system enn dagens (Lamb, 2014). Respondentene i denne studien er alle insiderne i kvotesystemet, fordi de enten har vært med å utforme det, er med på å håndheve det, eller er nødt til å følge det. Respondentene tilhører både høy status-, og lav status grupper. Det finnes ingen oversikt over hvem som har høy og lav status i kvotesystemet, men min antagelse er at de som fisker i åpen gruppe, fiskeindustribedrifter og i de minste fartøygruppene tjener mindre på dagens kvotesystem, og har mindre makt enn de som er redere på fullstrukturerte båter, enten i stor kyst eller i havflåten.

Legitimitet kan måles på tre ulike nivå: Individnivå, gruppenivå eller systemnivå (Lamb, 2014). Denne studien undersøker legitimitet på individ- og systemnivå. På individnivå kartlegger jeg holdningene som fiskere, fiskekjøpere og representanter for fiskesalgslag og forvaltninga har til kvotesystemet gjennom Q-metodologi og semistrukturerte intervju. På systemnivå undersøker jeg hvordan kvotesystemets legitimitet forstås i offentlige dokumenter.

I følge Lamb går legitimitet begge veier. Man kan måle hvilken legitimitet kvotesystemet har ifølge næringsaktører, men det er også mulig å måle hvilken legitimitet næringsaktørene har ifølge ledende skikkelser i forvaltningsapparatet (Lamb, 2014). I denne studien vurderer jeg i hovedsak hvilken legitimitet kvotesystemet har ifølge næringsaktører.

Den typen legitimitetsvurdering som er valgt i oppgaven er en *multilevel assessment*. Dette er en mindre omfattende måte å vurdere legitimitet på, som er valgt på grunn av mangelen på tid og ressurser (Lamb, 2014). I en *multilevel assessment* samles det inn data både på systemnivå, gruppenivå og individnivå. I denne studien er det i all hovedsak samlet inn data på system- og individnivå og i mindre grad på gruppenivå. Undersøkelser på gruppenivå innebærer å undersøke om det finnes bevis på at legitimitetssubjektene støtter de overordnede, for eksempel ved at de frivillig møter opp på folkemøter. Dette vil kreve metoder som undersøker

handlinger, mens mine metoder i all hovedsak ser på holdninger og verdier. Å undersøke legitimitet på flere nivå øker sannsynligheten for at det er legitimitet man måler, og ikke noe annet, dersom resultatene fra alle nivåene samsvarer (Lamb, 2014).

Lamb (2014) rammeverk kan oppsummeres til å handle om besvarelsen av tre spørsmål: Hva er det man undersøker legitimiteten til? Hvem er det som skal vurdere om det man undersøker er legitimt eller ikke, og hvilke kriterier skal legitimitet vurderes etter?

I denne studien undersøker jeg legitimiteten til kvotesystemet. De som vurderer kvotesystemets legitimitet er forfatterne av de offentlige dokumentene, og enkeltaktører gjennom Q-metodologi og semistrukturerte intervju. Kriteriene som legitimitet vurderes etter er Beethams (2013) tre dimensjoner. Et styringsgrep må være rettslig rettfærdiggjort, normativt rettfærdiggjort og det må finnes bevis på at de som er de underlegne i maktrelasjonen har gitt sitt uttrykte samtykke til den gjeldende maktstrukturen. Med utgangspunkt i rammeverket til Lamb (2014) vil dimensjonene til Beetham (2013) drøftes i diskusjonen.

3.3 Metoder

Metodene jeg har valgt for å svare på problemstillingen er dokumentanalyse, Q-metodologi og semistrukturerte intervju. Tematiske analyse er analysemetoden jeg har valgt for å tolke dokumentene og de semistrukturerte intervjuene. Tematisk analyse er en fleksibel analysemetode som passer godt når man har flere mål som man prøver å svare på samtidig (Bryman, 2012). Analysemetoden i Q-metodologi er abduktiv tolking. Med en abduktiv tilnærming prøver man å komme frem til en best mulig forklaring av resultatene (Ramlo & Newman, 2011). Dokumentanalyse og semistrukturert intervju er kvalitative metoder som gjør det mulig å gå i dybden på komplekse problemer, men med liten overførbarhet til andre situasjoner (Busch, 2013). Q-metodologi er en *mixed method*, som blander elementer fra både kvantitativ og kvalitativ metode (Ramlo & Newman, 2011).

3.4 Dokumentanalyse

For å finne ut hvordan legitimitetsbegrepet anvendes i offentlige dokumenter analyserte jeg ulike offentlige dokumenter tematisk. Det er flere ting å ta hensyn til i utvelgelsen av dokumenter. Dokumentene bør komme fra en sikker kilde, de bør ikke inneholde faktafeil, de bør være representative og meningsinnholdet bør være tydelig og forståelig (Bryman, 2012).

Dokumentene som er valgt ut er offentlige dokumenter som omhandler kvotesystemet: De to rapportene Om legitimitetsspørsmål i ressurs- og kvotepolitikken og Enkeltelementer og helhetsløsninger for alternative kvotesystem som var med på å danne grunnlaget for NOU 2016: 26 Et fremtidsrettet kvotesystem og Meld. St. 32 (2018-2019) Et kvotesystem for økt verdiskaping. Disse dokumentene kommer fra pålitelige kilder, henholdsvis matforskningsinstituttet Nofima, UiT Norges arktiske universitet, et offentlig utvalg (Eidesen-utvalget) og regjeringen. Tekstene er valgt fordi de er av nyere dato, og fordi de alle diskuterer legitimitet knyttet opp mot kvotesystemet.

I dokumentanalyse glir analyse og fortolkning inn i hverandre. Analysen går ut på å finne mønster og trekke konklusjoner som svarer på problemstillingen. I tolkningen settes resultatene fra analysen inn i en større sammenheng med utgangspunkt i teori. I denne studien er teori om institusjoner, legitimitet og bærekraft styrende for dokumentanalysen (Johannessen et al., 2010). Dokumenter kan ikke nødvendigvis si så mye om en underliggende sosial virkelighet, men kan brukes for å forstå konteksten de ble skrevet i og hvem de ble skrevet for (Bryman, 2012). De fire dokumentene som er valgt henger alle sammen ettersom de danner grunnlaget for, og utgjør, kvotemeldinga som kom 21. juni 2019. Målet med dokumentanalysen er å undersøke og sammenligne hvordan legitimitet forstås i disse fire dokumentene, som ble produsert over 4 år, fra 2016 til 2019.

3.5 Q-metodologi

Q-metodologi ble utviklet av psykolog og fysiker William Stephenson som et verktøy for å måle subjektivitet på en objektiv måte (Størksen, 2010; Brown, 1980; Newman & Ramlo, 2010). I sitt brev til tidsskriftet Nature i 1935 foreslo han å snu faktoranalyse på hodet. I stedet for å se på korrelasjon mellom variabler foreslo han å undersøke korrelasjonen mellom

personer (Stephenson, 1935). Med denne omvendte faktoranalysen vil ulike personers subjektive meninger korreleres og grupperes sammen i faktorer. Dette gjør det mulig å sammenligne og analysere ulike synspunkter og holdninger om et gitt tema (Størksen, 2010).

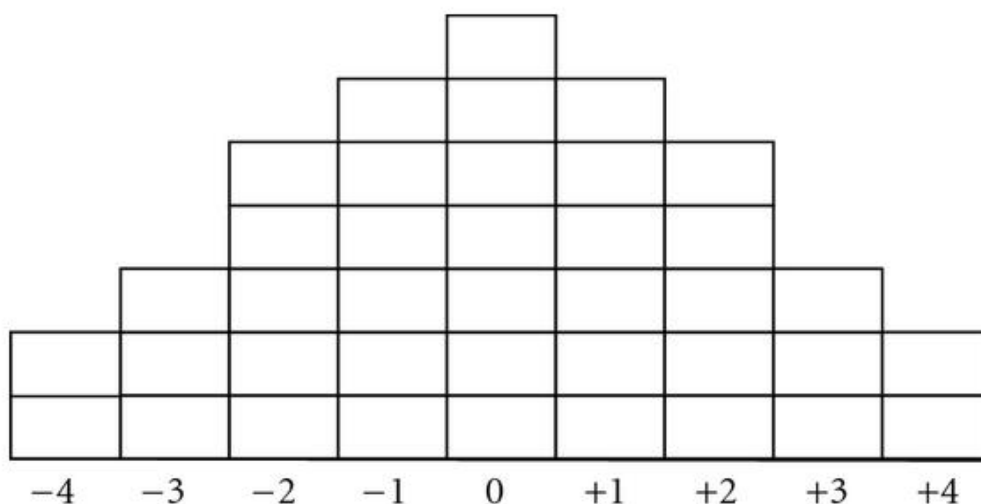
Ramlo og Newman (2011) betegner Q-metodologi som en *mixed method*, en hybrid mellom kvalitativ og kvantitativ forskning i skjæringspunktet mellom post-positivisme og konstruktivisme. Q-metodologi kan derfor brukes både til å bygge teori, og til å teste hypoteser for å bekrefte teori.

Det første steget i en Q-studie er å etablere kommunikasjonsuniverset (*concourse*).

Kommunikasjonsuniverset består av alle relevante synspunkter, verdier og meninger som finnes om et tema. Disse synspunktene kan man kartlegge ved å lese vitenskapelig litteratur, aviser og kommentarfelt eller ved å intervju kunnskapsrike nøkkelpersoner. Når man har fått oversikt over de ulike synspunktene velger man ut et representativt utvalg med påstander som skal dekke de delene av temaet som man ønsker å studere. Disse påstandene utgjør Q-utvalget (*Q sample*) (Thorsen & Allgood, 2010; Brown, 1980; Størksen, 2010).

Det neste steget er å bestemme personutvalget (*P set*), som må dekke de ulike synspunktene i kommunikasjonsuniverset. Hver informant blir bedt om å sortere og rangere påstandene i Q-utvalget etter en eller flere instruksjonsbetingelser (*condition of instruction*). En vanlig instruksjonsbetingelse er å be respondenten om å rangere påstandene fra mest uenig til mest enig, eller fra mest likt meg selv til mest ulikt meg selv.

Q-sorteringen (*Q sort*) er selve handlingen der påstandene rangeres i et tvunget eller fritt sorteringsmønster. Som oftest har sorteringsmønsteret en tvunget, kvasinormal form, som vil si at flere påstander må plasseres i midten og færre ut mot sidene, som vist i figur 1. Påstander som plasseres på midten får en lavere verdi enn påstander som plasseres i ytterkantene. Påstander i midten er påstander som informanten stiller seg nøytral eller nesten nøytral til. Påstandene på ytterkantene er de påstandene som informanten er mest opptatt av. Ofte suppleres Q-sorteringen med et påfølgende intervju der respondenten får anledning til å utdype plasseringen av påstandene og sin subjektive tolkning av påstandene. (Thorsen & Allgood, 2010; Brown, 1980; Størksen, 2010).

Figur 2: Et typisk sorteringsmønster i Q-metodologi. Fra «A Q-methodology study of patients' subjective experiences of TIA» av Spurgeon, L., Humphreys, G., James, G., & Sackley, C., 2012, Stroke research and treatment.

Den ferdig utfylte matrisen gir et bilde av respondentens subjektivitet og kalles en Q-sort (*Q sort*). Etter at datainnsamlingen er gjennomført analyseres resultatene statistisk. En vanlig programvare å benytte er PQMethod (Schmolck, 2019). PQMethod produserer en rapport med resultater som til slutt tolkes kvalitativt (Thorsen & Allgood, 2010; Brown, 1980; Størksen, 2010).

Steg 1: Etablere kommunikasjonsuniverset

Påstandene om kvotesystemet og kvotemeldinga hentet jeg hovedsakelig fra aviser. Ved hjelp av databasen Retriever søkte jeg opp alle artikler i papiraviser og nettaviser som nevnte søkeordene «kvotemelding», «kvotemeldinga», «Meld. St. 32» og «Et kvotesystem for økt verdiskaping — En fremtidsrettet fiskerinæring» i tidsrommet mellom 21. juni og 11. november. Dette søket gav i overkant av 700 treff. Jeg grovsorterte først datamaterialet før jeg analyserte relevante artikler analysert. Målet var å utforske forholdet mellom diskursen rundt kvotemeldinga og virkeligheten for å finne ut hva ulike individer og grupper synes om kvotemeldinga og hvilket språk som blir brukt (Bryman, 2012). Jeg noterte deretter ned interessante synspunkter og sitater. Det ble fort tydelig for meg at den offentlige debatten om kvotemeldinga var svært ensidig og at det overveiende var fiskere og representanter fra fiskerorganisasjoner som uttalte seg. For å finne andre synspunkter om kvotesystemet og

kvotemeldinga leste jeg også sekundærkilder i form av bøker, vitenskapelige artikler, stortingsmeldinger, NOU-er.

Dette arbeidet resulterte i en liste med nærmere 100 påstander. En svakhet med min kartlegging av kommunikasjonsuniverset er at datamaterialet kun består av tekst. Helst skulle jeg også ha intervjuet nøkkelpersoner i næringa, forvaltninga og fagmiljøet for å kontrollere at jeg hadde inkludert alle viktige synspunkter. På grunn av begrensede ressurser hadde jeg ikke mulighet til å gjennomføre dette. Det kan derfor hende at påstandene jeg valgte for å representere kommunikasjonsuniverset, legger for mye vekt på noen synspunkter, at tekst har blitt feiltolket eller at synspunktene til de som tar mest plass i debatten har endt opp med å dominere utvalget. For å prøve å unngå dette har jeg drøftet og revidert påstandene i flere runder med både medstudenter og veiledere.

Steg 2: Bestemme Q-utvalget

De 100 påstandene som jeg valgte ut som representative for kommunikasjonsuniverset kortet jeg ned til en håndterbar mengde påstander mer spisset mot oppgavens problemstilling. Jeg prøvde ut flere teoretiske design og matrisen jeg landet på bygger på Beethams (2013) legitimitetsdimensjoner og Charles (2001) bærekraftsdimensjoner, vist i tabell 3. Som det kommer fram i matrisen kan de fleste synspunktene i kommunikasjonsuniverset plasseres innenfor sosioøkonomisk, sosial og institusjonell bærekraft i Beethams andre legitimitetsdimensjon. Dette gjør at matrisen ikke er balansert. Q-metodologi er en metode som brukes til å kartlegge grupper med holdninger, ikke handlinger. Derfor var det vanskelig å finne påstander som ville dekke Beethams (2013) tredje dimensjon, som handler om legitimitet som uttrykt samtykke. I denne studien er det bare påstanden «Vi trenger et kystopprør» som undersøker respondentenes samtykke. For å undersøke folks handlinger måtte jeg ha brukt andre metoder i tillegg til dokumentanalyse, Q-metodologi og semistrukturerte intervju.

Det er også få påstander som er ment å utforske miljømessig bærekraft. Dette kommer av avgrensningene i studien. Det fremste verktøyet for å sikre miljømessig bærekraft er som tidligere nevnt totalkvoteordninga som innebærer fastsettelsen av TAC i samarbeid med andre nasjoner og regionale fiskerierorganisasjoner. Totalkvoteordningen er ikke undersøkt i denne

studien. Miljømessig bærekraft utgjør grunnsteinen i den norske fiskeriforvaltninga og blir i mange sammenhenger sett på som en selvfølgelighet. Jeg ville se om verdisynet blant aktører i næringa støttet opp om dette.

Selv om jeg har gjort mine antakelser om hvordan ting henger sammen, vil respondentene stå helt fritt til å plassere påstandene slik de selv vil. Matrisen vil dermed ikke ha noen innvirkning på resultatene, men er nyttig for å sikre at det er legitimitet, og ikke noe annet, som måles. De påstandene jeg ikke forkastet omskrev jeg i flere omganger. Dette gjorde jeg for å sikre at påstandene hadde et allment språk og at de var så korte og tydelige som mulig. Tvetydige påstander luket jeg ut og ordlyden i påstandene endret jeg slik at de skulle være lettest mulig å forstå.

Tabell 3: Matrise med påstander fra kommunikasjonsuniverset med Beethams (2013) legitimitetsdimensjoner og Charles (2001) bærekraftsdimensjoner.

	Miljømessig bærekraft	Sosioøkonomisk bærekraft	Sosial bærekraft	Institusjonell bærekraft
Beethams 1. dimensjon: Skrevne og uskrevne lover	Når hensyn skal veies mot hverandre må kvotesystemet sette hensynet til biologisk bærekraft først.	Kvotesystemet gir et godt grunnlag for lønnsom utnyttelse av fiskeressursene.	Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn.	Strukturkvotene må tilbakeføres til fartøygruppene når tidsbegrensningen utløper.
Beethams 2. dimensjon: Verdisyn	Det må stilles strengere miljøkrav til fiskerinæringa. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.	Det må bli slutt på samfiskeordninga for gruppa under 11 m. Fartøy under 11 m må få mulighet til å strukturere. Kvoter burde kunne omsettes fritt. Det er ikke nødvendig å ha en åpen gruppe. Kvotetakene er for lave. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/kvotebeløpning.	Fiskerinæringas innspill på reguleringsmøtene har ingen innvirkning på reguleringene. Alle kvoter burde disponeres av kystflåten. Å lukke fiskeriene var et feilgrep. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt seriøst. Det er for få fiskere. Fiskeressurser burde forvaltes lokalt.	Forventningene til hva fiskerinæringa kan bety for sysselsetting og bosetting i kystsamfunn må nedjusteres. I fiskeripolitikken settes alltid økonomiske hensyn foran sosiale hensyn. Kvotesystemet er lett å forstå. Statens handlingsrom er for stort. Fiskeriene bør gi tilbake til samfunnet

		<p>Åpen gruppe får en for liten andel av kvotene. Fiskeindustrien må få mulighet til å eie fartøy med kvoter.</p> <p>Strukturkvoter burde ikke være tidsbegrenset.</p> <p>Det er urettferdig at kvotene samles på færre hender.</p> <p>Det er tilnærmet umulig å ta steget fra åpen til lukket gruppe.</p>	<p>Foredlingsindustrien har hatt større betydning for bosetting og sysselsetting langs kysten enn flåteleddet.</p> <p>Dagens kvotesystem svikter kystsamfunn.</p> <p>Dagens fiskere har for mye makt.</p>	<p>i form av en ressursrenteskatt.</p> <p>Kvotesystemet trenger en reform.</p> <p>Om ressursrenta skal beskattes må den tilfalle kystsamfunn.</p> <p>Hele kvotemeldinga burde skrotes. Det er lett for fiskerinæringa å påvirke utforminga av kvotesystemet.</p>
Beethams 3. dimensjon: Samtykke			Vi trenger ett kystopprør.	

Det er viktig at påstandene i Q-utvalget har et likt antall negativt og positivt ladede påstander. Det er fordi påstandene må plasseres av informantene i et sorteringsmønster hvor det kun er plass til en påstand per felt. Om påstandene ikke er godt nok balansert risikerer man at de ferdig utfylte Q-sortene ikke representerer respondentens faktiske synspunkter (Kvalsund & Allgood, 2010). For å sikre at Q-utvalget var balansert testet jeg påstandene på medstudenter og veiledere.

Det endelige Q-utvalget består av 36 påstandene som representerer de ulike synspunktene i kommunikasjonsuniverset. Om Q-utvalget inneholder for mange påstander risikerer man at noen respondenter mister konsentrasjonen og motivasjonen mot slutten av undersøkelsen, såkalt *informant fatigue* (Lavrakas, 2008). Jeg antok at 36 påstander ville være et passelig antall for å oppnå en balanse mellom å ha nok påstander til å dekke problemstillingen og samtidig unngå at informantene skulle miste konsentrasjonen underveis. Et Q-utvalg med for mange påstander kunne ha påvirket påliteligheten til resultatene negativt. Jeg gjennomførte pre-testing med medstudenter og masterveiledere, som ikke viste tegn til *informant fatigue*.

1. Når hensyn skal veies mot hverandre må kvotesystemet sette hensynet til biologisk bærekraft først.
2. Strukturkvotene må tilbakeføres til fartøygruppene når tidsbegrensningen utløper.
3. Forventningene til hva fiskerinæringa kan bety for sysselsetting og bosetting i kystsamfunn må nedjusteres.
4. Det er urettferdig at kvotene samles på færre hender.
5. I fiskeripolitikken settes alltid økonomiske hensyn foran sosiale hensyn.
6. Det er tilnærmet umulig å ta steget fra åpen til lukket gruppe.
7. Fiskerinæringas innspill på reguleringsmøtene har ingen innvirkning på reguleringene.
8. Alle kvoter burde disponeres av kystflåten.
9. Dagens fiskere har for mye makt.
10. Hele kvotemeldinga burde skrotes.
11. Det må bli slutt på samfiskeordninga for gruppa under 11 m.
12. Det må stilles strengere miljøkrav til fiskerinæringa.
13. Fartøy under 11 m må få mulighet til å strukturere.
14. Å lukke fiskeriene var et feilgrep.
15. Vi trenger ett kystopprør.
16. Kvotesystemet trenger en reform.
17. Kvoter burde kunne omsettes fritt.
18. Det er ikke nødvendig å ha en åpen gruppe.
19. Kvoteøkningene er for lave.
20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/kvotebeholdning.
21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt seriøst.
22. Fiskeriene bør gi tilbake til samfunnet i form av en ressursrenteskatt.
23. Åpen gruppe får en for liten andel av kvotene.
24. Det er lett for fiskerinæringa å påvirke utforminga av kvotesystemet.
25. Det er for få fiskere.
26. Dagens kvotesystem svikter kystsamfunn.
27. Statens handlingsrom er for stort.
28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for lønnsom utnyttelse av fiskeressursene.
29. Om ressursrenta skal beskattes må den tilfalle kystsamfunn.
30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn.
31. Kvotesystemet er lett å forstå.
32. Fiskeressurser burde forvaltes lokalt.
33. Fiskeindustrien må få mulighet til å eie fartøy med kvoter.
34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.
35. Foredlingsindustrien har hatt større betydning for bosetting og sysselsetting langs kysten enn flåteleddet.

36. Kvoter burde ikke være tidsbegrenset.*

Steg 3: Bestemme personutvalget

Det er viktig at personutvalget representerer bredden av synspunkter i Q-utvalget. Derfor kartla jeg ulike perspektiver og grupper før datainnsamlingen. 20 personer med bakgrunn fra fiskerinæringa og fiskeriforvaltninga utgjør personutvalget, vist i tabell 4. Fiskere utgjør en stor andel fordi kvotesystemet først og fremst regulerer fiskeres adferd. Norske fiskere er ikke en homogen gruppe, derfor består personutvalget av fiskere både fra åpen og lukket gruppe, fra trål og kystflåte, redere og mannskap, fra nord og fra sør. I ettertid har jeg tenkt at jeg burde ha intervjuet flere fiskere i Nord-Norge. Mens jeg intervjuet 6 fiskere i Sør-Norge, intervjuet jeg kun 3 fiskere i Nord-Norge. Det finnes mange ulike perspektiver blant fiskerne i nord, og mange av disse har ikke blitt inkludert i mitt utvalg. Årsakene til at ikke flere nordnorske fiskere er med er tidspress, skreisesong og at jeg ikke hadde tilgang på bil for å kunne reise rundt å intervju flere. Siden et av målene med utvalget var at det skulle være så bredt som mulig, prioriterte jeg respondenter i andre grupper, som var lettere tilgjengelige i slutten av februar.

Fiskeindustrien er representert med både store og små fiskebruk i pelagisk sektor og hvitfisksektoren. Forvaltningsapparatet er representert både regionalt og nasjonalt. Alle respondentene er insidere i kvotesystemet. Andre interessenter, eksempelvis miljøorganisasjoner og fiskeriinteresserte personer utenfor næringa, har ikke tatt del i studien. Det er heller ingen i personutvalget med samisk bakgrunn. Samene har spesielle rettigheter i fiskeriene og det samiske perspektivet burde ha vært inkludert, men på grunn av lite tid og ressurser er det heller ingen med samisk bakgrunn blant respondentene.

Tabell 4: Liste over respondenter med geografisk tilhørighet, koding og antall.

Type respondent	Kode	Antall
Fisker i Sør-Norge	SF	6

* Jeg endret påstanden til «*Strukturkvoter burde ikke være tidsbegrenset*» etter å ha gjennomført to intervju.

Ansatt i fiskeindustri i Sør-Norge	SI	2
Ansatt i forvaltning i Sør-Norge	SFOR	1
Fisker i Nord-Norge	NF	3
Ansatt i fiskeindustri i Nord-Norge	NI	3
Ansatt i forvaltning i Nord-Norge	NFOR	1
Ansatt i fiskesalgslag	FSL	2
Ansatt i nasjonal forvaltning	FOR	2

Informanter fant jeg gjennom *purposeful sampling* og *snowball sampling* (Bryman, 2012). Jeg fant mulige informanter fant jeg ved internettsøk og eget nettverk. Jeg kontaktet mulige informanter som jeg trodde kunne ha interessante synspunkter om kvotesystemet og kvotemeldinga på telefon eller e-post. De som takket ja til å delta i studien bad jeg om å foreslå nye informanter, spesielt kvinner og yngre personer, som de trodde kunne ha andre synspunkter enn seg selv. Dette gjorde jeg for å sikre mangfold og bredde. Til tross for dette består personutvalget av kun én kvinne og kun tre informanter yngre enn 40 år. En av årsakene til at det er få kvinner i utvalget kan være at de respondentene jeg fant, ikke visst om kvinner i næringa som holdt til i nærheten. Alderen på respondentene kan ha sammenheng med at yngre respondenter var mer usikker på egen kunnskap om kvotesystemet. Da jeg ringte rundt til mulige respondenter fikk jeg ofte høre at kvotesystemet var vanskelig og at jeg heller burde snakke med noen som kunne mer. Jeg ble ofte anbefalt å snakke med personer med lang fartstid i næringa som kunne mye om fiskeripolitikken av disse mulige respondentene. Selv da jeg presiserte at det ikke var nødvendig med inngående kunnskap om kvotesystemet, og at det holdt at man hadde noen meninger om ulike reguleringer, vegret mange seg for å delta. Fordi antall deltagere som var nødvendig for å få tilstrekkelig data var ukjent, var målsettingen at jeg skulle fortsette med datainnsamling til teoretisk saturasjon var nådd. Det vil si når ingen nye relevante perspektiver eller ideer dukket opp i datamaterialet (Bryman, 2012). Tre av fem faktorer holdt seg gjennom hele datainnsamlingen, men på slutten kom flere faktorer til syne. Det er derfor usikkert om datasaturasjon har blitt nådd. Flertallet av respondentene havnet likevel i de tre første faktorene, noe som sannsynliggjør at disse gir et godt bilde av bredden av holdninger om kvotesystemet. Jeg gjennomførte datainnsamlingen i løpet av to måneder på Vestlandet, i Nord-Norge og i Oslo.

Steg 4: Q-sortering

Gjennomføringen av Q kan foregå ansikt til ansikt eller via internett. Jeg valgte å møte informantene ansikt til ansikt fordi det gjorde det lettere å forklare respondentene Q-metodologi, og fordi det gav meg mer kvalitative data å jobbe med. Jeg inviterte hver informant til et møte der jeg bad dem om å rangere de 36 påstandene på et brett. Først bad jeg dem om å grovsortere alle påstandene i tre bunker: De påstandene de var mest enig i, de påstandene de var mest uenig i og de påstandene de var nøytrale til. Deretter bad jeg dem om å sortere påstandene basert på sine subjektive meninger og deretter å plassere påstandene på et brett med sorteringsmønsteret vist i tabell 5. Når alle brikkene hadde blitt plassert på brettet spurte jeg informantene om deres rangering gav et nøyaktig bilde av synspunktene deres. Når informantene var fornøyde med rangeringen tok jeg et bilde av Q-sorten.

Tabell 5: Design av sorteringsmønster.

Verdi	-5	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4	5
Antall påstander	1	2	3	4	5	6	5	4	3	2	1

Sorteringsmønsteret i tabell 5 har en tvungen kvasinormal fordeling der det er færrest ruter på ytterpunktene. Denne formen tillater stor tvetydighet fordi tyngden ligger på midten. Påstandene på midten med verdi 0 innehar ingen mening, og når man beveger seg ut mot kantene får påstandene større og større verdi (Kvalsund og Allgood, 2010, s. 47-81). Et bratt sorteringsmønster gir større rom for feil om man antar at informantene har lite kjennskap til eller interesse for temaet i studien (Brown, 1980, s.200). Om temaet i studien er mer kontroversielt eller allment kjent er det bedre å velge et slakere sorteringsmønster, eller et sorteringsmønster som ikke er tvunget, som gir respondenten mulighet til å ha sterke meninger om mange påstander (Brown, 1980).

Det viste seg fort at kunnskapsnivået hos de ulike informantene varierte sterkt. Derfor fungerte den bratte formen på sorteringsmønsteret bra for enkelte respondenter og dårligere for andre. Noen uttrykte at de synes at mønsteret var for bratt. Det var mange påstander som de hadde sterke meninger om, men som endte opp på en nøytral plassering fordi det ikke var mer plass på ytterkantene. Dette gjaldt spesielt respondentene fra forvaltninga, som kan antas å ha stor kjennskap til reguleringene. Flere av respondentene i forvaltninga kommenterte at

formen på sorteringsmønsteret ikke gav et godt bilde av deres faktiske holdninger og meninger. Mange av respondentene fra forvaltninga stusset også på ordlyden i mange av påstandene, eller synes påstandene var for unyanserte. Dette er ikke så rart, ettersom jeg skrev påstandene med fiskere og næringsutøvere i tankene. Jeg prøvde å formulere påstander som ville være tydelige for så mange som mulig. Dette gjorde likevel at påstandene og sorteringsmønsteret var dårligere tilpasset respondentene fra forvaltninga.

Noen synes også det var vanskelig å holde seg innenfor rutene og ønsket å legge brikkene fritt. De synes at oppgaven med å legge påstander var vanskelig og hadde som regel flere påstander de var nøytrale til. En kommentarer som gikk igjen blant disse respondentene, var: «Jeg vet ikke om det er dette jeg egentlig mener». Da jeg bad disse informantene om å legge påstandene slik at det ble mest mulig likt sine synspunkt mente flere at «det får være godt nok», noe som kan tyde på at Q-utvalget inneholdt for mange påstander for disse informantene.

Steg 5: Analyse og tolkning av resultater

Etter at respondentene hadde gjennomført Q-sorteringen plottet jeg hver individuelle Q-sort i programmet PQMethod Software (Schmolck, 2019). Dette programmet gjennomfører en faktoranalyse på de individuelle Q-sortene som forenkler dataene og reduserer kompleksitet slik at resultatene blir tolkbare (Svartdal, 2020). Dataene ble faktoranalyserert ved hjelp av «principal component factor analysis». Faktorer med en egenverdi høyere en 1 ble rotert ved hjelp av «varimax rotation». Faktorladninger $> 0,45$ ble automatisk flagget i PQMethod, det vil si at alle Q-sorter som hadde mer enn 45 % overlapp med den ideelle Q-sorten i en gitt faktor ble flagget. Det er ingenting i veien for å velge et annet kriterium for signifikans, men faktorladningene som flagges bør være minimum $> 0,30$ for å kunne regnes som signifikante (Statistics Solutions, u.å). Dersom en respondents Q-sort kun lader signifikant på én faktor betegnes denne ladningen som ren, eller som eksemplarisk for faktoren (Brown, 1980, s. 229; Watts & Stenner, 2005). Man kan også ha Q-sorter som lader signifikant på flere faktorer samtidig, eller som ikke lader signifikant på noen faktorer (Brown, 1980, s. 229). Et standard kriterium i Q-metodologi er at hver faktor som velges for videre analyse må ha minst to eksemplariske Q-sorter som kun lader signifikant på denne faktoren. Med andre ord ekskluderes alle faktorer som kun har én signifikant ladning (Watts & Stenner, 2005). Dette er

kriteriene som har blitt fulgt i analysen. 5 faktorer med egenverdi over 1 ble redusert til 4 ettersom den 5. faktoren kun hadde én signifikant ladning.

Resultatene fra PQMethod Software ble samlet i en sluttrapport som jeg analyserte abduktivt. Meningsmønstre i kommunikasjonsuniverset blir tilgjengeliggjort for kvalitativ tolkning gjennom Q-sortering og faktoranalyse (Thorsen & Allgood, 2010, s. 15-22). På grunn av bredden i studien kan jeg ikke trekkes noen konklusjoner om f.eks. forskjeller på holdninger blant ringnotbåter versus åpen gruppe. Resultatene kan derimot si noe om spennet av holdninger som finnes om kvotesystemet og dets legitimitet. Q er en metode som ser på grupper av holdninger, ikke enkeltpersonene som står bak. Likevel har jeg valgt å si noe om hvilke aktører som har havnet i hver faktor i resultatene og i diskusjonen. Årsaken til at jeg har valgt å ta med dette er at grupperingene i hver faktor stemmer godt overens med generelle antagelser om hvilke holdninger de ulike aktørene har. Hvordan respondentene har rangert påstandene har vært opp til dem, og mine forhåndsoppfatninger om hvordan de ulike respondentene kom til å plassere påstandene har derfor ikke hatt noen mulighet til å påvirke resultatet. Grupperingene er dermed interessante å se nærmere på.

3.6 Semistrukturert intervju

Intervju gir fyldige og detaljerte beskrivelser og er den vanligste måten å samle inn kvalitative data på. Jeg valgte semistrukturert intervju som intervjumetode for å supplere Q-metodologi. Semistrukturerte intervju gir både fleksibilitet og struktur og gir informantene større frihet til å uttrykke seg enn det Q-metodologi gjør alene (Johannessen et al., 2010). Semistrukturerte intervju gjorde det mulig å finne ut mer om hvordan informantene tolket de ulike påstandene, og hvordan de begrunnet plasseringen av de ulike påstandene i sorteringsmønsteret. Før jeg gjennomførte intervjuene, laget jeg en intervjuguide (vedlegg 1). Jeg unngikk ja/nei spørsmål til fordel for mer generelle spørsmål som kunne utforskes i dyden og bredden (Bryman, 2012; Johannessen et al., 2010). Jeg gjennomgikk alle spørsmålene i intervjuguiden i alle intervjuene. Dette gjorde det lettere å sammenligne intervjuene og analysere resultatene. En ulempe med semistrukturerte intervju er at denne intervjumetoden er mindre fleksibel enn ustrukturerte intervju (Bryman, 2012; Johannessen et al., 2010). Utenom spørsmålene i intervjuguiden fikk informantene derfor mulighet til å snakke fritt om det som opptok dem

mest. I intervjuguiden hadde jeg et stort fokus på kvotemeldinga og engasjement i den politiske debatten. Det var derfor lettere å stille utdypende spørsmål til de som hadde fulgt mye med i debatten. Det var vanskeligere å holde samtalen gående med de intervjuobjektene som ikke hadde lest meldinga eller fulgt noe særlig med i debatten. Jeg prøvde å stille spørsmål om plasseringa av de ulike påstandene i Q-metodologi og grave i hvorfor respondenten plasserte noen påstander på enig og andre på uenig, men ofte hadde ikke disse intervjuobjektene så mange tanker om dette. Kanskje burde intervjuguiden ha inneholdt noen bredere spørsmål som hadde gjort det lettere for de som ikke var så engasjert i fiskeripolitikken å komme med sine generelle synspunkt.

Jeg gjennomførte alle intervjuene ansikt til ansikt umiddelbart etter at informantene hadde gjennomført Q-sorteringen. Noen av intervjuene gjennomført jeg i informantenes hjem eller arbeidsplass, andre på offentlige steder, som på cafe. Alle informantene fikk mulighet til å foreslå tid og sted for gjennomføringen av intervjuet for å gjøre det lettere for dem å slappe av og føle seg trygge i intervjusituasjonen. Før hvert intervju gav jeg informantene informasjon om hva intervjuet skulle bli brukt til og bad dem om å skrive under på en samtykkeerklæring (vedlegg 2).

En svakhet er at jeg ikke gjort lydopptak av intervjuene. I stedet skrev jeg ned intervjuene for hånd underveis. Dette valget gjorde jeg på bakgrunn av tidsmangel. For det første ville det ha tatt lang tid å transkribere 20 intervju med enn lengde på 20 – 90 minutter hver. For det andre kom jeg så sent i gang med arbeidet med studien at det ikke var tid til å søke til Norsk senter for forskningsdata (NSD) om å få lov til å ta opp intervjuene. Siden jeg måtte skrive intervjuene ned for hånd er den en risiko for at viktige kommentarer har blitt utelatt eller feiltolket av meg. Skriftlige notater vil ikke fange opp ikke-verbal kommunikasjon og vil alltid kun gi en delvis rekonstruksjon av intervjuene (Johannessen et al., 2010).

Det er viktig å være klar over hvordan egne fordommer og forhåndsoppfatninger vil kunne påvirke notater og tolkingen av resultatene. Om man ikke er åpen for funn som går imot egen forståelse står man i fare for å la egne holdninger påvirke resultatene. Man kan risikere å minimere viktigheten av noen funn fordi man er oppsatt på å finne ut det man håpet at man ville finne (Yin, 2018).

Jeg har for eksempel ingen sterk tilknytning til fiskere eller kystsamfunn og jeg er fra et tettbefolket, kapitalsterkt område på Vestlandet. Kystfiskeren er ikke et symbol på min identitet, og jeg kan ikke fullstendig sette meg inn i hvor viktig fiskeriene er, spesielt i Nord-Norge. Dette gjør at jeg ikke har noen større sympati for fiskere enn jeg har for andre yrkesutøvere. Jeg er klar over at disse holdningene vil virke historieløse og provoserende på mange, og kanskje spesielt i Nord-Norge. Det kan hende at jeg ubevisst har provosert intervjuobjekter, eller at resultater som stemmer overens med mine forhåndsoppfatninger har fått ta for stor plass. Min bakgrunn kan også ha gjort at jeg har blitt ulikt oppfattet i Sør-Norge og i Nord-Norge. På Vestlandet har jeg kanskje i større grad vært en «insider» med riktig dialekt og bakgrunn. Jeg har vært bevisst på antrekk, sminkebruk og kroppsspråk for å prøve å øke min integritet i møte med respondenter.

Aller helst skulle jeg ha gjennomført alle intervjuene på samme tidspunkt eller så tett som mulig i tid, men siden informantene var spredt ut over store geografiske avstander gjennomførtes Q-sorteringen og de semistrukturerte intervjuene over en periode på 7 uker. Jeg gjennomførte datainnsamling midt i en prosess med ny stortingsmelding der debatten har vært opphetet i noen perioder og rolig i andre. For å kontrollere for hver enkelt respondents engasjement i debatten, har jeg spurt alle informantene om hvor mye de har fulgt med på, og hva de eventuelt er mest opptatt av i debatten om ny stortingsmelding, de spesifikke spørsmålene står i vedlegg 1.

Data fra intervjuene sammenstilte jeg med hver informants Q-sort før jeg analyserte resultatene tematisk. Metoden går ut på at man ser etter gjentatte mønster i data som er samlet inn med ulike metoder. Tematisk analyse er en fleksibel analysemetode som passer godt når man har flere mål som man prøver å svare på samtidig (Bryman, 2012).

Jeg fulgte intervjuguiden i alle 20 intervju for å gjøre det lettere å sammenligne resultatene (vedlegg 1). I tillegg til spørsmålene i intervjuguiden stod respondentene fritt til å snakke om det som opptok dem. Jeg stilte utdypende spørsmål underveis i intervjuet etter hvert som respondentene tok opp nye tema. Jeg gav hver respondent en kode for å anonymisere dem før jeg begynte intervjuet, som jeg noterte ned underveis på papir. Deretter kopierte jeg notatene inn på PC for å sikre at jeg ikke hadde oversett noen viktige poeng. Jeg lagret hvert intervju i en separat Word-fil og lastet dem opp i programvaren NVivo. Det første steget i den

tematiske analysen var å kode innholdet i intervjuene. Kodingen involverte at jeg kopierte interessante sitater fra intervjuene og samlet dem i ulike mapper. Det neste steget var å finne overordnede tema i kodene. Etter at jeg hadde samlet kodene i mer håndterlige grupper gjennomgikk jeg materialet og definerte det slik at hvert tema var tydelig avgrenset og gav en relevant og treffende skildring av intervjumaterialet (Eggebø, 2019).

3.7 Kvalitet

Positivistisk og hermeneutisk forskning har ulike kvalitetskrav. Positivistisk forskning fokuserer på reliabilitet og validitet (Bryman, 2013; Guba & Lincoln, 1998). Disse kvalitetsparameterne er relevant i Q-metodologi ettersom det er en *mixed method*. Validitet handler om å sikre at de valgte metodene faktisk måler det de påstås å måle. Det er viktig at påstandene i Q-metodologi faktisk kan brukes til å si noe om legitimiteten til kvotesystemet. Dette er forsøkt oppnådd ved at jeg har plassert Q-utvalget i en teoretisk matrise som bygger på legitimitetsteori og bærekraftsteori. Før jeg kartla kommunikasjonsuniverset leste jeg meg også opp på legitimitet, slik at jeg hadde god innsikt i begrepet før jeg begynte å lete opp påstander som kunne knyttes til kvotesystemet og legitimitet. Relabilitet innebærer innenfor positivistisk forskning at man loggfører feltarbeid og eksperimenter, skriver detaljert om metoder, sjekker feilkilder, sørger for at man har et stort nok utvalgt til at man kan generalisere til populasjoner, at respondenter velges tilfeldig og at man følger statistiske kriterier (Bryman, 2012; Guba & Lincoln, 1998). Få av disse kriteriene er relevant i denne studien. Unntaket er den statistiske analysen av Q-sortene hvor dataprogrammet PQMethod velger ut faktorer med egenverdi over 1 for videre statistisk analyse og alle Q-sorter med en faktorscore høyere enn 0,45 blir flagget som signifikante. Jeg har også sørget for å gi en detaljert beskrivelse av metodene og vært påpasselig med feilkilder.

I hermeneutisk forskning etterstreber man pålitelighet, troverdighet og overførbarhet (Bryman, 2012). For å styrke påliteligheten må man beskrive detaljert om konteksten for studien og fremgangsmåten. Dette kalles å gi tykke beskrivelser (Yin, 2018). Jeg har dokumentert forskningsprosessen i denne studien i detalj bygger studien på etablert teori. Slik kan leseren selv gjøre seg opp en mening om hvor gyldige resultatene er. Troverdighet innebærer at studien undersøker det den har til hensikt å undersøke. For å styrke troverdigheten benytter

jeg metodetriangulering. I denne studien er metodene Q-metodologi, semistrukturerte intervju og dokumentanalyse. Det er disse metodene jeg har tatt i bruk for å kunne undersøke holdninger om kvotesystemets legitimitet fra ulike vinkler. Resultatene av en studie med et hermeneutisk og kvalitativt utgangspunkt er ikke overførbart til populasjoner. Derimot etablerer man beskrivelser, begreper, fortolkninger og forklaringer som kan være nyttige på andre områder (Johannessen et al., 2010). I tillegg til metodetriangulering og tykke beskrivelser har tilbakemeldinger fra veiledere og medstudenter vært nyttige for å sikre at jeg ikke har utelatt viktige teorier og at jeg har analysert data på korrekt vis. Blant annet pre-testet både veiledere og medstudenter påstandene i Q-utvalget.

En mulig svakhet med denne studien er at jeg og Maya Mariell Steinvik har jobbet parallelt med våre oppgaver i samme team. Det at vi har jobbet så tett sammen kan ha gjort at våre oppgaver har en del utilsiktete likheter. Min oppgave omhandler kvotesystemet og holdninger til legitimitet, mens Maya undersøker holdninger til omgåelse av regelverket i førstehåndsomsetninga av torsk. Vi har begge brukt Q-metodologi for å måle holdninger. Vi hadde også en presentasjon sammen om legitimitet. Det er derfor sannsynlig at vi vil ha den samme forståelsen og den samme konseptualiseringen av Q-metodologi og legitimitet i våre oppgaver. At vi har blitt veiledet gruppevis vil også si at vi har fått den samme veiledningen og de samme rådene underveis i våre prosjekter, noe som kan ha ført oss begge inn på samme spor underveis. Vi har fra før av et nært vennskap og har skrevet mange akademiske tekster sammen, noe som vil si at vi er godt kjent med hverandres tankegang og skrivemetoder. Dette har blitt innarbeidet i våre måter å skrive på og det er en fare for at vi ender opp med å plagiere hverandre uten å vite det.

For å unngå å påvirke hverandre har vi vært bevisste på å ikke lese hverandres tekster underveis. I begynnelsen av prosjektet, da vi begge måtte sette oss inn i Q-metodologi har vi jobbet sammen og testet påstander på hverandre og i teamet, men etter dette har vi unngått å lese hverandres tekster. Det er derfor kun veilederne som har lest gjennom utkastene og gitt oss tilbakemeldinger i første halvår av 2020. Uken før innlevering har vi derimot gjennomgått hverandres tekster for å luke ut eventuell utilsiktet plagiering og for å hjelpe hverandre med å finpusse oppgavene. Når vi har gjennomført Q-metodologi og semistrukturerte intervju har vi vært obs på å ikke intervju de samme personene, for å unngå å slite ut respondentene med den samme øvelsen flere ganger.

3.8 Etikk

Norsk senter for forskingsdata (NSD) arkiverer, tilrettelegger og formidler data til forskere i Norge og i utlandet. NSD har også rolle som personvernombud og kompetansesenter for personvern for norske forskningsinstitusjoner (Hansen, 2020). Forskningsprosjekter hvor man behandler personopplysninger må meldes til NSD før oppstart. NSD vurderer om personopplysninger som samles inn er relevant for prosjektet, hvordan data planlegges å samles inn, registreres og oppbevares, om det er nødvendig å informere utvalget og innhente samtykke, og om informasjonsskriv og samtykkeerklæringer oppfyller lovkrav nasjonalt og internasjonalt (NSD, 2020). Jeg hadde ikke tid til å sende prosjektet til NSD for godkjenning, men jeg likevel hatt et fokus på forskningsetikk underveis i studien. Jeg har skrevet alle Q-sorts og intervju på papir og kodet alle respondenter slik at det ikke er mulig å knytte enkeltindivider til datamaterialet. Videre har jeg grovkategorisert identifiserbare opplysninger som alder og bosted. Siden jeg gjorde disse grepene, var det ikke et krav å melde inn forskningsprosjektet til NSD.

Man har som forsker et ansvar for å respektere informantenes rett til selvbestemmelse og autonomi, en plikt til å respektere informantenes privatliv og et ansvar for å unngå skade (Johannessen et al., 2010). For å sikre dette har jeg bedt alle informantene i denne studien om å skrive under på en samtykkeerklæring som er å finne i vedlegg 2. Samtykkeerklæringen presenterer formålet med oppgaven og at data blir anonymisert. Samtykkeerklæringene kan ikke knyttes til det kodede intervjumaterialet. Jeg informerte også respondentene om at de hadde mulighet til å trekke sitt samtykke til deltagelse tilbake om de skulle ønske det. Ved å skrive under på en samtykkeerklæring har deltagerne sannsynliggjort at de har skjønt hva studien går ut på og at de er med frivillig. Ingen sårbare grupper, eksempelvis barn og funksjonshemmede, er med i studien. Jeg kartla mulige respondenter på forhånd for å sørge for at ingen grupper hadde blitt urettferdig ekskludert.

Før gjennomføring av Q-sorteringen og semistrukturert intervju gav jeg hver respondent en kode. De håndskrevne notatene skrev jeg inn på data med tilhørende kode. Alle respondentene har blitt anonymisert og jeg gjorde ikke gjort lydopptak under intervjuene. Ettersom jeg ikke gjorde lydopptak, er alle sitater skrevet på bokmål og fortolket av meg. Resultatene inneholder derfor ingen direkte sitater og resultatene er aggregert slik at det ikke er mulig å gjenkjenne enkeltindivider.

4 Resultater

Resultatkapittelet har to deler. Først presenteres resultatene fra dokumentanalysen av fire offentlige dokumenter i kapittel 4.1. Deretter presenteres de samlede resultatene fra Q-metodologi og de semistrukturerte intervjuene i kapittel 4.2. Etter å ha plottet og faktoranalyser alle Q-sortene i dataprogrammet PQMethod, var resultatet fire signifikante faktorer som hver representerer et perspektiv på kvotesystemet. Den tematiske analysen av de semistrukturerte intervjuene bygger opp om den abduktive tolkningen av faktorene i Q-metodologi.

For å kunne sammenligne legitimitetsforståelsen i de offentlige dokumentene opp mot individuelle holdninger, vil resultatene plasseres i Lambs (2014) rammeverk. I resultatene gjør jeg rede for legitimitetsperspektivet i de ulike delkapitlene og beskriver hvordan de ulike dokumentene plasserer legitimitetssubjektet og legitimitetsobjektet i sin forståelse av legitimitet. Dette vil gi et grovt overblikk over forskjeller og likheter. Legitimitet blir deretter drøftet på et mer teoretisk plan i diskusjonen. Resultatene vil der knyttes til Beethams (2013) legitimitetskriterier.

4.1 Anvendelse av legitimitetsbegrepet i offentlige dokumenter

Dette kapittelet gir en gjennomgang av hvordan legitimitet forstås og anvendes i fire offentlige dokumenter. Dokumentene som er valgt følger den offentlige prosessen som ledet opp til kvotemeldinga som ble utgitt 21. juni 2019. De to rapportene Om legitimitetsspørsmål i ressurs- og kvotepolitikken og Enkeltemner og helhetsløsninger for alternative kvotesystem ble bestilt av Nærings- og fiskeridepartementet på vegne av Eidesen-utvalget for å beskrive viktige legitimitetsutfordringer i kvote- og ressurspolitikken og å gi en konsekvensvurdering av tre mulige kvotemodeller foreslått av Eidesen-utvalget. Disse rapportene var sammen med NOU 2016: 26 Et fremtidsrettet kvotesystem, en egen høringsrunde om sjarkfiskeflåten, og fem folkemøter, med på å danne grunnlaget for kvotemeldinga (Regjeringen, 2016). Gjennom dokumentanalysen kan legitimitet analyseres på systemnivå. Hvordan forvaltningssystemet forstår legitimitetsutfordringer i kvotesystemet, hvilke verdier som kommer til syne og

hvordan disse kan antas å gå overens med verdiene til de som påvirkes av forvaltninga står sentralt.

Dokument 1: Om legitimitetsspørsmål i ressurs- og kvotepolitikken

Rapporten Om legitimitetsspørsmål i ressurs- og kvotepolitikken (Holm og Henriksen, 2016) ble skrevet på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet på vegne av Eidesen-utvalget. Formålet med rapporten er å beskrive de viktigste legitimitetsutfordringene i kvote- og ressurspolitikken.

Rapporten har et samfunnsvitenskapelig og institusjonelt perspektiv på legitimitet. I rapporten forstås legitimitet som relasjonen mellom styrende og styrte. At et styringsgrep har høy legitimitet vil si at det er høy grad av oppslutning til styringsgrep blant de som berøres av dem. Den sentrale legitimitetsutfordringen er ifølge rapporten spenningsforholdet mellom forventninger til fiskeriene som samfunnsbærende næring langs kysten og hensynet til økonomisk lønnsomhet og konkurransekraft. Dette knyttes opp mot bærekraftsdimensjonene. Legitimitetsproblemene oppstår i skjæringspunktet mellom sosial og økonomisk bærekraft fordi det ikke er etablert eksplisitte prioriteringsregler.

Det opprinnelige institusjonelle rammeverket i fiskeriene var at fiskeriene ble tatt i bruk og forvaltet av og for kystens folk. Med andre ord gikk sosial bærekraft foran andre hensyn. Etter hvert har sektoren fått nye rammebetingelser og fiskeriene har måttet bli mer produktiv og konkurransedyktig. Ifølge rapporten har vi siden begynnelsen av 1990-tallet gradvis innført et nytt institusjonelt rammeverk i fiskeriene som prioriterer økonomisk og miljømessig bærekraft foran sosial bærekraft uten at dette har blitt tydelig kommunisert.

Dette blir et problem når legitimeringskjeden som forvaltningsordningene bygger på ikke har endret seg tilsvarende. I norsk fiskeripolitikk fungerer fiskerne som kystsamfunnets representanter, noe som henger igjen fra tida med fiskeriallmenning, da fiskernes interesser gikk i ett med interessene til kystsamfunn og det brede folkelige fellesskap. I dag har fiskerne en helt annen økonomisk situasjon, men ideen om fiskerne som en svak gruppe, med behov for lovbeskyttelse står fremdeles sterkt. Generelt blir kapitalistiske og industrielle selskaper betraktet som legitime og viktige deltagere i det norske næringslivet, men dette er ikke tilfelle

i fiskeriene. Rapporten konkluderer med at nye løsninger i fiskeripolitikken må bringe praktiske prioriteringer og eksplisitte fiskeripolitiske verdistandpunkt nærmere hverandre i stedet for å fortsette å prøve å forene motstridende interesser som kun resulterer i svekket legitimitet.

Plassert i Lambs (2014) rammeverk forstås her de nasjonale reguleringsystemene som legitimitetsobjektet og næringsutøvere, kystsamfunn og samfunnet som legitimitetssubjektet. Rapporten peker spesielt på hvordan de ulike legitimitetssubjektene knyttes sammen i en legitimitetskjede der fiskere fremstår som representanter for kystsamfunnet og kystsamfunnet framstår som representanter for det norske fellesskapet. Fellesskapets interesser kan dermed sikres ved å sikre interessene til fiskerne noe som gir fiskerne stor definisjonsmakt over hva som anses som legitime og illegitime reguleringer.

Dokument 2: Enkeltelementer og helhetsløsninger for alternative kvotesystem

Rapporten Enkeltelementer og helhetsløsninger for alternative kvotesystem (Hermansen og Isaksen, 2016) ble skrevet på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet på vegne av Eidesen-utvalget. Rapporten gir en konsekvensvurdering av ulike endringer av dagens kvotesystem langs tre dimensjoner: Effektivitet, fleksibilitet og legitimitet. I bestillingen til rapporten forstås et legitimt kvotesystem som et kvotesystem som oppfattes som rimelig og rettferdig for berørte næringsutøvere, kystsamfunn og samfunnet. Målkonflikter mellom økonomisk utvikling og historiske hensyn trekkes fram som en legitimitetsutfordring. Plassert i Lambs (2014) rammeverk forstås her de nasjonale reguleringsystemene som legitimitetsobjektet og næringsutøvere, kystsamfunn og samfunnet som legitimitetssubjektet.

Rapporten har et økonomisk perspektiv og legitimitetsvurderingene bygger på Holm & Henriksen (2016) og «større innslag av skjønnsmessige vurderinger» (s. 6). Rapporten opererer med tre vurderingskriterier på legitimitet: For å oppnå høy legitimitet må tiltakene ha en balansert løsning for økonomisk og sosial bærekraft og samsvar mellom mål og virkemidler. Tiltakene må gi transparens i kvotesystemet og forutsigbarhet for næringsaktører og til slutt øke myndighetenes handlingsrom. Rapporten vurderer tre ulike modeller for hvordan et fremtidig kvotesystem kan utformes.

Legitimitetsvurderingene av de ulike tiltakene i modellene tyder på at rapporten har en annen forståelse av legitimitetssubjektet enn det oppdragsgiver har. Dette kommer tydelig fram i konsekvensvurderingen av tiltaket som går ut på å plassere de tidsavgrensede strukturkvotene i en statlig kvotebeholdning. I rapporten får dette tiltaket en høy positiv legitimitetsscore og en mye høyere legitimitetsscore enn alternativene som går ut på å gjøre strukturkvotene om til grunnkvoter eller å fordele dem innad i gruppene. Dette begrunnes med at «en statlig kvotebeholdning vil etablere et større samsvar mellom oppfatningen av fiskeressursene som felles og praktisk resultat» (s. 28). Rapporten diskuterer deretter behovet for å lage en ny legitimeringskjede og en ny samfunnskontrakt: «Innføring av ulike former for tilleggsbeskatning av primært ressursrente kan tolkes som en eksplisitt vektlegging av sosiale hensyn for alle modellene. [...] Full positiv legitimitetseffekt av et slikt virkemiddel krever et klart og bredt politisk kompromiss som etablerer en ny verdiavveining og legitimeringskjede, der de sosiale hensynene i større grad også inkluderer samfunnet generelt» (s. 61). Dette tyder på at rapporten først og fremst forstår legitimitetssubjektet som samfunnet og fellesskapet Norge heller enn berørte næringsutøvere og kystsamfunn.

Dokument 3: NOU 2016: 26 Et fremtidsrettet kvotesystem

Utvalgets oppgave var å legge frem forslag til kvotesystem som ville legge til rette for lønnsomhet, realisering av ressursrente og en flåte tilpasset ressursgrunnlaget. Utvalget skriver at de forstår mandatet slik at regjeringen forespør et kvotesystem som i større grad reguleres etter øvrig næringslovgivning. Basert på formålet og forvaltningshensynene i havressursloven og utvalgets mandat oppsummeres et godt nasjonalt kvotesystem i tre begreper: effektivitet, fleksibilitet og legitimitet. Utvalget støtter seg til legitimitetsforståelsen i de to foregående rapportene. Kvotesystemet må oppfattes som rimelig og rettferdig og avveininger må være transparente og konsistente, og ende opp i forutsigbare rammebetingelser. Det må være sammenheng mellom mål og tiltak og balanse mellom sosial og økonomisk bærekraft. Den største legitimitetsutfordringen forstås å ligge i spennet mellom forventninger til økonomiske og sosiale mål i fiskeripolitikken.

Innledningsvis nevnes det at legitimitet innebærer at kvotesystemet oppfattes som rimelig og rettferdig for berørte næringsutøvere, kystsamfunn og samfunnet for øvrig. Det er dermed

næringsutøvere, kystsamfunn og samfunnet for øvrig som utgjør legitimitetssubjektet. Videre utdypes dette til å i realiteten bety samfunnet: «Dette er ikke nødvendigvis det samme som at systemet er den foretrukne løsningen for de nevnte aktørene, men at systemet *samlet sett er akseptabelt for samfunnet* gitt alle hensynene som skal tas» (s. 27). Dette slår fast også senere: «Det faktum at det blir stadig færre fiskere begrenser også deres evne til å være representative meningsbærere for hva som er legitime løsninger i fordelings spørsmål» (s. 37). Med forståelsen av legitimitetssubjektet som det norske felleskapet følger det da logisk at et nytt kvotesystem må sette kravene til storsamfunnet først. Hvordan utvalget knytter legitimitet opp mot innkreving av ressursrente er et eksempel på dette: «Ut fra synspunktet om at fiskeressursene tilhører fellesskapet vil det *over tid* derfor neppe være legitimt å avstå fra å kreve inn ressursrente» (s. 70). For å kunne kreve inn ressursrente må fiskerinæringa effektiviseres mer enn i dag. Sosiale og økonomiske hensyn går dermed hånd i hånd med samfunnet som legitimitetssubjekt. Ved å likestille fiskeriene med andre sektorer som baserer sin inntjening på felleseide naturressurser kan staten hente inn større skatteinntekter og finansiere velferdsgoder. Noen av forslagene i NOU 2016: 26 Et fremtidsrettet kvotesystem, for eksempel forslaget om ressursrenteinnkreving, tar sikte på å frita næringa fra de utvidede samfunnsoppgavene den har i dag, slik at den i større grad betraktes som normal næring.

Dokument 4: Meld. St. 32 (2018-2019) Et kvotesystem for økt verdiskaping

Kvotemeldinga omhandler de nasjonale reguleringsystemene og legger fram regjeringas fiskeripolitikk. Formålet med meldinga er å komme med forslag til tiltak som vil gjøre kvotesystemet mer effektivt, enklere og mer fleksibelt. Det presiseres også at et nytt kvotesystem må være legitimt i næringa, kystsamfunn og samfunnet ellers (Regjeringen, 2016). Med andre ord er legitimitetssubjektet i kvotemeldinga næringa, kystsamfunn og samfunnet. Det trekkes også frem at et nytt kvotesystem bør gjøres mer tilgjengelig for allment interesserte.

Kvotemeldinga behandler ikke legitimitetsbegrepet like inngående som de andre dokumentene. Ordet legitimitet nevnes 12 ganger i dokumentet hvorav 5 anførsler kun slår fast at kvotesystemet må være legitimt, uten å gå nærmere inn på hva dette betyr eller hvordan

dette kan oppnås. Hvordan kvotemeldinga helt spesifikt mener at et legitimt kvotesystem kan oppnås oppsummeres slik:

Kvotesystemet må oppfattes som rimelig og rettferdig for de berørte, både næringsutøvere, kystsamfunn og samfunnet for øvrig. Dette innebærer stabile rammebetingelser, effektivitet og fleksibilitet for næringsaktørene, både i flåten og industrien. Samtidig skal kvotesystemet lede til en formålstjenlig fordeling av positive samfunnseffekter i samfunnet generelt, og til kystsamfunn spesielt. (Nærings- og fiskeridepartementet, 2019, s. 16)

Likevel anerkjenner kvotemeldinga innledningsvis at et nytt kvotesystem må være legitimt, noe som knyttes opp mot overensstemmelse mellom lover og praksis og behovet for å oppnå et bredt politisk flertall.

Kvotemeldinga støtter seg ellers på Eidesen-utvalgets vurdering av ulike tiltak og disse tiltakenes effekt på effektivitet, fleksibilitet og legitimitet. Blant annet trekkes det frem i kvotemeldinga at å oppheve tidsbegrensningen i strukturkvoteordningen, innføre faste kvoteandeler, innføre en ordning der deler av kvotegrunnlaget utveksles på et kvotemarked og innføre en ressursrenteskatt/avgift vil øke både effektivitet, fleksibilitet og legitimitet. Men der Eidesen-utvalget gjorde sine legitimitetsvurderinger på bakgrunn av en gitt sammensetning av tiltak, har kvotemeldinga plukket ulike tiltak og satt dem sammen i en ny helhet. Det er derfor ikke gitt at legitimitetsvurderingene fra Eidesen-utvalget, som kvotemeldinga i stor grad bygger på, kan overføres til kvotemeldinga.

4.2 Individuelle holdninger til kvotesystemet og kvotemeldingas legitimitet

Gjennom Q-metodologi og semistrukturerte intervju kan legitimitet analyseres på individnivå. Hvilke holdninger enkeltindivider har til kvotesystemet og forvaltningsapparatet kan si noe om hvor stor tillit enkeltindivider har til systemet, og i hvilken grad systemet oppfattes å være i tråd med gitte legitimitetskriterier.

Etter at hver respondent hadde rangert de 36 påstandene i det gitte sorteringsmønsteret ble hver Q-sort plottet og analysert i PQMethod. Vedlegg 3 inneholder den fullstendige resultatrapporten fra PQMethod. Resultatene fra PQMethod gav fire faktorer som hadde minst to eksemplariske Q-sorter hver. Det vil si Q-sorter som kun hadde en signifikant faktorladning i en faktor. Faktor fem hadde bare en eksemplarisk Q-sort og er derfor utelatt fra den videre analysen. Korrelasjon er et statistisk mål som sier noe om hvor stor sammenheng det er mellom to størrelser. Grad av korrelasjon gis ved en korrelasjonskoeffisient, som er et tall mellom -1 og 1. 1 betyr fullstendig statistisk sammenheng, mens 0 betyr at de to størrelsene er uavhengige av hverandre (Frøslie, 2019). Resultatene fra analysen viser at det er størst korrelasjon mellom faktor 1 og faktor 3, som vil si at det er størst overlapp mellom disse faktorene. Faktor 2 korrelerer minst med de andre faktorene og skiller seg dermed mest ut.

Resultatene fra den tematiske analysen av de semistrukturerte intervjuene ses i sammenheng med resultatene fra Q-metodologien og de fire faktorene. Mange var opptatt av kvotemeldinga, hva som skulle skje med strukturkvotene etter at tidsbegrensning utløper og forslaget om en statlig kvotebeholdning. Noen var også opptatt av å trekke frem nødvendigheten av, eller motstand mot, et kystopprør. Respondenter i to faktorer diskuterte statens handlingsrom, hvor noen mente at statens handlingsrom er for stort mens andre mente det er for lite.

Faktor 1: Hold stø kurs

Faktor 1 stod for 22 % av variansen. Sju respondenter ladet signifikant på faktor 1. Alle hadde en faktorladning i faktor 1 på over 0,60. Det vil si at hver Q-sort hadde minst 60 % overlapp med den ideelle Q-sorten i faktoren som er vist i tabell 6. Tabell 6 viser de seks påstandene som respondentene i faktor 1 var mest enig i og de seks påstandene som de var mest uenig i. Påstander som havnet på midten i sorteringsmønsteret og som respondentene i faktor 4 stilte seg mer nøytral til er utelatt fra tabellen. Faktor 1 korrelerte mest med faktor 3 (0,45) og minst med faktor 2 (0,14).

Tabell 6: Viser de 12 av 36 påstandene som har høyest og lavest verdi i sorteringsmønsteret til faktor 1 sammen med z-score.

Nr.	Påstand	z-score	Verdi i sorteringsmønsteret
2	Strukturkvotene må tilbakeføres til fartøygruppene når tidsbegrensingen utløper.	1,716	5
34	Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.	1,476	4
30	Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn.	1,432	4
28	Kvotesystemet gir et godt grunnlag for lønnsom utnyttelse av fiskeressursene.	1,301	3
13	Fartøy under 11 m må få mulighet til å strukturere.	1,049	3
10	Hele kvotemeldinga burde skrotes	1,026	3
33	Fiskeindustrien må få mulighet til å eie fartøy med kvoter.	-1,202	-3
32	Fiskeressurser burde forvaltes lokalt.	-1,550	-3
14	Å lukke fiskeriene var et feilgrep.	-1,594	-3
8	Alle kvoter burde disponeres av kystflåten.	-1,679	-4
20	Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/kvotebeholdning.	-1,707	-4
15	Vi trenger et kystopprør.	-1,838	-5

Differensierende påstander er de påstandene som tydeligst skiller de ulike faktorene fra hverandre (Newman og Ramlo, 2010). Faktor 1 har ingen differensierende påstander. Det vil si at det er ingen påstander i denne faktoren som har statistisk forskjellig verdi fra de andre faktorene.

Resultatene viser at respondentene som ladet høyest i faktor 1 viser høy tilfredshet med dagens kvotesystem. Påstand nr. 34, 30 og 28 som sier noe om hvordan kvotesystemet oppfyller de ulike formålene i Havressursloven har alle fått en høy positiv score.

Respondentene stiller seg negative til mange av forslagene i kvotemeldinga som vil endre dagens kvotesystem. Respondentene i faktor 1 er aller mest enig i at strukturkvotene må tilbakeføres til fartøygruppene når tidsbegrensningen utløper og er svært uenig i å sette kvoter i en statlig kvotebeholdning. Aller mest uenig er de i at vi trenger et kystopprør.

Dette stemmer godt overens med intervjuene. I intervjumateriale kom det fram at alle de sju respondentene i faktor 1 har eller har hatt en tilknytning til de ulike fiskerierorganisasjoner eller jobber i et fiskesalgslag. De fleste kan betegnes som høy status insidere og de fleste er fra Sør-Norge. Alle respondentene i faktor 1 har satt seg inn i kvotemeldinga og har fulgt mye med på debatten rundt ny kvotemelding. Det som opptar respondentene mest, er hva som skal

skje med strukturkvotene når tidsbegrensningen utløper og forslaget om en statlig kvotebank. Kvotemeldinga karakteriseres som rotete, utydelig og for kortsiktig. Den kritiseres også for å ikke forenkle kvotesystemet. Samtidig mener en av respondentene at en forenkling ikke er nødvendig: «Alle kan forstå dagens kvotesystem om de vil». Alle respondentene i faktor 1 er samstemte om at strukturkvotene må tilbakeføres til dagens grupper når tidsbegrensningen utløper. Den gjennomgående begrunnelsen for dette er at tilbakeføringen av strukturkvotene forstås som en avtale mellom den norske staten og fiskerne. To av respondentene trekker fram Volstad-saken ² som en sementering av denne avtalen. Ettersom alle fiskere, både de som har strukturert og de som ikke har det, har gjort sine økonomiske vurderinger på bakgrunn av denne avtalen, vil det å ikke tilbakeføre strukturkvotene være et overtramp og et avtalebrudd fra staten. En av respondentene kritiserer kvotemeldinga for å i det hele tatt ta opp strukturkvotene og tidsbegrensningen: «Det med tidsbegrensede kvoter er noe man ikke burde tatt opp, det skaper bare masse debatt. Den ballen burde få ligge i ro».

Engasjementet rundt strukturkvotene henger sammen med forslaget om å innføre en statlig kvotebeholdning, omtalt som kvotebanken av samtlige respondenter. Som en av respondentene nevner: «Jeg er imot en kvotebank fordi det bryter med en avtale mellom fiskerne og staten». De andre respondentene uttrykker to hovedbekymringene knyttet til forslaget om etableringen av en statlig kvotebank. Den ene bekymringen går ut på at det kun er de rikeste som vil ha mulighet til å leie kvoter fra en statlig kvotebank: «Vi vil ikke ende opp som Færøyene hvor de rikeste med mest kapital har alle fiskerettigheter», «målet med kvotebanken er jo å maksimere statens profitt ved auksjon og da vinner de rikeste». Den andre bekymringen dreier seg om fiskerienes bidrag til kystsamfunnene: «Om ressursrenta skal hentes ut kan man ikke gå innom staten først, det kan ikke være sånn at lokalsamfunn må gå

² Volstad-saken var en rettsak mellom Volstad-rederiet og Staten i 2013. Volstad-rederiet mente at å gjeninnføre tidsbegrensningen for strukturkvoteordningen var i strid med tilbakevirkningsforbudet i Grunnloven § 97. Volstad-rederiet tapte saken i Høyesterett (Skogvang, 2016). Mange som er motstandere av å trekke strukturkvotene inn i en statlig kvotebeholdning, for eksempel organisasjonen Fiskebåt, argumenterer for at dette vil bryte med premisene i dommen fra Høyesterett, slik de forstår dem: At strukturkvotene ved utløp av tidsperioden skulle falle tilbake til fartøygruppene (Fiskebåt, u.å.).

på tiggerferd til Oslo», «når det gjelder forslaget om kvotebanken så synes jeg at fiskeriene legger igjen verdier i kystsamfunn i dag».

Respondentene er også samstemte i at de mener at vi ikke trenger noe kystopprør. Årsakene som nevnes er blant annet at dagens kvotesystem fungerer godt og at fiskerne selv har ønsket mange av reguleringene velkommen: «Noen mener at kysten blir ranet, men det er jo fiskerne selv som har solgt seg ut av fisket», «lukkinga av fiskeriene og struktureringa har vært nødvendig politikk. De som har solgt seg ut eller strukturert har gjort sine valg og må stå for det» og «fiskerne tjener for godt til å sette i gang noe opprør».

Flere av respondentene nevner statens handlingsrom. Å øke statens handlingsrom blir sett på som noe negativt: «Staten kan ikke tillates å disponere kvoter. Dette vil øke statens handlingsrom», «statens handlingsrom er for stort, det er for mye endringer i rammevilkår. Hver gang det kommer en ny regjering så endrer man på noe og det kommer stadig nye forvaltningsregler». To av respondentene knytter statens handlingsrom opp mot legitimitet: «Om kvotesystemet hadde vært mer legitimt og forutsigbart, så hadde man vært mer villig til å gi staten et større handlingsrom», «forslaget om lovendring som kom i kjølvannet av kvotemeldinga gir byråkratiet enormt med makt og undergraver legitimiteten».

Respondentene i faktor 1 har stor tiltro til Fiskarlaget og Fiskarlagets innflytelse: «Vi har en fin maktbalanse i dag mellom forvaltning og forskere. På reguleringsmøtene de siste årene vil jeg si at 80 – 90 % av Fiskarlagets innspill går gjennom, omtrent uendret», «på årsmøtet i Fiskarlaget var alle enige i at kvotemeldinga var uønsket og jeg håper politikerne tar med seg dette når den skal behandles. Om de ikke tar med seg vår behandling av kvotemeldinga vil de bryte en lang tradisjon. Våre innspill pleier politikerne å lytte til».

Faktor 2: Tenk på de minste

Faktor 2 stod for 16 % av variansen. Fem respondenter ladet signifikant på faktor 2. Alle hadde en faktorladning i faktor 2 på over 0,60. Det vil si at hver Q-sort hadde minst 60 % overlapp med den ideelle Q-sorten i faktoren som er vist i tabell 7. Tabell 7 viser de seks påstandene som respondentene i faktor 2 var mest enig i og de seks påstandene som de var mest uenig i. Påstander som havnet på midten i sorteringsmønsteret og som respondentene i

faktor 2 stilte seg mer nøytral til er utelatt fra tabellen. Faktor 2 korrelerte lite med de andre faktorene og har dermed minst overlapp med andre faktorer.

Tabell 7: Viser de 12 av 36 påstandene som har høyest og lavest verdi i sorteringsmønsteret til faktor 2 sammen med z-score.

Nr.	Påstand	z-score	Verdi i sorteringsmønsteret
6	Det er tilnærmet umulig å ta steget fra åpen til lukket gruppe.	1,785	5
2	Strukturkvotene må tilbakeføres til fartøygruppene når tidsbegrensningen utløper.	1,642	4
4	Det er urettferdig at kvotene samles på færre hender.	1,526	4
15	Vi trenger et kystopprør.	1,144	3
12	Det må stilles strengere miljøkrav til fiskerinæringa.	0,995	3
1	Når hensyn skal veies mot hverandre må kvotesystemet sette hensynet til biologisk bærekraft først.	0,970	3
13	Fartøy under 11 m må få mulighet til å strukturere.	-0,978	-3
36	Strukturkvoter burde ikke være tidsbegrenset.	-1,334	-3
33	Fiskeindustrien må få mulighet til å eie fartøy med kvoter.	-1,532	-3
31	Kvotesystemet er lett å forstå.	-1,664	-4
18	Det er ikke nødvendig å ha en åpen gruppe.	-1,860	-4
17	Kvoter burde kunne omsettes fritt.	-2,225	-5

De respondentene som ladet høyest i faktor 2 er opptatt av rammevilkårene til den åpne gruppa og er kritiske til effektiviseringa i fiskeriene. De er mest enig i at det er tilnærmet umulig å ta steget fra åpen til lukket gruppe og synes det er urettferdig at kvotene samles på færre hender. De er også uenig i at fartøy under 11 m må få mulighet til å strukturere, og at kvoter burde kunne omsettes fritt. Respondentene i faktor 2 er opptatt av å bevare en differensiert flåte og å ta hensyn til de minste gruppene.

Det er 6 differensierende påstander i faktor 2. Dette er påstander som har statistisk forskjellig verdi fra de andre faktorene. Tabell 8 viser hvilken verdi i sorteringsmønsteret de differensierende påstandene har i de ulike faktorene. Alle påstandene er signifikante på $p < 0,05$ nivå. Påstandene som er signifikante på $p < 0,01$ nivå er markert med stjerne (*).

- 6. Det er tilnærmet umulig å ta steget fra åpen til lukket gruppe.
- 15. Vi trenger et kystopprør
- 23. Åpen gruppe får en for liten andel av kvotene.

- 25. Det er for få fiskere.
- 30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn.
- 17. Kvoter burde kunne omsettes fritt.

Tabell 8: De differensierende påstandenes verdi i sorteringsmønsteret for de ulike faktorene.

	Faktor 1	Faktor 2	Faktor 3	Faktor 4
6.	-1	5*	-2	1
15.	-5	3	-4	0
23.	-2	1	-1	4
25.	0	1	0	4
30.	4	-2*	1	2
17.	2	-5	0	-3

De påstandene som skiller faktor 2 mest fra de andre faktorene er påstand 6. Det er tilnærmet umulig å ta steget fra åpen til lukket gruppe og påstand 30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn. Faktor 2 er den eneste faktoren som er sterkt enig i påstand 6, de andre faktorene er svakt uenig eller svakt enig i denne påstanden. Faktor 2 er også uenig i at fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn i motsetning til de andre faktorene som er svakt til sterkt enige i denne påstanden. Faktor 2 er den eneste faktoren som er enig i påstand 15. Vi trenger et kystopprør.

De fem respondentene i faktor 2 inkluderer alle de intervjuede fiskerne fra Nord-Norge, både lav- og høy status insidere, samt to respondenter som jobbet i ulike fiskeindustribedrifter i Nord- og i Sør-Norge. Disse fiskeindustribedriftene var avhengig av den lokale kystnære flåten for å få tak i nok råstoff til produksjonen. Med unntak av én respondent hadde ingen fulgt med i debatten om kvotemeldinga og ingen hadde satt seg inn i kvotemeldinga. Årsakene som ble oppgitt for dette var at de ikke hadde tid til å følge med på noe som ikke angikk dem, at fiskeripolitikken var kaotisk og at kvotesystemet og fiskeripolitikken var vanskelig å forstå. Den respondenten som hadde satt seg inn i debatten ønsket å forkaste kvotemeldinga fordi vedkommende mente den ikke tok opp de store og viktige tingene, og ønsket samtidig en reform. Ifølge denne respondenten har dagens kvotesystem store legitimitetsproblemer.

Respondentene i faktor 2 var som i faktor 1 opptatt av strukturkvoter og forslaget om en statlig kvotebeholdning. Respondentene i faktor 2 brukte de samme argumentene som respondentene i faktor 1: De mente at strukturkvotene må tilbakeføres til dagens grupper, fordi det var det som avtalen og de var motstandere av en statlig kvotebeholdning fordi det ville favorisere de rikeste fiskerne.

Respondentene i faktor 2 stilte seg tvilende til flere av ordningene og reguleringene i kvotesystemet. Flere var bekymret for rekrutteringa til fiskeriet og de høye kvoteprisene. De mente at investeringene har blitt for store i næringa. En respondent mente at mange av de endringene som har blitt gjort burde reverseres, en annen var kritisk til lukkinga av fiskeriene og synes at andre grep burde vært prøvd ut i stedet. Denne respondenten omtalte også politikken og byråkratiet som korrump. En av respondentene fra industrien syntes at fiskerne tjener for mye og at de legger for lite igjen i kystsamfunn.

Det var kun respondenter i faktor 2 som var enig i at vi trenger et kystopprør, men ikke alle delte denne oppfatningen. De som var opptatt av kystopprør mente at et kystopprør var nødvendig for sikre rekrutteringen og beholde kystsamfunn. Andre var mer nøytrale: «Jeg er ikke så opptatt av opprør, dialog er veien å gå».

Faktor 3: Prioriter miljøet og gi staten større handlingsrom

Faktor 3 stod for 16 % av variansen. Fem respondenter ladet signifikant på faktor 3. Alle hadde en faktorladning i faktor 3 på over 0,50. Det vil si at hver Q-sort hadde minst 50 % overlapp med den ideelle Q-sorten i faktoren som er vist i tabell 9. Tabell 9 viser de seks påstandene som respondentene i faktor 3 var mest enig i og de seks påstandene som de var mest uenig i. Påstander som havnet på midten i sorteringsmønsteret og som respondentene i faktor 3 stilte seg mer nøytral til er utelatt fra tabellen. Faktor 3 korrelerte mest med faktor 1 (0,45) og minst med faktor 2 (0,14).

Tabell 9: Viser de 12 av 36 påstandene som har høyest og lavest verdi i sorteringsmønsteret til faktor 3 sammen med z-score.

Nr.	Påstand	z-score	Verdi i sorteringsmønsteret
1	Når hensyn skal veies mot hverandre må kvotesystemet sette hensynet til biologisk bærekraft først.	2,128	5

34	Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.	1,894	4
28	Kvotesystemet gir et godt grunnlag for lønnsom utnyttelse av fiskeressursene.	1,643	4
22	Fiskeriene bør gi tilbake til samfunnet i form av en ressursrenteskatt.	1,525	3
12	Det må stilles strengere miljøkrav til fiskerinæringa.	1,464	3
20	Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/kvotebelholdning.	0,901	3
31	Kvotesystemet er lett å forstå.	-1,084	-3
21	Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt seriøst.	-1,087	-3
18	Det er ikke nødvendig å ha en åpen gruppe.	-1,145	-3
15	Vi trenger et kystopprør.	-1,500	-4
27	Statens handlingsrom er for stort.	-1,593	-4
8	Alle kvoter burde disponeres av kystflåten.	-2,215	-5

Respondentene som ladet høyest i faktor 3 er opptatt av miljømessig bærekraft og handlingsrommet til staten. De er mest enig i 1. Når hensyn skal veies mot hverandre må kvotesystemet sette hensynet til biologisk bærekraft først og sterkt enige i 34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning og 12. Det må stilles strengere miljøkrav til fiskerinæringa. De er mest uenig i 8. Alle kvoter burde disponeres av kystflåten og mener at 22. Fiskeriene burde gi tilbake til samfunnet i form av en ressursrenteskatt.

Det er 3 differensierende påstander i faktor 3. Tabell 10 viser hvilken verdi i sorteringsmønsteret de differensierende påstandene har i de ulike faktorene. Alle påstandene er signifikante på $p < 0,05$ nivå. Påstandene som er signifikante på $p < 0,01$ nivå er markert med stjerne (*).

- 22. Fiskeriene burde gi tilbake til samfunnet i form av en ressursrenteskatt.
- 2. Strukturkvotene må tilbakeføres til fartøygruppene når tidsbegrensningen utløper.
- 27. Statens handlingsrom er for stort.

Tabell 10: De differensierende påstandenes verdi i sorteringsmønsteret for de ulike faktorene.

	Faktor 1	Faktor 2	Faktor 3	Faktor 4
22.	0	-2	3*	-1
2.	5	4	0	5
27.	1	0	-4*	1

De påstandene som skiller faktor 3 mest fra de andre faktorene er 22. Fiskeriene burde gi tilbake til samfunnet i form av en ressursrenteskatt og 27. Statens handlingsrom er for stort. Faktor 2 er den eneste faktoren som er sterkt enig med påstand 22. og sterkt uenig med 27.

De fem respondentene i faktor 3 inkluderer alle intervjuobjektene som arbeider i forvaltninga, både regionalt og nasjonalt, samt én respondent som jobbet i en pelagisk industribedrift. Alle i forvaltninga hadde fulgt mye med på kvotemeldinga og debatten. Respondentene i faktor 3 var forsiktige med å omtale kvotemeldinga. En av respondentene var positiv til kvotemeldinga og mente at mange av forslagene vil forenkle kvotesystemet. En annen respondent omtalte kvotemeldinga som omfattende og pekte på at det var mye som ble foreslått endret, uten at vedkommende ville utdype om dette var en positiv eller negativ ting.

Flere av respondentene i faktor 3 var enig med faktor 1 og 2 om at strukturkvotene må tilbakeføres til fartøygruppene når tidsbegrensningen utløper fordi det har vært et premiss som alle fiskere har gjort sine avgjørelser på bakgrunn av. Faktor 3 var positive til en statlig kvotebeholdning, og flere av respondentene knyttet dette opp til innkreving av ressursrente: «Jeg tror en kvotebank kan ha noe for seg, at staten trekker inn kvoter og refordeler dem», «Jeg er positiv til innkreving av ressursrente i fiskeriene, men det må være et system som er fleksibelt og nyansert».

Fiskernes innflytelse på forvaltninga var noe som ble nevnt av flere. Mange omtalte samarbeidet mellom fiskere og forvaltninga som godt, og at det var en god balanse mellom nedenfra-og-opp og ovenfra-og-ned i forvaltninga. En av respondentene kom med en lignende uttalelse som mange av fiskerne i faktor 1: «Som regel følger myndighetene vedtektene på Fiskarlagets landsmøte» En av respondentene trakk dette fram som en mulig forklaring på at det er vanskelig å få til legitime endringer: «Dagens system, til tross for at det er komplisert, oppfattes som legitimt fordi det er bygget stein på stein i tett samråd med Fiskarlaget. Forenklinger vil derfor ikke være legitime». Andre mente at hovedutfordringen med kvotesystemet er at fiskeriforvaltninga ikke klarer å selge inn reguleringene til fiskerne og at forvaltninga ikke klarer å gjøre seg forstått: «Hvis vi skal sikre tillit og legitimitet må vi gjøre oss forstått», «mange av ordningene er svært innfløkte og det er mye stammespråk som gjør

reguleringene og fiskeripolitikken utilgjengelig», «vi har et robust forvaltningsregime, men det er mye stammespråk. Vi burde renske opp i begrepsbruken».

Flere av respondentene i faktor 3 ønsket at staten skulle få et større handlingsrom: «Jeg er positiv til å gi staten større handlingsrom», «fiskerkvotene tilhører fellesskapet, og statens handlingsrom er i dag ferd med skrenkes inn. Forslaget om å innføre en statlig kvotebeholdning skaper sinne fordi det demonstrerer handlingsrommet til staten».

Respondentene i faktor 3 var også mer opptatt av miljømessig bærekraft enn de respondentene i de andre faktorene: «Kvotesystemet må sette hensynet til miljømessig bærekraft først, sånn må det nesten være, men jeg synes av og til at det virker som om politiske hensyn vinner foran hensynet til miljøet», «det blir aldri lys i husan uten godt forvaltede ressurser».

Faktor 4: Gi meg mer effektivisering, de andre mindre effektivisering og slutt å mas om miljøet

Faktor 4 stod for 8 % av variansen. To respondenter ladet signifikant på faktor 4. Alle hadde en faktorladning i faktor 4 på over 0,60. Det vil si at hver Q-sort hadde minst 60 % overlapp med den ideelle Q-sorten i faktoren som er vist i tabell 11. Tabell 11 viser de seks påstandene som respondentene i faktor 4 var mest enig i og de seks påstandene som de var mest uenig i. Påstander som havnet på midten i sorteringsmønsteret og som respondentene i faktor 4 stilte seg mer nøytral til er utelatt fra tabellen. Faktor 1 korrelerte lite med de andre faktorene, men korrelerte mest med faktor 1 (0,27).

Tabell 11: Viser de 12 av 36 påstandene som har høyest og lavest verdi i sorteringsmønsteret til faktor 1 sammen med z-score.

Nr.	Påstand	z-score	Verdi i sorteringsmønsteret
2	Strukturkvotene må tilbakeføres til fartøygruppene når tidsbegrensningen utløper.	1,797	5
11	Det må bli en slutt på samfiskeordninga for gruppa under 11 m.	1,648	4
34	Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.	1,627	4
4	Det er urettferdig at kvoter samles på færre hender.	1,318	3
36	Strukturkvoter burde ikke være tidsbegrenset.	1,308	3
5	I fiskeripolitikken settes alltid økonomiske hensyn foran sosiale hensyn.	1,138	3

31	Kvotestystemet er lett å forstå.	-1,138	-3
12	Det må stilles strengere miljøkrav til fiskerinæringa.	-1,148	-3
20	Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/kvotebeholdning.	-1,298	-3
13	Fartøy under 11 m må få mulighet til å strukturere	-1,328	-4
3	Forventningene til hva fiskerinæringa kan bety for sysselsetting og bosetting i kystsamfunn må nedjusteres.	-1,637	-4
23	Åpen gruppe får en for liten andel av kvotene.	-2,117	-5

Respondentene i faktor 4 er mest enig i 2. Strukturkvotene må tilbakeføres til fartøygruppene når tidsbegrensingen utløper og er enig i 36. Strukturkvoter burde ikke være tidsbegrenset. Samtidig ønsker de ikke at åpen gruppe og de minste gruppene skal få mulighet til å effektivisere.

Det er 5 differensierende påstander i faktor 4. Tabell 12 viser hvilken verdi i sorteringsmønsteret de differensierende påstandene har i de ulike faktorene. Alle påstandene er signifikante på $p < 0,05$ nivå. Påstandene som er signifikante på $p < 0,01$ nivå er markert med stjerne (*).

- 36. Strukturkvotene burde ikke være tidsbegrenset.
- 7. Fiskerinæringas innspill på reguleringsmøtene har ingen innvirkning på reguleringene.
- 1. Når hensyn skal veies mot hverandre må kvotestystemet sette hensynet til bærekraft først.
- 12. Det må stilles strengere miljøkrav til fiskerinæringa.
- 23. Åpen gruppe får en for liten andel av kvotene.

Tabell 12: De differensierende påstandenes verdi i sorteringsmønsteret for de ulike faktorene.

	Faktor 1	Faktor 2	Faktor 3	Faktor 4
36.	-1	-3	-1	3*
7.	-1	-2	0	1
1.	2	3	5	-1*
12.	1	3	3	-3*
23.	-2	1	-1	-5*

De er mange påstander som skiller faktor 4 fra de andre påstandene. Noe av det som skiller faktor 4 fra de andre faktorene er holdningene til miljø. Faktor 4 er den eneste faktoren som er

uenig i både 1. Når hensyn skal veies mot hverandre må kvotesystemet sette hensynet til bærekraft først og 12. Det må stilles strengere miljøkrav til fiskerinæringa.

To respondenter havnet i faktor 4. En av respondentene var en fisker i Sør-Norge, den andre jobbet i fiskeindustrien i Nord-Norge. Ingen av respondentene hadde fulgt spesielt mye med på kvotemeldinga eller debatten rundt den. Den ene respondenten uttalte: «Prinsipielt er jeg mot at kvotene skal havne på færre mann, men personlig hadde det jo vært mye enklere og bedre om jeg kunne ha to kvoter på en båt».

Sammenfallende påstander

Sammenfallende påstander (*consensus statements*) er de påstandene som ikke skiller mellom noen faktorer. Påstander som er ikke-signifikante ved $p > 0,01$ listes opp. De som er flagget med stjerne (*) er i tillegg ikke-signifikant ved $p > 0,05$.

Det var kun en påstand som det var konsensus for i alle faktorene, vist i tabell 13. Det var påstand 16. Kvotesystemet trenger en reform. Denne påstanden var ikke-signifikant på 0,01 nivå.

Tabell 13: Sammenfallende påstander med verdi i sorteringsmønster til de ulike faktorene.

	Faktor 1	Faktor 2	Faktor 3	Faktor 4
Verdi i sorteringsmønsteret	0	1	2	0

Når man ser faktorene under ett, oppgav et stort flertall av respondentene (14 av 20) at de hadde fulgt med på debatten omkring kvotemeldinga. Mange hadde fulgt mye med og lest hele stortingsmeldingen, ofte fordi de var aktive i ulike fiskerorganisasjoner eller fordi de var opptatt av rammevilkårene i næringa. En av respondentene som oppgav å ha fulgt med i debatten om kvotemeldinga synes den var vanskelig å forstå «jeg har fulgt litt med, men jo mer jeg leser, dess mindre skjønner jeg». De som ikke hadde fulgt med på debatten begrunnet det med at «fiskeripolitikken er for vanskelig å forstå», at «det skjer liksom aldri noe nytt i fiskeripolitikken, alt er kaotisk, så jeg har gitt opp å følge med» og «jeg har ikke tid til å følge med på ting som ikke angår meg».

Kritikken som ble rettet mot kvotemeldinga gikk ut på at den er rotete, vanskelig å forstå, ikke ville gi en forenkling av kvotesystemet og at det var for lite informasjon om hvordan ting ville løses i praksis. Samtidig var mange positive til å innføre en felles fiskeritillatelse og å fjerne samfiskeordninga i kystgruppa under 11 meter.

Når respondentene ble spurt om hva som opptok dem mest i kvotemeldinga var forslaget om å opprette en statlig kvotebeholdning og usikkerheten knyttet til hva som skulle skje med strukturkvotene etter at tidsbegrensningen utløper det som oftest ble trukket frem. Både fiskere, fiskekjøpere, fiskesalgslag og noen av de som jobbet i forvaltninga mente at strukturkvotene måtte tilbake til gruppene: «Alle har oppfattet det slik at strukturkvotene skulle tilbake til gruppene når tidsbegrensningen utløp». Ingen av fiskerne var for å innføre en statlig kvotebeholdning. Motstanden grunnet i at det «vil være negativt for lott-takere» og at «staten vil ha mest penger for utleien, da er det ikke sikkert at jeg vil ha mulighet til å drive fiske lenger». Motstanden mot ressursrentebeskatning var ikke like stor, gitt at den tilfalt kystsamfunn og ikke gikk gjennom staten: «Hvis ressursrenta går til lokalsamfunn vil det være mer legitimt», «om ressursrenta skal hentes ut kan man ikke la den gå innom staten først, det kan ikke være sånn at lokalsamfunn må på tiggerferd til Oslo». Det var kun representanter fra forvaltninga som var positiv til forslaget om en statlig kvotebeholdning. En av respondentene som jobber i forvaltninga mente at årsaken til at forslaget om en statlig kvotebeholdning ble møtt med harme blant fiskere var at dette forslaget var med på å demonstrere statens handlingsrom.

Generelt hadde respondentene mye positivt å si om forholdet mellom næringsutøvere og myndigheter, og spesielt når det gjelder den miljømessige forvaltninga: «Vi er med fra toppen og gjennom alle ledd nedover, men det er jo så klart myndighetene som bestemmer», «vi har en av verdens beste systemer for fiskeriforvaltning», «vi har et fantastisk samarbeid med forskningen» og «kommunikasjonen mellom fiskere og forskere blir stadig bedre». Samtidig var det flere fiskere som synes at forskerne har gjort for mange tabber og at usikkerheten knyttet til kvotefastsettelse er for stor. Noen ønsket også et bedre samarbeid mellom forskninga og fiskere: «Dialogen mellom forskninga og fiskerne er for dårlig. Forskerne er arrogante, og kunnskapen er anekdotisk. Samtidig er fiskerne for bastante og sinte».

Mange av fiskerne trakk frem Fiskarlagets makt og innvirkning på fiskeripolitikken: «På årsmøtet i Fiskarlaget var alle enige i at kvotemeldinga var uønsket, og jeg håper politikerne tar med seg dette når den skal behandles. Om de ikke tar med seg vår behandling av kvotemeldinga vil de bryte en lang tradisjon. Våre innspill pleier politikerne å lytte til.» Noen virket stolte over Fiskarlagets påvirkningskraft: «Ofte ender forskriftene med å bli akkurat som foreslått» og også de som jobbet i forvaltninga nevne samarbeidet mellom fiskere og forvaltning: «Innspill fra Fiskarlaget veier tungt i norsk forvaltning og det er et godt samarbeid mellom fiskere og forvaltning». En fisker kritiserte det han opplevde som en skjevfordeling av makta i Fiskarlaget: «Dagens fiskere har for mye makt, men makta er ikke jevnt fordelt. Noen har mye makt mens andre er maktesløse». Andre var bekymret for at fiskerlagenes makt nå er i ferd med å innskrenkes: «Mange reguleringer har sitt utspring fra fiskerne, men den enkelte fisker bryr seg kanskje ikke så mye og fiskerlagene mister stadig medlemmer», «organisasjonene uthules og det er en stor politisering i næringa».

Det tette samarbeidet mellom forvaltninga og Fiskarlaget trekkes fram som en av årsakene til at kvotesystemet er legitimt av en av respondentene i forvaltninga: «Dagens system, til tross for at det er komplisert, oppfattes som legitimt, fordi det er bygget stein på stein i tett samråd med Fiskarlaget». En av respondentene som jobber i et fiskesalgslag sier noe liknende: «Dagens kvotesystem er legitimt fordi endringer skjer sakte». Dette trekkes samtidig fram som en årsak til at det kan være vanskelig å få til en legitim forenkling av kvotesystemet. Behovet for en forenkling begrunnes med at det vil gjøre kvotesystemet mer legitimt og tilgjengelig for både næringsutøvere, forvaltning og politikere: «Det er et samfunnsproblem at det er så vanskelig å forstå seg på og selge inn reguleringer. Hvis vi skal sikre tillit og legitimitet må vi klare å gjøre oss forstått»

Det er stor enighet i intervjumateriale om at det ikke er så store forskjeller mellom fiskere i nord og i sør i dag: «Vi har jo blitt færre og færre fiskere og vi møtes jo ofte», og de fleste er enige i at vi trenger en differensiert flåte for å kunne fiske opp kvotene. Samtidig ønsker noen at trålernes plikter må strammes inn. De fleste synes at lukkinga av fiskeriallmenningen var et helt nødvendig grep, det samme med struktureringsordninga: «Ingen ville ha noe å gjøre med fiskeriene når de ikke var lukket. Etter hvert forsvant subsidiene og næringa fikk beskjed om å bli mer lønnsom, og vi investerte og strukturerte og ble lønnsomme». Noen av fiskerne i nord mener at vi trenger et kystopprør: «Vi trenger et kystopprør for å sikre rekrutteringen og

beholde kystsamfunnene», men de fleste er uenige i dette, både fiskere, fiskekjøpere, fiskesalgslag og forvaltere i nord og i sør.

5 Diskusjon

Diskusjonen bygger på resultatene av dokumentanalysen og de sammenstilte resultatene av Q-metodologi og semistrukturerte intervju. Ifølge Lamb (2014) må en legitimitetsvurdering besvare tre spørsmål: Hva er det man undersøker legitimiteten til (hva er legitimitetsobjektet)? Hvem er det som skal vurdere om det man undersøker er legitimt eller ikke (hvem utgjør legitimitetssubjektet) og hvilke kriterier skal legitimitet vurderes etter? De to første spørsmålene er nærmere beskrevet og besvart i resultatkapittelet. Dette kapittelet går i all hovedsak inn på det tredje spørsmålet: Hvilke kriterier skal legitimitet vurderes etter? Kriteriene jeg har valgt for å knytte legitimitet opp mot forskningsspørsmålene i diskusjonen er Beethams (2013) tre legitimitetsdimensjoner. Hvordan legitimitetsbegrepet anvendes i offentlige dokumenter og hvilke holdninger aktører i fiskerinæringa har, drøftes i lys av disse dimensjonene for å forstå legitimitet i kvotesystemet. I dokumentanalysen har jeg sett på hvordan legitimitetsbegrepet anvendes i offentlige dokumenter for å få et systemperspektiv på legitimitet. Ved å undersøke hvilke holdninger enkeltindivider har til kvotesystemet kartlegges individuelle perspektiver på legitimitet.

Det overordnede kriteriet, som avgjør om et styringsgrep er legitimt eller ikke, er rettslig legitimitet (tabell 3) (Beetham, 2013). Om staten utformer et kvotesystem som bryter skrevne eller uskrevne lover vil resultatet være et illegitimt kvotesystem. Det andre kriteriet handler om normer og verdier, som er lettere å diskutere og problematisere enn den rettslige legitimitetsdimensjonen (tabell 3). De skrevne og uskrevne lovene som myndighetene styrer etter og som kvotesystemet er grunnlagt på, bør være bygget på et felles verdisyn som deles av både forvaltninga, næringsaktørene, og samfunnet ellers. Om kvotesystemet utformes slik at det er store avvik mellom lovene de bygger på, for eksempel havressursloven, og verdisynet som støtter opp om lovene, vil legitimiteten påvirkes negativt (Beetham, 2013). Den tredje dimensjonen omhandler samtykke. Legitimitet handler ikke bare om folks holdninger, men også handlingene deres (Beetham, 2013). Her er det næringsaktørers

handlinger ovenfor forvaltningsapparatet og myndighetene, som er av betydning.

Legitimerende handlinger kan for eksempel innebære at fiskere deltar på reguleringsmøter eller kommer med innspill til fiskeripolitikken.

Hvordan anvendes legitimitetsbegrepet i offentlige dokumenter?

Hva som er legitimitetsobjektet og legitimitetssubjektet kan forstås på to nivå. I oppgaven og på et overordnet nivå forstår jeg legitimitetsobjektet som kvotesystemet, og myndighetene, uttrykt gjennom offentlige dokumenter, som legitimitetssubjektet. På et underordnet nivå gjør de ulike forfatterne av de fire dokumentene sine egne legitimitetsvurderinger i sine tekster. Hva forfatterne av de fire dokumentene forstår som legitimitetssubjektet, altså hvem kvotesystemet må oppfattes som legitimt for, varierer. Dette fører til at hva som ses på som løsninger på eventuelle legitimitetsutfordringer i kvotesystemet også varierer.

Rettslig legitimitet er sentralt i flere av de offentlige dokumentene. Både NOUen og Hermansen & Isaksen gjør et poeng av sammenhengen mellom skrevne regler og legitimitet: «Norsk fiskeriforvaltning er underlagt regler og prosedyrer i norsk forvaltningsskikk. I utgangspunktet skal dette være tilstrekkelig til å skape den nødvendige legitimiteten» (NOU: 2016 26, s. 27; Hermansen & Isaksen, 2016, s. 73). Selv om dokumentene trekker frem rettslig legitimitet som tilstrekkelig for å sikre kvotesystemets legitimitet, drøftes også andre legitimitetsdimensjoner. Analysen av de offentlige dokumentene kan si noe om hvilket verdisyn de overordnende har, og også hvordan de overordnede forstår de underordnedes verdisyn. Alle de fire dokumentene er opptatt av verdiene til de underordnede. Det trekkes frem at fiskeripolitikken i større grad enn i dag må velge hvilke verdier som skal være styrende for reguleringene og at kvotesystemet må oppfattes som rimelig og rettferdig.

Ifølge stortingsmeldinga innebærer verdisynet til de underordnede (her forstått som næringsutøvere, kystsamfunn og samfunnet for øvrig): Stabile rammebetingelse, effektivitet og fleksibilitet for næringsaktører og en formålstjenlig fordeling av positive samfunnseffekter i samfunnet generelt og kystsamfunn spesielt. Verdisynet til myndighetene hintes til i kvotemeldingas innledning. Der slås det fast at kvotesystemet må være bærekraftig og at det må bli mer effektivt, fleksibelt, mer tidsmessig og fremtidsrettet. Verdiene til de

underordnede, slik myndighetene forstår dem, og de overordnende, overlapper på to punkter: Kvotesystemet må være effektivt og fleksibelt.

Hvem de underordnede er, vil likevel være et definisjonsspørsmål, som forstås ulikt i de fire offentlige dokumentene. Holm & Henriksen (2016) har den mest samfunnsvitenskapelige gjennomgangen av legitimitetsbegrepet. Ifølge deres rapport kan legitimitet sikres ved å avklare hvordan sosial og økonomisk bærekraft vektlegges, noe som innebærer å ta ett oppgjør med den gjeldende samfunnskontrakten og legitimeringskjeden hvor fiskeren symboliserer kystsamfunn og kystsamfunn representerer storsamfunnet. I Holm & Henriksen er legitimitetssubjektet fiskere, kystsamfunn og fellesskapet, noe som vil si at det er disse gruppene og enkeltindividene som avgjør kvotesystemets legitimitet.

Hermansen & Isaksen og Eidesen-utvalget fokuserer først og fremst på fellesskapet som legitimitetssubjektet. Det er fellesskapets legitimitetsvurdering av kvotesystemet som må tas høyde for i fiskeripolitikken for å sikre legitimiteten. Ved å vektlegge det store fellesskapet og nedprioritere næringsaktører og kystsamfunn som legitimitetssubjekt går Hermansen & Isaksen og Eidesen-utvalget inn for en ny samfunnskontrakt der storsamfunnet får en viktigere rolle. De argumenterer for å refordle inntektene fra fiskeriene til fellesskapet gjennom en statlig kvotebeholdning, og hevder at dette tillater økt effektivisering og økonomisk bærekraft i fiskeriene uten negative konsekvenser for den sosiale bærekraften. Dette resonnetet fungerer kun om man ekskluderer fiskere og kystsamfunn som legitimitetssubjekt og går inn for en ny samfunnskontrakt der storsamfunnet får en viktigere rolle. Både Holm & Henriksen (2016), Hermansen & Isaksen (2016) og Eidesen-utvalget oppfordrer politikerne til å ta et oppgjør med hvordan sosiale og økonomiske hensyn balanseres. Forutsetningen for økt effektivisering i fiskeriene hviler på økt bidrag til samfunnet. Man kan ikke tillate økt effektivisering uten ressursrentebeskatning. Enten må man styrke den gjeldende legitimeringskjeden, som vil si å bremse effektiviseringa og å innføre flere særskilte tiltak som sikrer sysselsetting, bosetting og en differensiert liten flåte i kystsamfunn, eller så må man kombinere økt effektivisering og lønnsomhet med beskatning av ressursrente som går til storsamfunnet.

Det kan se ut til at kvotemeldinga er uklar på om fiskerinæringen skal fritas sitt samfunnsansvar eller ikke. Som et kompromiss forsøker den å ivareta både hensynet til

lønnsomheten og til sysselsetting og bosetting i kystsamfunn. I stedet for å gi et tydelig budskap til næringa, samfunnet og de folkevalgte om hvilke hensyn som bør veie tyngst, forsøkes det med kvotemeldinga å gi en helhetsløsning som møter begge disse motstridende behovene. Likevel tyder de faktiske forslagene i kvotemeldinga på at økonomiske hensyn prioriteres over sosiale hensyn, uten at dette blir tydelig kommunisert.

Forståelsen av legitimitetsbegrepet i de fire dokumentene tyder på at de største legitimitetsutfordringene springer ut fra et manglende felles verdisynt mellom næringsutøvere og myndighetene. Fiskeriforvaltninga er et samfunnsområde der ulike aktører kjemper for motstridende interesser, som det er vanskelig å enes om politisk. Dette gjør det vanskelig å utforme et kvotesystem som bygger bro mellom verdisynet til fiskere, kystsamfunn og samfunnet på den ene siden og myndighetene på den andre.

Hvilke holdninger har individer med en tilknytning til fiskerinæringa om det nasjonale kvotesystemet?

Påstand nr. 1, 28 og 30 kan brukes for å si noe om hvordan enkeltindivider vurderer den rettslige legitimitetsdimensjonen (tabell 3). Påstandene utgjør samlet sett formålsparagrafen i havressursloven og rangeringen av dem kan si noe om hvordan respondentene rangerer formålene i lovverket, og på et overordnet nivå, om respondentene synes at forvaltninga handler i tråd med skrevne lover.

Respondentene i perspektiv 1 (hold stø kurs) er sterkt enig i påstandene som dekker havressurslovens sosiale og økonomiske formål. De mener at kvotesystemet gir rikelig tilbake til kystsamfunn (påstand 30) og at kvotesystemet gir et godt grunnlag for lønnsom utnyttelse av fiskeressursene (påstand 28). De synes også at Norge har verdens beste fiskeriforvaltning (påstand 34).

Respondentene i perspektiv 2 (tenk på de minste) har rangert disse påstandene annerledes. De stiller seg nøytrale til de påstandene som dekker havressurslovens sosiale og økonomiske formål, og mener at kvotesystemet må sette hensynet til biologisk bærekraft foran andre hensyn. Formålene med havressursloven er ikke det som engasjerer respondentene i perspektiv 2 mest. De er mer opptatt av den generelle utviklinga hvor økonomiske hensyn tar

stadig mer plass i kvotesystemet. De synes at utviklinga der kvoter blir samler på færre hender er urettferdig (påstand 4) og er samtidig motstandere av fri omsetning av kvoter (påstand 17). Rangeringen av disse påstandene tyder på at respondentene i dette perspektivet mener at kvotesystemet ivaretar økonomisk bærekraft på bekostning av den sosiale bærekraften, og at de er misfornøyde med dagens avveining mellom ulike formål i lovverket.

Respondentene i perspektiv 3 (prioriter miljøet og gi staten større handlingsrom) er enig i de påstandene som dekker det miljømessige og økonomiske formålet i havressursloven. De mener at biologisk bærekraft må komme foran andre hensyn (påstand 1) og er enige i at kvotesystemet gir et godt grunnlag for utnyttelse av fiskeressursene (påstand 28). De stiller seg nøytrale til om fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn (påstand 30) og er i stedet opptatt av at fiskeriene skal gi tilbake til samfunnet i form av en ressursrenteskatt (påstand 22)

Perspektivene rangerer havressurslovens formål ulikt. Perspektiv 1 (hold stø kurs) og 3 (prioriter miljøet og gi staten større handlingsrom) er enig i det økonomiske formålet. Perspektiv 1 og 2 (tenk på de minste) er enig i det sosiale formålet, mens perspektiv 2 og 3 er enig i det miljømessige formålet. Hvordan de ulike enkeltindividene rangerer disse formålene kan ha noe å si for hvor godt de synes kvotesystemet oppfyller lovverket. Reguleringer som tar sikte på å bevare den miljømessige bærekraften vil nok være mindre velkomne i perspektiv 1 enn i perspektiv 2 og 3. På samme måte vil reguleringer som gir et bedre grunnlag for lønnsom utnyttelse av fiskeressursene være ønsket av respondentene i perspektiv 1 og 3, men ikke av respondentene i perspektiv 2.

Når det gjelder uskrevne lover, er alle perspektivene samstemte om at strukturkvotene må tilbakeføres til dagens grupper når tidsbegrensningen utløper (påstand 2). Respondentene i perspektiv tre, som består av respondentene i forvaltninga, er mer forsiktige med å rangere denne påstanden, men flere sier i intervju at strukturkvotene må tilbakeføres til dagens grupper. Flere snakker om Volstad-saken og argumenterer for at tilbakeføring av kvoter kan betraktes som, og likestilles med, skrevne lover. Flertallet trekker fram at tilbakeføringen av strukturkvotene har vært et premiss som alle fiskere har gjort sine avgjørelser på bakgrunn av. Å trekke strukturkvoter inn i en statlig kvotebeholdning blir av et stort flertall sett på som et brudd på en uskreven lov, og oppfattes dermed som et illegitimt forslag (jf. Beetham, 2013).

Perspektiv 1 (hold stø kurs) består av fiskere fra Sør-Norge og fiskesalgslagene. De fleste av fiskerne kan betegnes som høystatus insidere som har mye å tjene på en videreføring av dagens innretning av kvotesystemet. Dette kan være årsaken til at respondentene i dette perspektivet jevnt over er fornøyde med dagens kvotesystem. Respondentene i dette perspektivet synes at samarbeidet med myndighetene er bra og de er fornøyde med dagens kvotesystem. Jeg tolker det slik at de er lite lystne på endringer av dagens system fordi dagens system har tjent dem godt. Mye tyder på at respondentene i denne gruppa oppfatter at de, med Fiskarlaget som spydspiss, har en særegen maktposisjon i forvaltninga og med det, definisjonsmakt over fiskeripolitikken. Samarbeidet mellom Fiskarlaget og myndighetene har blitt institusjonalisert, noe som gjør det vanskelig å få til en reform (jf. Jentoft, 2004). Når respondentene i perspektiv 1 sier at de ikke vil ha store endringer, for eksempel innføring av en statlig kvotebeholdning, forventer de å bli hørt av myndighetene.

Respondentene i perspektiv 2 (tenk på de minste) har derimot liten tro på egen innflytelse over fiskeripolitikken og de har minst tillit til havforskninga. Respondentene utgjør alle fiskerne fra Nord-Norge og to fiskeindustribedriften som er avhengig av råstoff fra den lokale kystflåten. Dette er en gruppe som er tett knyttet til kystsamfunn. Rammebetingelsene til de minste fiskerne og fiskerienes rolle i kystsamfunn er viktig for respondentene i perspektiv 2, noe som tyder på at å bevare samfunnsoppdraget til fiskeriene står sentralt i deres verdisyn. Nesten ingen av respondentene hadde fulgt med i fiskeripolitikken, fordi de ikke følte at den angikk dem og fordi de synes fiskeripolitikken var utilgjengelig og vanskelig å forstå. En respondent omtalte politikken og byråkratiet som korrupt. Det er interessant at det er de respondentene som selv oppfatter at de har minst makt, og som ville hatt det bedre under et annet kvotesystem, som er de største motstanderne av kvotesystemet. Dette går stikk i strid med hvordan Harkin (2015) og Tyler (2006) teoretiserer legitimitet. Ifølge dem vil de som har minst makt rasjonalisere sin egen sosiale posisjon i samfunnet i stedet for å utfordre makthaverne. Her er det nettopp de som har minst makt som er i størst opposisjon mot myndighetene. Dette henger nok sammen med kystfiskernes rettigheter har stått sterkt i den norske fiskeriforvaltninga. At respondentene i perspektiv 2 ikke synes at sosial bærekraft i tilstrekkelig grad imøtekommes i kvotesystemet tyder på at det er respondentene i dette perspektivet som synes at kvotesystemet er minst legitimt av alle perspektivene. Det er derfor ikke veldig overraskende at respondentene i perspektiv 2 ønsker et kystopprør. Kanskje ser de

på et kystopprør som den eneste muligheten for å bli hørt, og for å få sine verdier synliggjort i den praktiske fiskeripolitikken.

De som er mest fornøyd med kvotemeldinga er respondentene i perspektiv 3 (prioriter miljøet og gi staten større handlingsrom), som består av alle de intervjuede som jobbet i forvaltninga. Som faktor 1 er respondentene i denne faktoren opptatt av stabilitet, og de er i stor grad fornøyd med dagens kvotesystem. De ønsker samtidig en dreining fra at fiskeriene bidrar direkte i kystsamfunn ved å sørge for bosetting og sysselsetting, til at fiskeriene i større grad skal gi noe tilbake til samfunnet gjennom skattlegging.

Det som i størst grad skiller perspektiv 1 (hold stø kurs) og perspektiv 3 (prioriter miljøet og gi staten større handlingsrom) er holdningene til å gi staten større handlingsrom. I perspektiv 1 ses større statlig handlingsrom på som en negativ ting, og noe som ikke kan gis med mindre kvotesystemet blir utformet mer i tråd med deres verdisyn og egeninteresser eller gir næringsaktørene mer frihet. Av en respondent i perspektiv 1 settes legitimitet og økt statlig handlingsrom opp som motsetninger: «Hadde kvotesystemet vært mer legitimt og forutsigbart, så hadde man vært mer villig til å gi staten et større handlingsrom». Legitimitet og økt frihet er dermed forutsetninger for å øke statens handlingsrom. Perspektiv 3 er også positive til å øke statens handlingsrom, uten at dette er eksplisitt koblet opp mot legitimitet. For perspektiv 3 handler økt statlig handlingsrom mer om at respondentene ser på dette som nødvendig for å sikre stabiliteten i systemet, og for å kunne refordele mer av verdiene fra fiskeriene til samfunnet. Både perspektiv 1 og perspektiv 3 er opptatt av stabilitet, men der respondentene i perspektiv 1 mener at en videreføring av dagens system vil sikre stabiliteten, mener respondentene i perspektiv 3 at det er nødvendig med et større statlig handlingsrom for å gi forvaltninga flere verktøy for å sikre stabiliteten ovenfra og ned.

De fleste påstandene som respondentene har rangert sier noe om hvilke verdisyn og holdninger enkeltindivider har. De sier også noe om egeninteresser. Det er ikke rart at fiskerne roper høyt om forslagene de er uenige i, og da spesielt forslaget om statlig kvotebeholdning. Mange høy status fiskere uttrykker overraskelse over at Fiskarlagets misnøye over kvotemeldinga ikke har påvirket politikken i større grad. Dette viser at det er en tydelig forventning blant mange om at Fiskarlagets vedtak vil imøtekommes av politikerne. Det er lett å samles om å være motstandere av en statlig kvotebeholdning og inndragning av

strukturkvoter fordi dette er noe mange fiskere i lukket gruppe vil tape på. Det går imot deres egeninteresse. At det er stor motstand mot disse forslagene trenger likevel ikke å bety at kvotesystemet og kvotemeldinga er illegitime. Generelt stiller fiskerne seg negative til forslag som kan gå negativt ut over egen lønnsomhet. Dette gjelder fiskerne i både perspektiv en, to og fire. De forslagene i kvotemeldinga som fiskerne er mest positive til, er de som vil gi dem høyere lønnsomhet, eller som ikke vil gå negativt ut over egen lønnsomhet. Når forvaltninga truer med å gå utenom Fiskarlaget skaper dette motstand.

I de fleste perspektivene er den en jevn spredning av påstander som går inn på respondentenes overordnede verdier og deres egeninteresser. Perspektiv to (tenk på de minste) er et godt eksempel. Respondentene i dette perspektivet er blant annet motstandere av strukturering i flåtegruppa under 11 meter, som kan begrunnes med deres verdisyn. Å åpne for strukturering i gruppa under 11 meter vil gjøre denne gruppe mer effektiv og mer lønnsom. Samtidig vil antallet båter og fiskere reduseres og kvoteprisene øke, noe som vil gjøre det enda vanskeligere for unge fiskere å etablere seg i lukket gruppe. Dette vil kunne gå negativt ut over fiskeriavhengige kystsamfunn. Samtidig er respondentene i perspektiv 2 enig i at strukturkvotene må tilbakeføres til dagens grupper. Som i de andre perspektivene argumenterer respondentene i perspektiv dette med at alle har gjort sine beslutninger basert på at strukturkvotene skulle tilbake til gruppene og at dette er noe alle i gruppene tjener på. Dette er nok i større grad motivert av egeninteresser. Om deler av strukturkvotene hadde blitt trukket inn i en statlig kvotebeholdning kunne den ha blitt brukt til å refordle kvoter og redusere barrierer som gjør det vanskelig å starte opp som fisker noe som hadde vært i tråd med mange av verdiene til respondentene i perspektiv 2.

Hvilke koblinger er det mellom de ulike oppfatningene av legitimitetsbegrepet, kvotesystemet og kvotemeldingas legitimitet?

Myndighetene forstår næringsutøvere, kystsamfunn og samfunnets verdisyn som: «Stabile rammebetingelser, effektivitet og fleksibilitet for næringsaktører og en formålstjenlig fordeling av positive samfunnseffekter i samfunnet generelt og kystsamfunn spesielt» (Nærings- fiskeridepartementet, 2019, s. 16). Disse verdiene avdekkes også når individuelle

holdninger kartlegges. Det er likevel ikke slik at verdiene er universelle og gjelder for alle respondentene.

Forslagene som vil gjøre kvotesystemet mer effektivt og fleksibelt støttes av respondentene i perspektiv 1 som består av høystatus insidere. Samtidig er de imot forslagene som vil gjøre systemet mer tidsmessig og fremtidsrettet fordi det oppleves som å true stabiliteten i systemet, som er bygget stein for stein i tett samarbeid mellom Fiskarlaget og myndighetene. Det største spriket i verdisyn kan sies å være mellom respondentene i perspektiv 2 og verdisynet som er presentert i kvotemeldinga. Respondentene i perspektiv 2 er opptatt av fiskerienes samfunnsbærende rolle og at fiskeriene skal ha positive samfunnseffekter i kystsamfunn. Et mer effektivt, fleksibelt, tidsmessig og fremtidsrettet kvotesystem som myndighetene ønsker, vil trolig ikke være et system som setter tradisjonelle verdier i første rekke. Perspektiv 3 ønsker seg en mer formålstjenlig fordeling av positive samfunnseffekter i samfunnet generelt, noe som er i tråd med kvotemeldinga, og stiller seg positive til ressursrentebeskatning og opprettelsen av en statlig kvotebeholdning, som vil gjøre kvotesystemet mer tidsmessig og fremtidsrettet.

Kvotemeldinga tar dermed ikke feil i hva som samlet sett er verdisynet til de underordnede, men ulike grupperinger har ulike og til dels motstridende verdisyn som er vanskelig å imøtekomme samtidig. En av årsakene er at det er konflikter om hvordan de ulike bærekraftsdimensjonene, som er bakt inn i havressurslovens formål, skal vektlegges. Økonomisk bærekraft og sosial bærekraft er vanskelig å oppnå samtidig fordi de har motstridende virkemidler. Det kreves en samfunnskontrakt for å avgjøre hvordan verdikonflikten mellom effektivisering og sysselsetting og bosetting i kystsamfunn skal løses (jf. Iversen et al. 2006). Kanskje er svak institusjonell bærekraft og manglende vilje i forvaltninga til å etablere en ny samfunnskontrakt en av grunnene til at verdisynet til de som verdsetter den sosiale bærekraften i stor grad har forsvunnet ut av kvotemeldinga.

Kvotemeldinga kommer i all hovedsak med forslag som vil gjøre kvotesystemet mer effektivt, fleksibelt, tidsmessig og fremtidsrettet. Stabile rammebetingelser, effektivitet og fleksibilitet for næringsaktører og en formålstjenlig fordeling av positive samfunnseffekter i samfunnet generelt og kystsamfunn spesielt, er verdier som dukker opp underveis, og ved behov.

At kvotesystemet har blitt bygget opp sakte og trinnvis, blir trukket fram som en av hovedårsakene til at kvotesystemet har høy oppslutning, både i dokumentanalysen og intervjumaterialet. Det som gir opphav til legitimitetsutfordringer, er ifølge Hermansen & Isaksen (2016), at kvotesystemet har blitt til i en steg-for-steg-prosess som en respons på akutte kriser og derfor ikke er forankret i en overordnet og prinsipiell samfunnsdebatt. En av respondentene i forvaltninga i perspektiv 3 vektlegger også kvotesystemets stegvise oppbygning som en barriere for legitime endringer: «Dagens system, til tross for at det er komplisert, oppfattes som legitimt fordi det er bygget stein på stein i tett samråd med Fiskarlaget. Forenklinger vil derfor ikke være legitime». Dette var også et poeng i perspektiv 1: «Dagens kvotesystem er legitimt fordi endringer skjer sakte».

Det institusjonaliserte samspillet mellom næringsaktørene og forvaltninga gjør det vanskelig å gjøre store endringer på kvotesystemet. Som Jentoft (2004) skriver, bygges institusjoner sakte, og de er vanskelige å endre. Forskere og forvaltninga vil som regel være i maktposisjoner og dermed ha definisjonsmakten i beslutningsprosesser. I fiskeriforvaltninga tyder resultatene på at også Fiskarlaget har en maktposisjon, og stor innvirkning på fiskeripolitikken. Siden de som er i maktposisjoner tjener mest på å opprettholde dagens system, vil det som regel kreves et ytre sjokk eller en krise for å få til institusjonelle endringer.

I så måte er det interessant at det perspektivet som er mest enig i at kvotesystemet trenger en reform er perspektiv 3, som inneholder alle respondentene fra forvaltninga. Dette stemmer godt overens med resultatene fra dokumentanalysen. Det er først og fremst forfatterne av de offentlige dokumentene som synes at kvotesystemet er modent for endring. Respondentene i perspektiv tre har høy oppslutning til forvaltningas formål og verdier, men de mener også at kvotesystemet har forbedringspotensiale og at det kan bli mer legitimt enn det er i dag gjennom å øke statens handlingsrom. De som er mest uenig i at dagens kvotesystem må endres, er respondentene i perspektiv en. De er fornøyde med dagens kvotesystem, og det er lite som tyder på at respondentene i dette perspektivet synes at det finnes noen store legitimitetsutfordringer. Respondentene i perspektiv 2 er enige med forfatterne av de offentlige dokumentene og forvaltninga i å ønske endringer, men de peker på større legitimitetsutfordringer. Respondentene i perspektiv 2 ønsker en helt annen innretning på

kvotesystemet enn det vi har i dag, og er heller ikke fornøyd med kvotemeldinga og reguleringene som foreslås i de offentlige dokumentene.

At det er mye motstand mot kvotemeldinga og uenighet om tiltak betyr ikke at kvotemeldinga og kvotesystemet er illegitimt. Alle de fire offentlige dokumentene poengterer at legitimitet er viktig, og peker på ulike legitimitetsutfordringer og mulige løsninger for å få et mer legitimt kvotesystem. De fire perspektivene som sier noe om holdningene til næringsutøvere og forvaltninga er mer delt. Resultatene tyder på at kvotesystemet har høy oppslutning fordi det er utarbeidet steg-for-steg og i tett samråd med næringa, men det finnes også legitimitetsutfordringer som kan møtes på en bedre måte enn i dag. De største legitimitetsutfordringene ligger i hvordan kvotesystemet imøtekommer verdiene til de enkeltindividene som er mest opptatt av fiskerienes tradisjonelle rolle i kystsamfunn. Disse utfordringene kan imøtekommes bedre om myndighetene fører en tydeligere fiskeripolitikk og jobber mot å skape en felles forståelse for hvordan fiskeriene kan ivareta sosiale hensyn. Vi trenger et kvotesystem som har et tydelig språk og en tydelig retning. Det vil gjøre det lettere å få til en konstruktiv dialog mellom myndigheter og næringsutøvere om hvilke verdier som skal være styrende i fiskeripolitikken og i kvotesystemet. Kanskje er det nødvendig å endre dagens legitimeringskjede. Som Holm & Henriksen (2016) skriver, med dagens legitimeringsrekke er det i bunn og grunn kun fiskernes legitimitetsvurdering som har noe å si, ettersom fiskerne fremstår som representanter for kystsamfunn, mens kystsamfunnene fremstår som representanter for det norske fellesskap. De offentlige dokumentene tyder på at myndighetene i større grad enn i dag ønsker å inkludere det store fellesskapet i kvotesystemet og at det ikke lenger blir sett på som en selvfølge at fiskernes interesser er de samme som fellesskapets.

Kanskje skyldes noen av legitimitetsutfordringene det skjeve styrkeforholdet mellom de som har stemmer i fiskeridebatten. Dette trekkes frem av respondentene i perspektiv 2, som har lite tro på myndighetene og som er kritiske til hvordan makta er fordelt i næringa. Disse respondentene opplever at fiskernes makt er skjevfordelt. De største har innflytelse over fiskeripolitikken og de minste er maktesløse. Ifølge Jentoft (2000) kan en slik skjevfordeling være med på å svekke legitimitet. Om noen organisasjoner og grupper har større mulighet til å påvirke hvordan utfordringer i kvotesystemet framstilles, og i større grad får komme til orde med sine synspunkt enn andre, vil legitimiteten til kvotesystemet svekkes blant de gruppene

som ikke får anledning til å delta i forhandlingene med myndighetene. I Norge har fiskere og næringsutøvere mulighet til å komme med sine synspunkter, og det er villighet blant myndighetene til å komme fram til kompromisser. Slik har kvotesystemet blitt bygget stein på stein. Det er likevel ikke slik at alle grupper har involvert i denne prosessen. At kvotesystemet har høy oppslutning blant respondentene i perspektiv 1, kan henge sammen med at disse respondentene har vært med i forhandlingene. På samme måte kan legitimitetsutfordringene som uttrykkes blant respondentene i perspektiv 2 ha en sammenheng med at denne gruppen ikke har hatt den samme anledningen til å påvirke reguleringene. For å sikre legitimitet på grasrotnivå, må kanskje myndighetene ha et mer bevisst forhold til hvem de inviterer til forhandlingsbordet.

6 Konklusjon

I denne oppgaven har jeg forsøkt å besvare hvordan legitimitet forstås i det norske kvotesystemet. Dette har jeg undersøkt på systemnivå og på individnivå. At kvotesystemet må være legitimt er et uttalt mål i alle de offentlige dokumentene. Alle dokumentene peker på utfordringer med å sikre en legitim fiskeriforvaltning, men det er også stor variasjon i forståelsen- og anvendelsen av legitimitetsbegrepet. De største forskjellene ligger i om forfatterne av de offentlige dokumentene presenterer forslag som forventes å være legitime for både næringsaktører, kystsamfunn og storsamfunnet, eller om de presenterer forslag som kun forventes å være legitime for storsamfunnet. Anvendelsen av legitimitetsbegrepet i de offentlige dokumentene tyder på at forfatterne av de offentlige dokumentene ønsker en dreining mot at storsamfunnets verdier i større grad enn i dag må imøtekommes i kvotesystemet.

Blant individer med tilknytning til fiskerinæringa er det store variasjoner i holdninger. Kvotesystemet legitimeres av at det er stabilt og bygget trinnvis i tett dialog med næringa over mange år. Blant enkeltindividene er det et stort spenn av verdier. Noen verdier imøtekommes i stor grad av kvotesystemet, mens andre ikke gjør det. Hvor godt kvotesystemet oppleves å samsvare med den enkeltes verdisyn, henger sammen med hvor legitimt kvotesystemet oppleves å være for den enkelte. Samtidig er ikke enkeltindivider bare

motivert av verdier, men også av egeninteresser. Enkeltindividenes holdninger sier ikke bare noe om legitimitet, men også om hva som gagnar den enkelte. At noen forslag i kvotemeldinga møtes med stor motstand betyr ikke nødvendigvis at kvotesystemet er illegitimt, men at det finnes store uenigheter om reguleringene.

Ettersom samarbeidet mellom fiskerne og myndighetene har blitt institusjonalisert er det trolig at fiskeripolitikken vil fortsette i samme spor som i dag, bygget stein for stein, ett skritt av gangen, uten at andre verdier og interesser gis innpass. Det finnes endringsvilje blant myndighetene og i forvaltninga, men blant de fiskerne som har mest påvirkningskraft er ønsket om reform liten. Om myndighetene velger å gå utenom disse fiskerne vil de bryte med selve grunnlaget for kvotesystemets legitimitet. Et annet alternativ kunne ha vært å gi flere grupper, kanskje spesielt de som synes kvotesystemet er minst legitimt, en mulighet til å komme med innspill og til å delta i forhandlinger om reguleringer. Dette vil på den andre siden være et lite fleksibelt og svært byråkratisk system. Kanskje er det kun ytre sjokk og kriser, som har nok kraft til å tvinge gjennom nye verdiavveininger. Dette har skjedd tidligere, blant annet da skreifiske ble stanset for kystflåten 18. april 1989 på grunn av en ressurskrise, og da subsidiene ble fjernet og strukturkvoteordningen innført på grunn av nyliberalismens inntog i verdensøkonomien (Holm et al., 2014; Iversen et al. 2016). Sannsynligvis vil nye kriser oppstå, som kan nødvendiggjøre en større inkludering av storsamfunnets verdier i kvotesystemet og fiskeripolitikken. Kanskje er vi allerede i en slik krise.

Dagens covid-19 situasjon, og uroen som har fulgt i kjølvannet den høye arbeidsledigheten, har trolig potensiale til å utløse en ny krise som fiskeriforvaltninga må hankes med. Riksrevisjonen har også kommet med en rapport om kvotesystemet, som peker på flere kritikkverdige forhold i fiskeripolitikken. Kritikken er spesielt rettet mot at endringene i kvotesystemet har økt lønnsomheten på bekostning av fiskeriaktivitet i flere kystsamfunn (Riksrevisjonen, 2020). Om det blir nødvendig å gjøre radikale endringer på kvotesystemet, vil en tydeligere og bredere inkludering av verdier kunne sikre mer legitime endringer. Kvotesystemet har høy oppslutning blant næringsutøvere, men det finnes utfordringer i hvordan ulike aktørers verdier og egeninteresser vektlegges av forvaltninga. Som forfatterne av de offentlige dokumentene er inne på har vi god kjennskap til fiskernes verdier, men vi vet lite om verdiene til andre interessegrupper, storsamfunnet og ulike kystsamfunn. Q-metodologi er en metode som muliggjør empiriske legitimitetsvurderinger. Det ville vært

interessant å undersøke hva storsamfunnet og ulike kystsamfunn verdsetter i kvotesystemet, og om dette skiller seg fra verdiene til næringsutøvere, som dagens kvotesystem i stor grad baseres på.

Referanser

- Beetham, D. (2013). *The legitimation of power*. Macmillan International Higher Education.
- Brown, S. R. (1980). *Political subjectivity: Applications of Q methodology in political science*. Yale University Press.
- Brundtland, G. H., & Dahl, O. (1987). Vår felles framtid. *World Commission on Environment and Development*. Oslo.
- Bryman, A. (2012). *Social research methods* (4th edition). Oxford university press.
- Busch, T. (2013). *Akademisk skriving for bachelor- og masterstudenter*. Fagbokforlaget.
- Charles, A. T. (2001). *Sustainable fishery systems*. Blackwell Science Ltd., Oxford.
- Christensen, P. (2014a) Silda: Fra kanonfiske til katastrofe. I Kolle, N. & Christensen, P. (Red.) *Norges fiskeri- og kysthistorie. Bind IV: Havet, fisken og oljen 1970-2014* (s. 15-33). Bergen: Fagbokforlaget.
- Christensen, P. (2014b) EF-strid og 200 mils økonomisk sone. I Kolle, N. & Christensen, P. (Red.) *Norges fiskeri- og kysthistorie. Bind IV: Havet, fisken og oljen 1970-2014* (s. 33-69). Bergen: Fagbokforlaget.
- Christensen, P. (2014c) Fra overflod til overkapasitet. I Kolle, N. & Christensen, P. (Red.) *Norges fiskeri- og kysthistorie. Bind IV: Havet, fisken og oljen 1970-2014* (s. 99-135). Bergen: Fagbokforlaget.
- Crotty, M (1998). *The foundations of social research. Meaning and perspective in the research process*. Introduction: The research process. Sage publications.
- Eggebo, H. (2019, 18. juni) Tematisk analyse – metodeartikkelen som løyser alt. Hentet fra <http://helgaeggebo.no/tematisk-analyse-metodeartikkelen-som-loyser-alt/>
- Faktoranalyse (u.å.). I *Wikipedia*. Hentet 2. oktober 2019 fra <https://no.wikipedia.org/wiki/Faktoranalyse>

- Fiskebåt (u.å.) Kvotemeldingen – uttalelse fra Fiskebåt. Hentet 12. mai 2020 fra <https://fiskebat.no/nyheter/kvotemeldingen-uttalelse-fra-fiskebat>
- Flåten, O., & Skonhoft, A. (2014). Naturressursenes økonomi. *Gyldendal Norsk Forlag AS*.
- FoodRisc Resource Centre (u.å.). Mixed methods research. Hentet 25. mars 2020 fra http://resourcecentre.foodrisc.org/mixed-methods-research_185.html
- Frøslie, K. F. (2019) Korrelasjon. *Store norske leksikon*. Hentet 24. april 2020 fra <https://snl.no/korrelasjon>
- Guba, E. G & Lincoln, Y. S (1998). Competing paradigms in qualitative research. *Handbook of qualitative research*, 2(163-194), 105.
- Hallenstvedt, A. & Dørum, K. (2020). Norsk fiskerihistorie. *Store norske leksikon*. Hentet 17. april 2020 fra https://snl.no/Norsk_fiskerihistorie
- Hansen, T. I. (2016) NSD - Norsk senter for forskningsdata AS. *Store norske leksikon*. Hentet 1. mai 2020 fra [https://snl.no/NSD - Norsk senter for forskningsdata AS](https://snl.no/NSD_-_Norsk_senter_for_forskningsdata_AS)
- Harkin, D. (2015). Police legitimacy, ideology and qualitative methods: A critique of procedural justice theory. *Criminology & Criminal Justice*, 15(5), 594-612.
- Havressurslova (2008) Lov om forvaltning av viltlevande marine ressurser (LOV-2008-06-06-37). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-06-37>
- Hermansen, Ø. & Isaksen, J. R. (2016) *Enkeltelementer og helhetsløsninger for alternative kvotesystem* (Nofima rapport 54/2016). Tromsø: Nofima.
- Hindermann, C. M. (2018). *The Impact of Economic Freedom on State Legitimacy: An Empirical Investigation*. Springer.
- Holm, P., Finstad, B-P. & Christensen, P. (2014) Aldri mer 18. april!. I Kolle, N. & Christensen, P. (Red.) *Norges fiskeri- og kysthistorie. Bind IV: Havet, fisken og oljen 1970-2014* (s. 185-215). Bergen: Fagbokforlaget.
- Holm, P. & Henriksen, E. (2016) *Om legitimitetsspørsmål i ressurs og kvotepolitikk: En utredning for Nærings- og fiskeridepartementet* (Nofima rapport 20/2016). Tromsø: Nofima.
- Huntington, S. P. (1991). *The third wave: Democratization in the late twentieth century*. Norman: University of Oklahoma Press.
- Iversen, A., Hermansen, Ø., Henriksen, E., Isaksen, J., Holm, P., Bendiksen, B. I., & Dreyer, B. (2016). Rasjonalisering av fiskeflåten. Iversen, A. (Red.) *Fisken og folket*. Stamsund: Orkana.

- Jentoft, S. (2000). Legitimacy and disappointment in fisheries management. *Marine policy*, 24(2), 141-148.
- Jentoft, S. (2004). Institutions in fisheries: what they are, what they do, and how they change. *Marine Policy*, 28(2), 137-149.
- Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2010). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (utgave 4). Oslo: Abstrakt.
- Johnson, C., Dowd, T. J., & Ridgeway, C. L. (2006). Legitimacy as a social process. *Annu. Rev. Sociol.*, 32, 53-78.
- Kvalsund, R. & Allgood, E. (2010). Kommunikasjon som subjektivitet i en skoleorganisasjon. I Thorsen, A. A., & Allgood, E. (red.) *Q-metodologi. En velegnet måte å utforske subjektivitet* (s. 47-81). Trondheim. Tapir Academic Press, Norway.
- Lamb, R. D. (2014). Rethinking Legitimacy and Illegitimacy. A New Approach to Assessing Support and Opposition across Disciplines (A Report of the CSIS Program on Crisis, Conflict, and Cooperation). Lanham, MD: CSIS and Rowman & Littlefield.
- Lavrakas, P. J. (2008). *Encyclopedia of survey research methods* (Vols. 1-0). Thousand Oaks, CA: Sage Publications
- McCullough, A. (2015). The legitimacy of states and armed non-state actors: Topic guide. Birmingham, UK: GSDRC, University of Birmingham.
- Moon, K. & Blackman, D. (2014). A Guide to Understanding Social Science Research for Natural Scientists. *Conservation Biology*. 28 (5): 1167-1177.
- Newman, I., & Ramlo, S. E (2010). Using Q methodology and Q factor analysis in mixed methods research. *Sage handbook of mixed methods in social and behavioral research*, 505-530.
- NOU 2016: 26. (2016) *Et fremtidsrettet kvotesystem*. Oslo: Nærings- og fiskeridepartementet.
- NSD. (2020, 2. mars) Samtykke. Hentet fra <https://nsd.no/personvernombud/hjelp/samtykke.html>
- Nærings- og fiskeridepartementet. (2019) *Et kvotesystem for økt verdiskaping: En fremtidsrettet fiskerinæring* (Meld. St nr. 32 (2018-2019)). Oslo. Departementet.
- Olerud, K. (2018). Førre var-prinsippet. *Store norske leksikon*. Hentet 21. april 2020 fra https://snl.no/f%C3%B8re_var-prinsippet

- Olerud, K. & Tjernshaugen, A. (2020) Bærekraftig utvikling. *Store norske leksikon*. Hentet 19. april 2020 fra https://snl.no/b%C3%A6rekraftig_utvikling
- Ramlo, S. E. & Newman, I. (2011). Q methodology and its position in the mixed methods continuum. *Operant Subjectivity*, 34(3), 172-191.
- Regjeringen. (2016, 16. desember) Høring - NOU 2016: 26 - Et fremtidsrettet kvotesystem. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---nou-2016-26---et-fremtidsrettet-kvotesystem/id2524356/>
- Regjeringen. (2015, 19. juni) Utvalg skal se på regler for fiskekvoter. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/utvalg-skal-se-pa-regler-for-fiskekvoter/id2423952/>
- Riksrevisjonen. (2020) Riksrevisjonens undersøkelse av kvotesystemet i kyst- og havfisket (Dokument 3:6 (2019-2020)) Hentet fra <https://www.riksrevisjonen.no/rapporter-mappe/no-2019-2020/undersokelse-av-kvotesystemet-i-kyst-og-havfisket/>
- Schmolck, P. (2019, 30. september). PQMethod Software. Hentet fra <http://schmolck.org/qmethod/#PQMethod>
- Schupmann, B. A. (2017). *Carl Schmitt's State and Constitutional Theory: A Critical Analysis*. Oxford University Press.
- Scott, R. (2008) *Institutions and organizations* (3rd ed.) Sage Publications.
- Skirbekk, S. (2018) Max Weber. *Store norske leksikon*. Hentet 9. april 2020 fra https://snl.no/Max_Weber
- Skogvang, S. F. (2016) Volstad-saken. *Store norske leksikon*. Hentet 12. mai 2020 fra <https://snl.no/Volstad-saken>
- Spurgeon, L., Humphreys, G., James, G., & Sackley, C. (2012). A Q-methodology study of patients' subjective experiences of TIA. *Stroke research and treatment*, 2012.
- Stake, R. E. (1995). *The art of case study research*. Sage.
- Statistics Solutions (u.å). Exploratory Factor Analysis. Hentet 14. Mars 2020 fra <https://www.statisticssolutions.com/factor-analysis-sem-exploratory-factor-analysis/>
- Stephenson, W. (1935). Technique of factor analysis. *Nature*, 136, 297. doi: 10.1038/136297b0
- Størksen, I. (2010). Bruk av Q-metode i Bambi-prosjektet. *Psykologisk tidsskrift*, (1), 16-21.

- Svartdal, F. (2020) Faktoranalyse. *Store norske leksikon*. Hentet 14. mai 2020 fra <https://snl.no/faktoranalyse>
- Thorsen, A. A. & Allgood, E. (2010). Introduksjon til Q-boken og begrepsavklaring. I Thorsen, A. A., & Allgood, E. (red.) *Q-metodologi. En velegnet måte å utforske subjektivitet* (s. 15-22). Trondheim. Tapir Academic Press, Norway.
- Tjora, A. (2020) Institusjon. *Store norske leksikon*. Hentet 29. april 2020 fra <https://snl.no/institusjon>
- Tost, L. P. (2011). An integrative model of legitimacy judgments. *Academy of management review*, 36(4), 686-710.
- Tyler, T. R. (2006). Psychological perspectives on legitimacy and legitimation. *Annu. Rev. Psychol.*, 57, 375-400.
- Watts, S., & Stenner, P. (2005). Doing Q methodology: theory, method and interpretation. *Qualitative research in psychology*, 2(1), 67-91.
- Weber, M. (2009). *The Theory Of Social And Economic Organization*. Simon and Schuster.
- Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods* (6th edition). Sage publications.

Vedlegg 1: Intervjuguide

Tema	Spesifikke spørsmål
Bakgrunnsinformasjon	<ul style="list-style-type: none">• Hva er navnet ditt?• Hvor gammel er du?• Hva er din yrkesbakgrunn?
Engasjement i kvotemeldinga	<ul style="list-style-type: none">• Hvor mye har du fulgt med på debatten som har vært rundt stortingsmeldinga om et nytt kvotesystem?• Om du har fulgt mye med, er det noe du har bitt deg spesielt merke i?• Om du ikke har fulgt med, hvorfor ikke?
Q-sortering	<ul style="list-style-type: none">• Synes du noen av påstandene var utydelige eller vanskelige å forstå?• Kan du si noe om hvorfor du er mest enig i disse påstandene?• Kan du si noe om hvorfor du er mest uenig i disse påstandene?
Generelt	<ul style="list-style-type: none">• Er det noe du har lyst til å tilføye?

Vedlegg 2: Samtykkeerklæring

Beskrivelse

Mitt navn er Natja Røine Østebø. Jeg studerer fiskeri- og havbruksvitenskap ved universitetet i Tromsø. Min masteroppgave har som mål å utvide forståelsen av legitimitet i norsk fiskeriforvaltning ved å se nærmere på det nåværende kvotesystemet og kvotesystemet foreslått i Meld. St. 32 (2018 - 2019). For å kunne si noe om kvotesystemets legitimitet vil jeg undersøke individuelle synspunkt om kvotesystemet og den norske fiskeriforvaltninga.

Gjennomføring

I første del av undersøkelsen vil du bli bedt om å rangere påstander om kvotesystemet. De skal rangeres fra mest uenig til mest enig.

Etter undersøkelsen vil et kort intervju gjennomføres. I intervjuet vil du bli bedt om å gå nærmere inn på hvorfor du har rangert påstandene som du har. Under intervjuet vil det skrives notater, men det vil ikke bli gjort lyd- eller videoopptak.

Anonymitet

I oppgaven vil du bli anonymisert og du vil være ugjenkjenkelig. All informasjon som samles inn fra deg vil være konfidensiell. Oppgaven vil publiseres på Universitetet i Tromsø sine nettsider. Du kan når som helst trekke tilbake ditt samtykke til deltakelse.

Jeg har lest og forstått informasjonen over og gir mitt samtykke til å delta.

Sted

Dato

Signatur

Vedlegg 3: Resultatfil PQMethod

PQMethod2.35		master 1. forsoek																		
Path and Project Name: C:\PQMethod\projects/master		PAGE 1																		
		Apr 24 20																		
Correlation Matrix Between Sorts																				
Sorts	18	19	20	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1 SF1	100	20	16	18	2	11	25	27	19	14	30	23	20	-8	33	31	6			
-5 -1 19		20	100	29	64	-10	22	65	67	29	16	56	47	66	4	29	-1	1		
2 SF2				16	29	100	12	22	0	40	51	48	10	30	37	50	26	40	18	-9
3 S11							4	40	51	48	10	30	37	50	26	40	18	-9		
4 SF3				4	18	64	12	100	13	27	47	44	25	52	51	46	50	37	23	15
16 13																				
5 S12				16	13	41	2	-10	22	13	100	34	-4	-17	-1	41	20	10	-17	52
11 40																				
6 SF4				11	22	0	27	34	100	12	21	1	41	38	41	26	48	14	-29	12
18 35																				
7 SF5				25	65	40	47	-4	12	100	70	45	3	59	67	53	11	40	18	-4
35 8																				
8 SF6				27	67	51	44	-17	21	70	100	27	1	67	54	61	5	41	7	-16
30 13																				
9 SFOR				19	29	48	25	-1	1	45	27	100	5	8	36	47	24	50	21	-16
58 48																				
10 NF1				14	16	10	52	41	41	3	1	5	100	40	44	19	59	24	10	43
8 38																				
11 FS11				30	56	30	51	20	38	59	67	8	40	100	66	51	24	35	9	5
13 17																				
12 FS12				23	47	37	46	10	41	67	54	36	44	66	100	50	32	42	10	19
50 24																				
13 NI1				20	66	50	50	-17	26	53	61	47	19	51	50	100	20	52	23	-31
35 27																				
14 NF2				-8	4	26	37	52	48	11	5	24	59	24	32	20	100	13	-26	22
26 56																				
15 NFOR				33	29	40	23	-3	14	40	41	50	24	35	42	52	13	100	25	-14
43 39																				
-16 NI2				31	-1	18	15	-11	-29	18	7	21	10	9	10	23	-26	25	100	4
-11 -10																				
17 NI3				6	1	-9	33	38	12	-4	-16	-16	43	5	19	-31	22	-14	4	100
-20 -12																				
18 FOR1				-5	33	40	16	11	18	35	30	58	8	13	50	35	26	43	-11	-20
100 50																				
19 FOR2				-1	5	38	13	40	35	8	13	48	38	17	24	27	56	39	-10	-12
50 100																				
20 NF3				19	16	4	41	46	49	-4	-6	2	45	17	35	1	30	-2	-6	43
1 10 100																				
PQMethod2.35		master 1. forsoek																		
		PAGE 2																		

PQMethod2.35		Unrotated Factor Matrix					
Path and Project Name: C:\PQMethod\projects/master		PAGE 2					
		Apr 24 20					
Sorts	8	1	2	3	4	5	6
1 SF1	0.3430	0.3353	-0.1050	-0.3212	0.4612	0.4839	0.0569
2 SF2	0.0646	0.7029	-0.2293	-0.3260	-0.3085	-0.1913	-0.0986
3 S11	-0.1011	0.5838	-0.1856	0.3195	0.2219	-0.0659	0.4866
4 SF3	-0.1487	0.6743	0.2020	-0.3958	-0.0182	-0.3135	-0.2862
5 S12	-0.0181	0.2005	0.7187	0.1956	0.1516	0.0220	0.4366
6 SF4	0.1840	-0.0010	0.7306	-0.3546	-0.1908	-0.3543	0.4123
7 SF5	0.0664	0.1542	0.7206	-0.4029	-0.1945	-0.2543	0.0931
8 SF6	-0.0755	-0.0260	0.5641	-0.2537	0.4526	0.2959	-0.1589
9 SFOR	0.2335	-0.1179	0.4758	0.6358	-0.1007	0.2191	0.0345
10 NF1	-0.2898	0.1707	-0.2898	0.7323	0.0252	-0.3474	-0.1548
11 FS11	-0.2280	0.1552	-0.2280	0.1552	-0.3474	-0.1548	0.2566
12 FS12	0.1861	0.3843	0.8050	0.0705	-0.1287	-0.0452	0.0650
13 NI1	-0.2024	-0.2540	0.4585	0.6133	0.3473	-0.0974	-0.0479
14 NF2	-0.2627	-0.0326	0.6165	-0.2458	0.2204	0.3105	0.2290
15 NFOR	0.0233	0.2575	0.1398	-0.2982	-0.2514	0.7636	-0.0765
16 NI2	-0.2005	0.0167	-0.2005	0.0167	-0.4186	0.2417	-0.3935
17 NI3	0.0844	0.1773	0.0443	0.6115	-0.4186	0.2417	-0.3935
18 FOR1	0.3156	0.1992	0.5487	-0.1200	0.5553	-0.1186	-0.0496
19 FOR2	-0.1332	0.0210	0.4744	0.2681	0.6816	0.0705	0.1317
20 NF3	0.2971	-0.2885	0.2971	0.6533	-0.2341	0.0912	-0.0061
Eigenvalues		6.2320	3.2099	2.1684	1.5213	1.0203	0.9291
% expl. Var.		0.7151	31	16	11	8	5
		4	4				

Path and Project Name: C:\PQMethod\projects/master
Apr 24 20

Cumulative Communalities Matrix
Factors 1 Thru

	1	2	3	4	5	6	7
SORTS							
1 SF1	0.1124	0.1234	0.2266	0.4394	0.6736	0.6768	
0.7944							
2 SF2	0.4941	0.5467	0.6529	0.7481	0.7847	0.7945	
0.7986							
3 S11	0.3408	0.3752	0.4773	0.5265	0.5309	0.7677	
0.7779							
4 SF3	0.4547	0.4955	0.6522	0.6525	0.7508	0.8327	
0.8548							
5 S12	0.0402	0.5567	0.5950	0.6180	0.6185	0.8091	
0.8094							
6 SF4	0.2048	0.4654	0.4655	0.5910	0.7611	0.7834	
0.8173							
7 SF5	0.5337	0.6595	0.6959	0.7057	0.7401	0.7891	
0.7936							
8 SF6	0.8173	0.5193	0.6817	0.7195	0.7842	0.8475	
0.8532							
9 SFOR	0.3183	0.3826	0.5875	0.6750	0.7422	0.7675	
0.8220							
10 NF1	0.8359	0.2264	0.6305	0.6407	0.6887	0.7500	
0.8340							
11 FSL1	0.8631	0.5362	0.5369	0.6816	0.7474	0.7976	
0.8496							
12 FSL2	0.8736	0.6481	0.6530	0.6696	0.6716	0.6762	
0.7150							
13 NI1	0.8627	0.5770	0.6962	0.6963	0.7007	0.7092	
0.8122							
14 NF2	0.8767	0.2102	0.5863	0.7069	0.7164	0.7187	
0.7880							
15 NFOR	0.7891	0.3801	0.4405	0.4891	0.5854	0.6379	
0.6747							
16 NI2	0.7411	0.0195	0.1085	0.1716	0.7548	0.7623	
0.8025							
17 NI3	0.8028	0.0020	0.3758	0.5511	0.6095	0.7644	
0.7944							
18 FOR1	0.8258	0.3010	0.3154	0.6238	0.6379	0.6952	
0.7973							
19 FOR2	0.8370	0.2251	0.2969	0.7615	0.7665	0.7838	
0.8059							
20 NF3	0.8063	0.0883	0.5151	0.5699	0.5782	0.5852	
0.7555							
cum% expl. Var.	31	47	58	66	71	75	
80							

Path and Project Name: C:\PQMethod\projects/master
Apr 24 20

Factor Matrix with an X Indicating a Defining Sort

Loadings

	1	2	3	4	5
QSORT					
1 SF1	0.1962	0.0853	-0.0145	0.7919X	0.0225
2 SF2	0.8798X	0.0344	0.0790	-0.0564	-0.0083
3 S11	0.2843	0.0261	0.6449X	0.1715	-0.0634
4 SF3	0.6816X	0.5115	0.0465	-0.0018	-0.1499
5 S12	-0.2024	0.6947X	0.2089	-0.0153	0.2260
6 SF4	0.2509	0.4269	0.0331	0.0397	0.7164X
7 SF5	0.8032X	-0.0426	0.2688	0.0766	-0.1227
8 SF6	0.8233X	-0.1777	0.1907	0.1607	0.1459
9 SFOR	0.2330	-0.0090	0.7930X	0.0671	-0.2335
10 NF1	0.1379	0.7721X	0.1413	0.1880	0.1391
11 FSL1	0.7169X	0.2236	0.0274	0.3047	0.3000
12 FSL2	0.6708X	0.3356	0.3040	0.1171	0.0861
13 NI1	0.6798X	-0.1051	0.4132	0.2293	0.1125
14 NF2	0.0516	0.6085X	0.4218	-0.1949	0.3604
15 NFOR	0.2962	-0.0346	0.5745X	0.4642	0.0586
16 NI2	0.0478	0.0141	0.1085	0.6260X	-0.5919
17 NI3	0.0188	0.7599X	-0.2713	-0.0743	-0.3279
18 FOR1	0.2764	-0.0165	0.7423X	-0.2478	0.0782
19 FOR2	-0.0710	0.2559	0.7574X	0.0037	0.3736
20 NF3	0.1082	0.7330X	-0.0870	0.0725	0.1284
% expl. Var.	22	16	16	8	8

Free Distribution Data Results

QSORT	MEAN	ST.DEV.
1 SF1	0.000	2.449
2 SF2	0.000	2.449
3 S11	0.000	2.449
4 SF3	0.000	2.449
5 S12	0.000	2.449
6 SF4	0.000	2.449
7 SF5	0.000	2.449
8 SF6	0.000	2.449
9 SFOR	0.000	2.449
10 NF1	0.000	2.449
11 FSL1	0.000	2.449

12 FSL2	0.000	2.449
13 N11	0.000	2.449
14 NF2	0.000	2.449
15 NFOR	0.000	2.449
16 N12	0.000	2.449
17 N13	0.000	2.449
18 FOR1	0.000	2.449
19 FOR2	0.000	2.449
20 NF3	0.000	2.449

Path and Project Name: C:\PQMethod\projects\master
 Apr 24 20

Factor Scores with Corresponding Ranks

Factor No.	Statement	No.	1
1	1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesyste	1	0.83 9
2	2. Strukturfaktor maa tilbaekføres til fartoeygruppe	2	1.72 1
3	3. Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for	3	0.37 15
4	4. Det er urettferdig at kvotene samlas paa faerre hen	4	0.14 19
5	5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensy	5	0.26 16
6	6. Det er tilnaernet umulig aa ta steget fra aapen til	6	-0.16 22
7	7. Fiskerinaeringas innspill paa reguleringsmoetene ha	7	-0.65 26
8	8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten.	8	-1.68 34
9	9. Dagens fiskere har for mye makt.	9	-0.79 29
10	10. Hele kvotemeldinga burde skrotes.	10	1.03 6
11	11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa	11	0.88 8
12	12. Det maa stilles strengere miljoeikrav til fiskerina	12	0.58 14
13	13. Fartoey under 11 m maa faa mulighet til aa struktu	13	1.05 5
14	14. Aa lukke fiskeriene var et feilgrep.	14	-1.59 33
15	15. Vi trenger ett kystoppnoer.	15	-1.84 36
16	16. Kvotesystemet trenger en reform.	16	0.23 18

17	17. Kvoter burde kunne omsettes fritt.	17	0.72 10
18	18. Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe.	18	-0.81 30
19	19. Kvotetakene er for lave.	19	-0.68 27
20	20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvot	20	-1.71 35
21	21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke ta	21	0.66 12
22	22. Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av	22	0.05 20
23	23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene.	23	-0.72 28
24	24. Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utform	24	0.25 17
25	25. Det er for faa fiskere.	25	-0.07 21
26	26. Dagens kvotesystem svikter kystsammfunn.	26	-0.55 23
27	27. Statens handlingsrom er for stort.	27	0.66 11
28	28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loennsom ut	28	1.30 4
29	29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle ky	29	0.92 7
30	30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsammfunn.	30	1.43 3
31	31. Kvotesystemet er lett aa forstaa.	31	0.64 13
32	32. Fiskeressursen burde forvaltes lokalt.	32	-1.55 32
33	33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoey	33	-1.20 31
34	34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.	34	1.48 2
35	35. Foreldingsindustrien har hatt stoerre betydning fo	35	-0.57 24
36	36. Strukturfaktor burde ikke vaere tidsbegrenset.	36	-0.59 25

2 0.1373 1.0000 0.1401 0.0735 0.4835
 3 0.4456 0.1401 1.0000 0.1411 0.1808
 4 0.2726 0.0735 0.1411 1.0000 -0.0234
 5 0.3006 0.4835 0.1808 -0.0234 1.0000

PMMethod2.35 master 1. forsoek
 PAGE 8
 Path and Project Name: C:\PMMethod\projects/master
 Apr 24 20

Factor Scores -- For Factor 1

No.	Statement	Z-SCORES	No.
2	2. Strukturrkvote maa tilbakerfoeres til fartoeygruppene naa	1.716	2
34	34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.	1.476	34
30	30. Fiskeriene gir rikellig tilbake til kystsammfunn.	1.432	30
28	28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel	1.301	28
13	13. Fartoey under 11 m maa faa mulighet til aa strukturere.	1.049	13
10	10. Hele kvotemeldinga burde skrotes.	1.026	10
29	29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsamf	0.916	29
11	11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under	0.885	11
1	1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesystemet se	0.830	1
17	17. Kvoter burde kunne omsettes fritt.	0.716	17
27	27. Statens handlingsrom er for stort.	0.664	27
21	21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser	0.656	21
31	31. Kvotesystemet er lett aa forstaa.	0.635	31
12	12. Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskeriernaeringa	0.579	12
3	3. Forventningene til hva fiskeriernaeringa kan bety for sysse	0.367	3
5	5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora	0.259	5
24	24. Det er lett for fiskeriernaeringa aa paavirke utforminga a	0.253	24

16	16. Kvotesystemet trenger en reform.	0.227	16
4	4. Det er urettferdig at kvotene samles paa faerre hender.	0.144	4
22	22. Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re	0.047	22
25	25. Det er for faa fiskere.	-0.069	25
6	6. Det er tilnaermet umulig aa ta steget fra aapen till Lukke	-0.163	6
26	26. Dagens kvotesystem svikter kystsammfunn.	-0.553	26
35	35. Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose	-0.567	35
36	36. Strukturrkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset.	-0.593	36
7	7. Fiskeriernaeringas innsjill paa reguleringsmoetene har inge	-0.653	7
19	19. Kvotetakene er for lave.	-0.685	19
23	23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene.	-0.718	23
9	9. Dagens fiskere har for mye makt.	-0.795	9
18	18. Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe.	-0.812	18
33	33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoey med	-1.202	33
32	32. Fiskeressursner burde forvaltes lokalt.	-1.550	32
14	14. Aa Lukke fiskeriene var et feilgrep.	-1.594	14
8	8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten.	-1.679	8
20	20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/	-1.707	20
15	15. Vi trenger ett kystoppvoer.	-1.838	15

PMMethod2.35 master 1. forsoek
 PAGE 9
 Path and Project Name: C:\PMMethod\projects/master
 Apr 24 20

Factor Scores -- For Factor 2

No.	Statement	Z-SCORES	No.
6	6. Det er tilnaermet umulig aa ta steget fra aapen till Lukke	1.785	6
2	2. Strukturrkvotene maa tilbakerfoeres til fartoeygruppene naa	0.253	2

1.642
 4 Det er urettferdig at kvotene samles paa faerre hender. 4
 1.526
 15 VI trenger ett kystopproer. 15
 1.144
 12 Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskerinaeringa 12
 0.995
 1 Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesystemet se 1
 0.970
 29 Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsamm 29
 0.897
 21 Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser 21
 0.763
 26 Dagens kvotesystem svikter kystsammfunn. 26
 0.762
 10 Hele kvotemeldinga burde skrotes. 10
 0.759
 16 Kvotesystemet trenger en reform. 16
 0.725
 23 Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene. 23
 0.570
 25 Det er for faa fiskere. 25
 0.514
 5 I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora 5
 0.503
 32 Fiskeressursur burde forvaltes lokalt. 32
 0.375
 14 Aa lukke fiskeriene var et feilgrep. 14
 0.180
 27 Statens handlingsrom er for stort. 27
 0.163
 34 Norge har verdens beste fiskeriforvaltning. 34
 0.151
 11 Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under 11
 0.083
 28 Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel 28
 0.023
 9 Dagens fiskere har for mye makt. 9
 -0.022
 35 Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose 35
 -0.104
 20 Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/ 20
 -0.382
 3 Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for sysse 3
 -0.403
 19 Kvotetakene er for lave. 19
 -0.460
 24 Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utforminga a 24
 -0.550
 7 Fiskerinaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge 7
 -0.663
 22 Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re 22
 -0.666
 8 Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten. 8

-0.796
 30 Fiskeriene gir rikkelig tilbake til kystsammfunn. 30
 -0.890
 13 Fartoy under 11 m maa faa mulighet til aa strukturere. 13
 -0.978
 36 Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset. 36
 -1.334
 33 Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoy med 33
 -1.532
 31 Kvotesystemet er lett aa forstaa. 31
 -1.664
 18 Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe. 18
 -1.860
 17 Kvoter burde kunne omsettes fritt. 17
 -2.225
 Path and Project Name: C:\pqMethod\projects/master
 Apr 24 20
 pqMethod2.35 master 1. forsoek
 PAGE 10
 Factor Scores -- For Factor 3
 Z-SCORES
 No. Statement NO.
 1 Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesystemet se 1
 2.128
 34 Norge har verdens beste fiskeriforvaltning. 34
 1.894
 28 Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel 28
 1.643
 22 Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re 22
 1.525
 12 Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskerinaeringa 12
 1.464
 20 Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/ 20
 0.901
 16 Kvotesystemet trenger en reform. 16
 0.859
 2 Strukturkvotene maa tilbakefoeres til fartoygruppene naa 2
 0.767
 13 Fartoy under 11 m maa faa mulighet til aa strukturere. 13
 0.662
 4 Det er urettferdig at kvotene samles paa faerre hender. 4
 0.628
 11 Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under 11
 0.541
 35 Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose 35
 0.421
 30 Fiskeriene gir rikkelig tilbake til kystsammfunn. 30
 0.408

		Factor Scores -- For Factor 4		
No.	Statement	Z-SCORES	No.	Statement
33	33. Fiskeindustrien maa faa mulighed til aa eie fartoeoy med		2	2. Strukturkvotene maa tilbaekfoeres til fartoeoygruppene naa
0.273		1.797	11	11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under
24	24. Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utforminga a	1.648	34	34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.
0.163		1.627	4	4. Det er urettferdig at kvotene samlæs paa faerre hender.
17	17. Kvoter burde kunne omsettes fritt.	1.318	36	36. Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset.
-0.109		1.308	5	5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora
9	9. Dagens fiskere har for mye makt.	1.138	32	32. Fiskeressursen burde forvaltes lokalt.
-0.142		0.968	10	10. Hele kvotemeldinga burde skrotes.
3	3. Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for syse	0.819	30	30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn.
-0.172		0.809	17	17. Kvoter burde kunne omsettes fritt.
25	25. Det er for faa fiskere.	0.669	7	7. Fiskerinaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge
-0.189		0.499	35	35. Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose
7	7. Fiskerinaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge	0.489	33	33. Fiskeindustrien maa faa mulighed til aa eie fartoeoy med
-0.295		0.469	19	19. Kvotetakene er for lave.
5	5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora	0.330	27	27. Statens handlingsrom er for stort.
-0.303		0.319	26	26. Dagens kvotesystem svikter kystsamfunn.
29	29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsamf	0.180	16	16. Kvotesystemet trenger en reform.
-0.360		0.160	28	28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel
19	19. Kvotetakene er for lave.	0.160	29	29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsamf
-0.371		-0.000	14	14. Aa lukke fiskeriene var et feilgrep.
32	32. Fiskeressursen burde forvaltes lokalt.	-0.479	21	21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser
-0.382		-0.489	18	18. Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe.
36	36. Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset.	-0.499	22	22. Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re
-0.412				
23	23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene.			
-0.441				
6	6. Det er tilnaermet umulig aa ta steget fra aapen til lukke			
-0.467				
14	14. Aa lukke fiskeriene var et feilgrep.			
-0.524				
10	10. Hele kvotemeldinga burde skrotes.			
-0.742				
26	26. Dagens kvotesystem svikter kystsamfunn.			
-0.743				
31	31. Kvotesystemet er lett aa forstaa.			
-1.084				
21	21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser			
-1.087				
18	18. Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe.			
-1.145				
15	15. Vi trenger ett kystoppnoer.			
-1.500				
27	27. Statens handlingsrom er for stort.			
-1.593				
8	8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten.			
-2.215				
PMethod2.35	master 1. forsoek			
	PAGE 11			
	Path and Project Name: C:\PMMethod\projects\master			
	Apr 24 20			

-0.649
 1 1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesystemet se
 -0.649
 9 9. Dagens fiskere har for mye makt.
 -0.669
 8 8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten.
 -0.819
 25 25. Det er for faa fiskere.
 -0.968
 6 6. Det er tilnaernet umulig aa ta steget fra aapen til lukke
 -0.989
 31 31. Kvotesystemet er lett aa forstaa.
 -1.138
 12 12. Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskerinaeringa
 -1.148
 20 20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/
 -1.298
 13 13. Fartoeoy under 11 m maa faa mulighet til aa strukturere.
 -1.328
 3 3. Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for sysse
 -1.637
 23 23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene.
 -2.117
 *
 PQMethod2.35 master 1. forsoek
 PAGE 12
 Path and Project Name: C:\PQMethod\projects\master
 Apr 24 20

Factor Scores -- For Factor 5
 No. Statement No.
 Z-SCORES
 2 2. Struktunkvotene maa tilbakefoeres til fartoeoygruppene naa 2
 2.041
 23 23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene. 23
 1.633
 25 25. Det er for faa fiskere. 25
 1.633
 11 11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under 11
 1.225
 1 1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesystemet se 1
 1.225
 27 27. Statens handlingsrom er for stort. 27
 1.225
 12 12. Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskerinaeringa 12
 0.816
 16 16. Kvotesystemet trenger en reform. 16
 0.816
 24 24. Det er lett for fiskerinaeringa aa paavinke utforminga a 24
 0.816

30 30. Fiskeriene gir rikkelig tilbake til kystsamfunn. 30
 0.816
 8 8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten. 8
 0.408
 19 19. Kvotetakene er for lave. 19
 0.408
 6 6. Det er tilnaernet umulig aa ta steget fra aapen til lukke 6
 0.408
 31 31. Kvotesystemet er lett aa forstaa. 31
 0.408
 34 34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning. 34
 0.408
 4 4. Det er urettferdig at kvotene samles paa faerre hender. 4
 -0.000
 20 20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/
 -0.000
 22 22. Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re 22
 -0.000
 26 26. Dagens kvotesystem svikter kystsamfunn. 26
 -0.000
 29 29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsamf 29
 -0.000
 15 15. Vi trenger ett kystoppoer. 15
 -0.000
 5 5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora 5
 -0.408
 28 28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel 28
 -0.408
 10 10. Hele kvotemeldinga burde skrotes. 10
 -0.408
 33 33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoeoy med 33
 -0.408
 21 21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser 21
 -0.408
 9 9. Dagens fiskere har for mye makt. 9
 -0.816
 32 32. Fiskeressursor burde forvaltes lokalt. 32
 -0.816
 7 7. Fiskerinaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge 7
 -0.816
 35 35. Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose 35
 -0.816
 14 14. Aa lukke fiskeriene var et feilgrep. 14
 -1.225
 3 3. Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for sysse 3
 -1.225
 17 17. Kvoter burde kunne omsettes fritt. 17
 -1.225
 18 18. Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe. 18
 -1.633
 13 13. Fartoeoy under 11 m maa faa mulighet til aa strukturere. 13
 -1.633
 36 36. Struktunkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset. 36
 -2.041

Descending Array of Differences Between Factors 1 and 2

No.	Statement	No.	Type
1	Type 2 Difference		
17	17. Kvoter burde kunne omsettes fritt.	17	
0.716	-2.225 2.941		
30	30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn.	30	
1.432	-0.890 2.322		
31	31. Kvotesystemet er lett aa forstaa.	31	
0.635	-1.664 2.300		
13	13. Fartoeu under 11 m maa faa mulighet til aa strukturere.	13	
1.049	-0.978 2.036		
34	34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.	34	
1.476	0.151 1.325		
28	28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel	28	
1.301	0.023 1.278		
18	18. Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe.	18	
-0.812	-1.860 1.049		
24	24. Det er lett for fiskeriinaeringa aa paavirke utforminga a	24	
0.253	-0.550 0.803		
11	11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under	11	
0.885	0.083 0.801		
3	3. Forventningene til hva fiskeriinaeringa kan bety for sysse	3	
0.367	-0.403 0.770		
36	36. Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset.	36	
-0.593	-1.334 0.742		
22	22. Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re	22	
0.047	-0.666 0.713		
27	27. Statens handlingsrom er for stort.	27	
0.664	0.163 0.501		
33	33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoeu med	33	
-1.202	-1.532 0.330		
10	10. Hele kvotemeldinga burde skrotes.	10	
1.026	0.759 0.267		
2	2. Strukturkvotene maa tilbakefoeres til fartoeu-gruppene maa	2	
1.716	1.642 0.074		
29	29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsamf	29	
0.916	0.897 0.019		
7	7. Fiskeriinaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge	7	
-0.653	-0.663 0.010		
21	21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser	21	
0.656	0.763 -0.107		
1	1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesystemet se	1	
0.830	0.970 -0.140		
19	19. Kvotetakene er for lave.	19	
-0.685	-0.460 -0.224		

5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora

0.259	0.503	-0.245	5
12	12. Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskeriinaeringa		12
0.579	0.995	-0.416	
35	35. Foreldingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose		35
-0.567	-0.104	-0.464	
16	16. Kvotesystemet trenger en reform.		16
0.227	0.725	-0.497	
25	25. Det er for faa fiskere.		25
-0.069	0.514	-0.583	
9	9. Dagens fiskere har for mye makt.		9
-0.795	-0.022	-0.773	
8	8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten.		8
-1.679	-0.796	-0.884	
23	23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene.		23
-0.718	0.570	-1.287	
26	26. Dagens kvotesystem svikter kystsamfunn.		26
-0.553	0.762	-1.315	
20	20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/		20
-1.707	-0.382	-1.325	
4	4. Det er urettferdig at kvotene samles paa faerre hender.		4
0.144	1.526	-1.383	
14	14. Aa lukke fiskeriene var et feligreip.		14
-1.594	0.180	-1.774	
32	32. Fiskeressurser burde forvaltes lokalt.		32
-1.550	0.375	-1.925	
6	6. Det er tilnaermet umulig aa ta steget fra aapen til lukke		6
-0.163	1.785	-1.947	
15	15. Vi trenger ett kystoppoer.		15
-1.838	1.144	-2.982	

↓ PQMethod2.35 master 1. forsoek
 PAGE 14
 Path and Project Name: C:\PQMethod\projects/master
 Apr 24 20

Descending Array of Differences Between Factors 1 and 3

No.	Statement	No.	Type
1	Type 3 Difference		
27	27. Statens handlingsrom er for stort.	27	
0.664	-1.593 2.258		
10	10. Hele kvotemeldinga burde skrotes.	10	
1.026	-0.742 1.768		
21	21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser	21	
0.656	-1.087 1.743		
31	31. Kvotesystemet er lett aa forstaa.	31	
0.635	-1.084 1.720		
29	29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsamf	29	
0.916	-0.360 1.275		
30	30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn.	30	
1.432	0.408 1.025		

2. Struktunkvotene maa tilbakefoeres til fartoeygruppene naa
1.716 0.767 0.949
17 17. Kvoter burde kunne omsettes fritt.
0.716 -0.109 0.825
5 5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora
0.259 -0.303 0.562
3 3. Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for sysse
0.367 -0.172 0.539
8 8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten.
-1.679 -2.215 0.536
13 13. Fartoey under 11 m maa faa mulighet til aa strukturere.
1.049 0.662 0.386
11 11. Det maa bli slutt paa samfiskskoordninga for gruppa under
0.885 0.541 0.344
18 18. Det er ikke noevendig aa ha en aapen gruppe.
-0.812 -1.145 0.333
6 6. Det er tilnaemet umulig aa ta steget fra aapen til Lukke
-0.163 -0.467 0.304
26 26. Dagens kvotesystem svikter kystsammfunn.
-0.553 -0.743 0.190
25 25. Det er for faa fiskere.
-0.069 -0.189 0.120
24 24. Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utforminga a
0.253 0.163 0.089
36 36. Struktunkvoter burde ikke vaere tidbegranset.
-0.593 -0.412 -0.181
23 23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene.
-0.718 -0.441 -0.277
19 19. Kvotekakene er for lave.
-0.685 -0.371 -0.313
15 15. V1 trenger ett kystopper.
-1.838 -1.500 -0.338
28 28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel
1.301 1.643 -0.342
7 7. Fiskerinaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge
-0.653 -0.295 -0.357
34 34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.
1.476 1.894 -0.418
4 4. Det er urettferdig at kvotene samles paa faerre hender.
0.144 0.628 -0.484
16 16. Kvotesystemet trenger en reform.
0.227 0.859 -0.631
9 9. Dagens fiskere har for mye makt.
-0.795 -0.142 -0.653
12 12. Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskerinaeringa
0.579 1.464 -0.885
35 35. Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose
-0.567 0.421 -0.989
14 14. Aa Lukke fiskerlene var et feilgrep.
-1.594 -0.524 -1.070
32 32. Fiskeressuner burde forvaltes lokalt.
-1.550 -0.382 -1.168
1 1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesystemet se
0.830 2.128 -1.298

33 33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoey med
-1.202 0.273 -1.475
22 22. Fiskerlene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re
0.047 1.525 -1.478
20 20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/
-1.707 0.901 -2.608
^ PqMethod2.35 master 1. forsoek
PAGE 15
Path and Project Name: C:\PqMethod\projects\master
Apr 24 20
Descending Array of Differences Between Factors 1 and 4
No. Statement No. Type
1 Type 4 Difference
13 13. Fartoey under 11 m maa faa mulighet til aa strukturere. 13
1.049 -1.328 2.377
3 3. Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for sysse 3
0.367 -1.637 2.004
31 31. Kvotesystemet er lett aa forstaa. 31
0.635 -1.138 1.774
12 12. Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskerinaeringa 12
0.579 -1.148 1.728
1 1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesystemet se 1
0.830 -0.649 1.478
23 23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene. 23
-0.718 -2.117 1.399
28 28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel 28
1.301 0.160 1.141
21 21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser 21
0.656 -0.479 1.135
25 25. Det er for faa fiskere. 25
-0.069 -0.968 0.899
6 6. Det er tilnaemet umulig aa ta steget fra aapen til Lukke 6
-0.163 -0.989 0.826
29 29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsammf 29
0.916 0.160 0.756
22 22. Fiskerlene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re 22
0.047 -0.649 0.696
30 30. Fiskerlene gir rikkelig tilbake til kystsammfunn. 30
1.432 0.809 0.624
24 24. Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utforminga a 24
0.253 -0.160 0.412
27 27. Statens handlingsrom er for stort. 27
0.664 0.330 0.335
10 10. Hele kvotemeldinga burde skrotres. 10
1.026 0.819 0.208
16 16. Kvotesystemet trenger en reform. 16
0.227 0.180 0.048
17 17. Kvoter burde kunne omsettes fritt. 17
0.716 0.669 0.047

2 2. Strukturkvotene maa tilbakerfoeres til fartoeygruppene naa 2
1.716 1.797 -0.081
9 9. Dagens fiskere har for mye makt. 9
-0.795 -0.669 -0.126
34 34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning. 34
1.476 1.627 -0.152
18 18. Det er ikke noevendig aa ha en aapen gruppe. 18
-0.812 -0.499 -0.312
20 20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/ 20
-1.707 -1.298 -0.409
11 11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under 11
0.885 1.648 -0.763
8 8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten. 8
-1.679 -0.819 -0.861
26 26. Dagens kvotesystem svikter kystsamfunn. 26
-0.553 0.319 -0.872
5 5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn for a 5
0.259 1.138 -0.880
19 19. Kvotetakene er for lave. 19
-0.685 0.330 -1.014
35 35. Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose 35
-0.567 0.489 -1.057
7 7. Fiskerinaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge 7
-0.653 0.499 -1.152
4 4. Det er urettferdig at kvotene samles paa faerre hender. 4
0.144 1.318 -1.174
15 15. Vi trenger ett kystopproer. 15
-1.838 -0.489 -1.349
14 14. Aa Lukke fiskeriene var et feilgrep. 14
-1.594 -0.000 -1.594
33 33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoey med 33
-1.202 0.469 -1.671
36 36. Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset. 36
-0.593 1.308 -1.901
32 32. Fiskeressursen burde forvaltes lokalt. 32
-1.550 0.968 -2.518

pmethod2.35 master 1. forsoek
PAGE 16
Path and Project Name: C:\pmethod\projects\master
Apr 24 20

Descending Array of Differences Between Factors 1 and 5

No.	Statement	No.	Type
1	Type 5 Difference		
13	13. Fartoey under 11 m maa faa mulighet til aa strukturere.	13	
1.049	-1.633	2.682	
17	17. Kvoter burde kunne omsettes fritt.	17	
0.716	-1.225	1.941	
28	28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loemnsom utnyttel	28	
1.301	-0.408	1.709	

3 3. Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for sysse 3
0.367 -1.225 1.591
36 36. Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset. 36
-0.593 -2.041 1.449
10 10. Heie kvotemeldinga burde skrotes. 10
1.026 -0.408 1.435
34 34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning. 34
1.476 0.408 1.068
21 21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser 21
0.656 -0.408 1.064
29 29. Om ressursenta skal beskyttes maa den tilfalle kystsamf 29
0.916 -0.000 0.916
18 18. Det er ikke noevendig aa ha en aapen gruppe. 18
-0.812 -1.633 0.821
5 5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn for a 5
0.259 -0.408 0.667
30 30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn. 30
1.432 0.816 0.616
35 35. Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose 35
-0.567 -0.816 0.249
31 31. Kvotesystemet er lett aa forstaa. 31
0.635 0.408 0.227
7 7. Fiskerinaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge 7
-0.653 -0.816 0.164
4 4. Det er urettferdig at kvotene samles paa faerre hender. 4
0.144 -0.000 0.144
22 22. Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re 22
0.047 -0.000 0.047
9 9. Dagens fiskere har for mye makt. 9
-0.795 -0.816 0.022
12 12. Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskerinaeringa 12
0.579 0.816 -0.237
2 2. Strukturkvotene maa tilbakerfoeres til fartoeygruppene naa 2
1.716 2.041 -0.325
11 11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under 11
0.885 1.225 -0.340
14 14. Aa Lukke fiskeriene var et feilgrep. 14
-1.594 -1.225 -0.370
1 1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesystemet se 1
0.830 1.225 -0.395
26 26. Dagens kvotesystem svikter kystsamfunn. 26
-0.553 -0.000 -0.553
27 27. Statens handlingsrom er for stort. 27
0.664 1.225 -0.561
24 24. Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utforminga a 24
0.253 0.816 -0.564
6 6. Det er tilnaemet umulig aa ta steget fra aapen til Lukke 6
-0.163 0.408 -0.571
16 16. Kvotesystemet trenger en reform. 16
0.227 0.816 -0.589
32 32. Fiskeressursen burde forvaltes lokalt. 32
-1.550 -0.816 -0.733
33 33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoey med 33
-1.202 -0.408 -0.794

```

19 19. Kvotetakene er for lave.
-0.685 0.408 -1.093
25 25. Det er for faa fiskere.
-0.069 1.633 -1.702
20 20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/
-1.707 -0.000 -1.707
15 15. Vi trenger ett kystoppnoer.
-1.838 -0.000 -1.838
8 8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten.
-1.679 0.408 -2.088
23 23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene.
-0.718 1.633 -2.351
↓
pQMethod2.35 master 1. forsoek
PAGE 17
Path and Project Name: C:\pQMethod\projects/master
Apr 24 20
Descending Array of Differences Between Factors 2 and 3
No. Statement No. Type
2 Type 3 Difference
15 15. Vi trenger ett kystoppnoer. 15
1.144 -1.500 2.644
6 6. Det er tilnaemmet umulig aa ta steget fra aapen til Lukke 6
1.785 -0.467 2.252
21 21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser 21
0.763 -1.087 1.850
27 27. Statens handlingsrom er for stort.
0.163 -1.593 1.757
26 26. Dagens kvotesystem svikter kystsammfunn.
0.762 -0.743 1.505
10 10. Hele kvotemeldinga burde skrotes.
0.759 -0.742 1.501
8 8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten.
-0.796 -2.215 1.419
29 29. Om ressursrenta skal beskaettes maa den tilfalle kystsammf 29
0.897 -0.360 1.257
23 23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene.
0.570 -0.441 1.011
4 4. Det er urettferdig at kvotene samlas paa faerre hender.
1.526 0.628 0.898
2 2. Strukturkvotene maa tilbakefoeres til fartoeygruppene naa 2
1.642 0.767 0.875
5 5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora 5
0.503 -0.303 0.806
32 32. Fiskeressursen burde forvaltes lokalt.
0.375 -0.382 0.757
14 14. Aa Lukke fiskerlene var et feilgrep.
0.180 -0.524 0.704
25 25. Det er for faa fiskere.
0.514 -0.189 0.703

```

```

9 9. Dagens fiskere har for mye makt.
-0.022 -0.142 0.121
19 19. Kvotetakene er for lave.
-0.460 -0.371 -0.089
16 16. Kvotesystemet trenger en reform.
0.725 0.859 -0.134
3 3. Forventningene til hva fiskernaeringa kan bety for sysse 3
-0.403 -0.172 -0.231
7 7. Fiskernaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge 7
-0.663 -0.295 -0.368
11 11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under 11
0.083 0.541 -0.458
12 12. Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskernaeringa 12
0.995 1.464 -0.469
35 35. Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose 35
-0.104 0.421 -0.525
31 31. Kvotesystemet er lett aa forstaa.
-1.664 -1.084 -0.580
24 24. Det er lett for fiskernaeringa aa paavirke utforminga a 24
-0.550 0.163 -0.714
18 18. Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe.
-1.860 -1.145 -0.716
36 36. Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset.
-1.334 -0.412 -0.922
1 1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesystemet se 1
0.970 2.128 -1.158
20 20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/ 20
-0.382 0.901 -1.283
30 30. Fiskerlene gir rikkelig tilbake til kystsammfunn.
-0.890 0.408 -1.297
28 28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loemnsom utnyttel 28
0.023 1.643 -1.620
13 13. Fartoey under 11 m maa faa mulighet til aa strukturere. 13
-0.978 0.662 -1.640
34 34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.
0.151 1.894 -1.743
33 33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoey med 33
-1.532 0.273 -1.805
17 17. Kvoter burde kunne omsettes fritt.
-2.225 -0.109 -2.117
22 22. Fiskerlene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re 22
-0.666 1.525 -2.191
↓
pQMethod2.35 master 1. forsoek
PAGE 18
Path and Project Name: C:\pQMethod\projects/master
Apr 24 20
Descending Array of Differences Between Factors 2 and 4
No. Statement No. Type
2 Type 4 Difference

```

6 6. Det er tilnaermet umulig aa ta steget fra aapen til Lukke
1.785 -0.989 2.773
23 23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene. 23
0.570 -2.117 2.686
12 12. Det maa stilles strengere miljfoekrav til fiskerinaeringa 12
0.995 -1.148 2.143
15 15. Vi trenger ett kystoppvoer. 15
1.144 -0.489 1.633
1 1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesystemet se 1
0.970 -0.649 1.619
25 25. Det er for faa fiskere. 25
0.514 -0.968 1.483
21 21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser 21
0.763 -0.479 1.242
3 3. Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for sysse 3
-0.403 -1.637 1.234
20 20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/ 20
-0.382 -1.298 0.916
29 29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsamf 29
0.897 0.160 0.737
9 9. Dagens fiskere har for mye makt. 9
-0.022 -0.669 0.647
16 16. Kvotesystemet trenger en reform. 16
0.725 0.180 0.545
26 26. Dagens kvotesystem svikter kystsamfunn. 26
0.762 0.319 0.443
13 13. Fartoeoy under 11 m maa faa mulighet til aa strukturer. 13
-0.978 -1.328 0.350
4 4. Det er urettferdig at kvotene samlas paa faerre hender. 4
1.526 1.318 0.208
14 14. Aa Lukke fiskeriene var et feilgrep. 14
0.180 -0.000 0.180
8 8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten. 8
-0.796 -0.819 0.023
22 22. Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re 22
-0.666 -0.649 -0.017
10 10. Hele kvotemeldinga burde skrotes. 10
0.759 0.819 -0.060
28 28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel 28
0.023 0.160 -0.137
2 2. Strukturkvotene maa tilbakefoeres til fartoeoygruppene naa 2
1.642 1.797 -0.155
27 27. Statens handlingsrom er for stort. 27
0.163 0.330 -0.166
24 24. Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utforminga a 24
-0.550 -0.160 -0.391
31 31. Kvotesystemet er lett aa forstaa. 31
-1.664 -1.138 -0.526
35 35. Foreldingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose 35
-0.104 -0.489 -0.593
32 32. Fiskeressursen burde forvaltes lokalt. 32
0.375 0.968 -0.593
5 5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora 5
0.503 1.138 -0.635

19 19. Kvoteøkene er for lave. 19
-0.460 0.330 -0.790
7 7. Fiskerinaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge 7
-0.663 0.499 -1.162
18 18. Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe. 18
-1.860 -0.499 -1.361
34 34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning. 34
0.151 1.627 -1.476
11 11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under 11
0.083 1.648 -1.564
30 30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn. 30
-0.890 0.809 -1.698
33 33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoeoy med 33
-1.532 0.469 -2.001
36 36. Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset. 36
-1.334 1.308 -2.642
17 17. Kvoter burde kunne omsettes fritt. 17
-2.225 0.669 -2.894

↓
PqMethod2.35 master 1. forsoek
PAGE 19
Path and Project Name: C:\PqMethod\projects\master
Apr 24 20

Descending Array of Differences Between Factors 2 and 5

No.	Statement	No.	Type
2	Type 5 Difference		
4	4. Det er urettferdig at kvotene samlas paa faerre hender.	4	
14	14. Aa Lukke fiskeriene var et feilgrep.	14	
8	8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten.	8	
22	22. Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re	22	
10	10. Hele kvotemeldinga burde skrotes.	10	
28	28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel	28	
2	2. Strukturkvotene maa tilbakefoeres til fartoeoygruppene naa	2	
27	27. Statens handlingsrom er for stort.	27	
24	24. Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utforminga a	24	
31	31. Kvotesystemet er lett aa forstaa.	31	
35	35. Foreldingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose	35	
32	32. Fiskeressursen burde forvaltes lokalt.	32	
5	5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora	5	
19	19. Kvoteøkene er for lave.	19	
7	7. Fiskerinaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge	7	
18	18. Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe.	18	
34	34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.	34	
11	11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under	11	
30	30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn.	30	
33	33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoeoy med	33	
36	36. Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset.	36	
17	17. Kvoter burde kunne omsettes fritt.	17	

35	35.	Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose	35
-0.104	-0.816	0.713	
36	36.	Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset.	36
-1.334	-2.041	0.707	
13	13.	Fartoy under 11 m maa faa mulighet til aa strukturere.	13
-0.978	-1.633	0.655	
28	28.	Kvotestystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel	28
0.023	-0.408	0.431	
12	12.	Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskerinaeringa	12
0.995	0.816	0.178	
7	7.	Fiskerinaeringas Innspill paa reguleringsmoetene har inge	7
-0.663	-0.816	0.154	
16	16.	Kvotestystemet trenger en reform.	16
0.725	0.816	-0.092	
18	18.	Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe.	18
-1.860	-1.633	-0.227	
1	1.	Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotestystemet se	1
0.970	1.225	-0.255	
34	34.	Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.	34
0.151	0.408	-0.257	
20	20.	Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/	20
-0.382	-0.000	-0.382	
2	2.	Strukturkvotene maa tilbakefoeres til fartoygruppene naa	2
1.642	2.041	-0.399	
22	22.	Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re	22
-0.666	-0.000	-0.666	
19	19.	Kvotetakene er for lave.	19
-0.460	0.408	-0.869	
17	17.	Kvoter burde kunne omsettes fritt.	17
-2.225	-1.225	-1.001	
27	27.	Statens handlingsrom er for stort.	27
0.163	1.225	-1.061	
23	23.	Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene.	23
0.570	1.633	-1.063	
25	25.	Det er for faa fiskere.	25
0.514	1.633	-1.119	
33	33.	Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoy med	33
-1.532	-0.408	-1.124	
11	11.	Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under	11
0.083	1.225	-1.142	
8	8.	Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten.	8
-0.796	0.408	-1.204	
24	24.	Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utforminga a	24
-0.550	0.816	-1.367	
30	30.	Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsammunn.	30
-0.890	0.816	-1.706	
31	31.	Kvotestystemet er lett aa forstaa.	31
-1.664	0.408	-2.072	

Descending Array of Differences Between Factors 3 and 4			
No.	Statement	No.	Type
3	Type 4 Difference		
1	1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotestystemet se	1	
2.128	-0.649	2.777	
12	12. Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskerinaeringa	12	
1.464	-1.148	2.613	
20	20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/	20	
0.901	-1.298	2.199	
22	22. Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re	22	
1.525	-0.649	2.174	
13	13. Fartoy under 11 m maa faa mulighet til aa strukturere.	13	
0.662	-1.328	1.990	
23	23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene.	23	
-0.441	-2.117	1.676	
28	28. Kvotestystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel	28	
1.643	0.160	1.483	
3	3. Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for sysse	3	
-0.172	-1.637	1.465	
25	25. Det er for faa fiskere.	25	
-0.189	-0.968	0.779	
16	16. Kvotestystemet trenger en reform.	16	
0.859	0.180	0.679	
9	9. Dagens fiskere har for mye makt.	9	
-0.142	-0.669	0.527	
6	6. Det er tilnaermet umulig aa ta steget fra aapen til lukke	6	
-0.467	-0.989	0.521	
24	24. Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utforminga a	24	
0.163	-0.160	0.323	
34	34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.	34	
1.894	1.627	0.267	
31	31. Kvotestystemet er lett aa forstaa.	31	
-1.084	-1.138	0.054	
35	35. Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose	35	
0.421	0.489	-0.068	
33	33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoy med	33	
0.273	0.469	-0.196	
30	30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsammunn.	30	
0.408	0.809	-0.401	
29	29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsammf	29	
-0.360	0.160	-0.519	
14	14. Aa lukke fiskeriene var et feilgrep.	14	
-0.524	-0.000	-0.524	
21	21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser	21	
-1.087	-0.479	-0.607	
18	18. Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe.	18	
-1.145	-0.499	-0.645	
4	4. Det er urettferdig at kvotene samles paa faerre hender.	4	
0.628	1.318	-0.690	
19	19. Kvotetakene er for lave.	19	
-0.371	0.330	-0.701	

PQMethod2.35 master 1. forsoek
 PAGE 20
 Path and Project Name: C:\PQMethod\projects\master
 Apr 24 20

17 17. Kvoter burde kunne omsettes fritt. 17
-0.109 0.669 -0.778
7 7. Fiskerinaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge 7
-0.295 0.499 -0.795
15 15. Vi trenger ett kystoppvoer. 15
-1.500 -0.489 -1.011
2 2. Strukturkvotene maa tilbakefoeres til fartoeygruppene naa 2
0.767 1.797 -1.030
26 26. Dagens kvotesystem svikter kystsammfunn. 26
-0.743 0.319 -1.062
11 11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under 11
0.541 1.648 -1.106
32 32. Fiskeressursen burde forvaltes lokalt. 32
-0.382 0.968 -1.350
8 8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten. 8
-2.215 -0.819 -1.396
5 5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora 5
-0.303 1.138 -1.441
10 10. Hele kvotemeldinga burde skrotes. 10
-0.742 0.819 -1.561
36 36. Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset. 36
-0.412 1.308 -1.720
27 27. Statens handlingsrom er for stort. 27
-1.593 0.330 -1.923
PQMethod2.35 master 1. forsoek
PAGE 21
Path and Project Name: C:\PQMethod\projects\master
Apr 24 20

Descending Array of Differences Between Factors 3 and 5

No.	Statement	No.	Type
3	Type 5 Difference		
13	13. Fartoey under 11 m maa faa mulighet til aa strukturre.	13	
0.662	-1.633	2.295	
28	28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel	28	
1.643	-0.408	2.051	
36	36. Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset.	36	
-0.412	-2.041	1.629	
22	22. Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re	22	
1.525	-0.000	1.525	
34	34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.	34	
1.894	0.408	1.486	
35	35. Foreldingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose	35	
0.421	-0.816	1.238	
17	17. Kvoter burde kunne omsettes fritt.	17	
-0.109	-1.225	1.116	
3	3. Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for sysse	3	
-0.172	-1.225	1.052	
1	1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesystemet se	1	
2.128	1.225	0.903	

20 20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/ 20
0.901 -0.000 0.901
14 14. Aa lukke fiskeriene var et feilgrep. 14
-0.524 -1.225 0.700
33 33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoey med 33
0.273 -0.408 0.681
9 9. Dagens fiskere har for mye makt. 9
-0.142 -0.816 0.674
12 12. Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskerinaeringa 12
1.464 0.816 0.648
4 4. Det er urettferdig at kvotene samles paa faerre hender. 4
0.628 -0.000 0.628
7 7. Fiskerinaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge 7
-0.295 -0.816 0.521
18 18. Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe. 18
-1.145 -1.633 0.488
32 32. Fiskeressursen burde forvaltes lokalt. 32
-0.382 -0.816 0.435
5 5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora 5
-0.303 -0.408 0.105
16 16. Kvotesystemet trenger en reform. 16
0.859 0.816 0.042
10 10. Hele kvotemeldinga burde skrotes. 10
-0.742 -0.468 -0.334
29 29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsamm 29
-0.360 -0.000 -0.360
30 30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsammfunn. 30
0.408 0.816 -0.409
24 24. Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utforminga a 24
0.163 0.816 -0.653
21 21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser 21
-1.087 -0.408 -0.678
11 11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under 11
0.541 1.225 -0.684
26 26. Dagens kvotesystem svikter kystsammfunn. 26
-0.743 -0.000 -0.743
19 19. Kvotetakene er for lave. 19
-0.371 0.408 -0.780
6 6. Det er tilnaernet umulig aa ta steget fra aapen til lukke 6
-0.467 0.408 -0.876
2 2. Strukturkvotene maa tilbakefoeres til fartoeygruppene naa 2
0.767 2.041 -1.274
31 31. Kvotesystemet er lett aa forstaa. 31
-1.084 0.408 -1.493
15 15. Vi trenger ett kystoppvoer. 15
-1.500 -0.000 -1.500
25 25. Det er for faa fiskere. 25
-0.189 1.633 -1.822
23 23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene. 23
-0.441 1.633 -2.074
8 8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten. 8
-2.215 0.408 -2.623
27 27. Statens handlingsrom er for stort. 27
-1.593 1.225 -2.818

Descending Array of Differences Between Factors 4 and 5

No. Statement	Type	No.	Type
4 Type 5 Difference			
36 36. Struktunkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset.		36	
1.308 -2.041 3.349			
17 17. Kvoter burde kunne omsettes fritt.		17	
0.669 -1.225 1.894			
32 32. Fiskeressursen burde forvaltes lokalt.		32	
0.968 -0.816 1.785			
5 5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora		5	
1.138 -0.408 1.546			
4 4. Det er urettferdig at kvotene samles paa faerre hender.		4	
1.318 -0.000 1.318			
7 7. Fiskerinaeringas innspill paa reguleringsmoetene har inge		7	
0.499 -0.816 1.316			
35 35. Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose		35	
0.489 -0.816 1.306			
10 10. Hele kvotemeldinga burde skrottes.		10	
0.819 -0.408 1.227			
14 14. Aa lukke fiskeriene var et feilgrep.		14	
-0.000 -1.225 1.225			
34 34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning.		34	
1.627 0.408 1.219			
18 18. Det er ikke noedvendig aa ha en aapen gruppe.		18	
-0.499 -1.633 1.134			
33 33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoy med		33	
0.469 -0.408 0.877			
28 28. Kvotestystemet gir et godt grunnlag for loennsom utnyttel		28	
0.160 -0.408 0.568			
11 11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under		11	
1.648 1.225 0.423			
26 26. Dagens kvotestystem svakter kystsammfunn.		26	
0.319 -0.000 0.319			
13 13. Fartoy under 11 m maa faa mulighet til aa strukturere.		13	
-1.328 -1.633 0.305			
29 29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsamm		29	
0.160 -0.000 0.160			
9 9. Dagens fiskere har for mye maekt.		9	
-0.669 -0.816 0.147			
30 30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsammfunn.		30	
0.809 0.816 -0.008			
21 21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser		21	
-0.479 -0.408 -0.071			
19 19. Kvotetakene er for lave.		19	
0.330 0.408 -0.079			

2 2. Struktunkvotene maa tilbakefoeres til fartoygruppene naa		2	
1.797 2.041 -0.244			
3 3. Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for sysse		3	
-1.637 -1.225 -0.413			
15 15. Vi trenger ett kystopproer.		15	
-0.489 -0.000 -0.489			
16 16. Kvotestystemet trenger en reform.		16	
0.180 0.816 -0.637			
22 22. Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re		22	
-0.649 -0.000 -0.649			
27 27. Statens handlingsrom er for stort.		27	
0.330 1.225 -0.895			
24 24. Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utforminga a		24	
-0.160 0.816 -0.976			
8 8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten.		8	
-0.819 0.408 -1.227			
20 20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/		20	
-1.298 -0.000 -1.298			
6 6. Det er tilnaernet umulig aa ta steget fra aapen til lukke		6	
-0.989 0.408 -1.397			
31 31. Kvotestystemet er lett aa forstaa.		31	
-1.138 0.408 -1.546			
1 1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotestystemet se		1	
-0.649 1.225 -1.874			
12 12. Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskerinaeringa		12	
-1.148 0.816 -1.965			
25 25. Det er for faa fiskere.		25	
-0.968 1.633 -2.601			
23 23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene.		23	
-2.117 1.633 -3.750			

Exact Factor Scores (á la SPSS) in Z-Score and T-Score units

Factors	No. Statement	3	4	5	No.	1
1 1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotestyste		1			1	0.38 54
0.71 57 1.99 70 -0.59 44 1.03 60						
2 2. Struktunkvotene maa tilbakefoeres til fartoygruppe		2			2	1.37 64
1.54 65 0.17 52 1.70 67 0.42 54						
3 3. Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for		3			3	0.62 56
-0.56 44 -0.21 48 -1.57 34 -0.91 41						
4 4. Det er urettferdig at kvotene samles paa faerre hen		4			4	-0.27 47
1.45 64 0.57 56 0.90 59 -0.21 48						
5 5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensy		5			5	0.22 52
0.73 57 -0.30 47 0.80 58 -1.07 39						
6 6. Det er tilnaernet umulig aa ta steget fra aapen til		6			6	-0.32 47

-5 0 2 -3
 18 18. Det er ikke nødvendig aa ha en aapen gruppe. 18 -2
 -4 -3 -1 -4
 19 19. Kvotetakene er for lave. 19 -2
 -1 -1 1 1
 20 20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kvotebank/ 20 -4
 -1 3 -3 0
 21 21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser 21 1
 2 -3 -1 -1
 22 22. Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re 22 0
 -2 3 -1 0
 23 23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene. 23 -2
 1 -1 -5 4
 24 24. Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utforminga a 24 0
 -1 1 0 2
 25 25. Det er for faa fiskere. 25 0
 1 0 -2 4
 26 26. Dagens kvotesystem svikter kystsamfunn. 26 -1
 2 -2 0 0
 27 27. Statens handlingsrom er for stort. 27 1
 0 -4 1 3
 28 28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loemnsom utnyttel 28 3
 0 4 0 -1
 29 29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsamf 29 2
 2 -1 0 0
 30 30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn. 30 4
 -2 1 2 2
 31 31. Kvotesystemet er lett aa forstaa. 31 1
 -4 -3 -3 1
 32 32. Fiskeressursur burde forvaltes lokalt. 32 -3
 1 -1 2 -2
 33 33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoeoy med 33 -3
 -3 1 1 -1
 34 34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning. 34 4
 0 4 4 1
 35 35. Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose 35 -1
 -1 1 1 -2
 36 36. Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset. 36 -1
 -3 -1 3 -5
 Variance = 5.833 St. Dev. = 2.415
 PqMethod2.35 master 1. forsoek
 PAGE 25
 Path and Project Name: C:\PqMethod\projects\master
 Apr 24 20

Factor Q-Sort Values for Statements sorted by Consensus vs. Disagreement
(Variance across Factor Z-Scores)

Factor Arrays

No. Statement 2 3 4 5 No. 1
 16 16. Kvotesystemet trenger en reform. 16 0
 1 2 0 2
 9 9. Dagens fiskere har for mye makt. 9 -2
 0 0 -2 -2
 2 2. Strukturkvotene maa tilbakefoeres til fartoeoygruppene naa 2 5
 4 2 5 5
 19 19. Kvotetakene er for lave. 19 -2
 -1 -1 1 1
 24 24. Det er lett for fiskerinaeringa aa paavirke utforminga a 24 0
 -1 1 0 2
 7 7. Fiskerinaeringas inspill paa reguleringsmoetene har inge 7 -1
 -2 0 1 -2
 18 18. Det er ikke noeovending aa ha en aapen gruppe. 18 -2
 -4 -3 -1 -4
 29 29. Om ressursrenta skal beskattes maa den tilfalle kystsamf 29 2
 2 -1 0 0
 35 35. Foredlingsindustrien har hatt stoerre betydning for bose 35 -1
 -1 1 1 -2
 11 11. Det maa bli slutt paa samfiskeordninga for gruppa under 11 2
 0 1 4 3
 26 26. Dagens kvotesystem svikter kystsamfunn. 26 -1
 2 -2 0 0
 5 5. I fiskeripolitikken settes alltid oekonomiske hensyn fora 5 0
 1 0 3 -1
 4 4. Det er urettferdig at kvotene samles paa faerre hender. 4 0
 4 2 3 0
 14 14. Aa lukke fiskeriene var et feilgrep. 14 -3
 0 -2 0 -3
 34 34. Norge har verdens beste fiskeriforvaltning. 34 4
 0 4 4 1
 21 21. Fiskernes kunnskap om fiskebestandene blir ikke tatt ser 21 1
 2 -3 -1 -1
 10 10. Hele kvotemeldinga burde skrotes. 10 3
 2 -2 2 -1
 3 3. Forventningene til hva fiskerinaeringa kan bety for sysse 3 1
 -1 0 -4 -3
 30 30. Fiskeriene gir rikelig tilbake til kystsamfunn. 30 4
 -2 1 2 2
 33 33. Fiskeindustrien maa faa mulighet til aa eie fartoeoy med 33 -3
 -3 1 1 -1
 28 28. Kvotesystemet gir et godt grunnlag for loemnsom utnyttel 28 3
 0 4 0 -1
 22 22. Fiskeriene boer gi tilbake til samfunnet i form av en re 22 0
 -2 3 -1 0
 25 25. Det er for faa fiskere. 25 0
 1 0 -2 4
 32 32. Fiskeressursur burde forvaltes lokalt. 32 -3
 1 -1 2 -2
 12 12. Det maa stilles strengere miljoekrav til fiskerinaeringa 12 1
 3 3 -3 2
 8 8. Alle kvoter burde disponeres av kystflaaten. 8 -4

```

-2 -5 -2 1
1 1. Naar hensyn skal veies mot hverandre maa kvotesystemet se 1 2
3 5 -1 3
31 31. Kvotesystemet er lett aa forstaa. 31 1
-4 -3 -3 1
20 20. Det er positivt om kvoter settes i en statlig kotebank/ 20 -4
-1 3 -3 0
27 27. Statens handlingsrom er for stort. 27 1
0 -4 1 3
6 6. Det er tilnaernet umulig aa ta steget fra aapen til lukke 6 -1
5 -2 -2 1
15 15. Vi trenger ett kystopproer. 15 -5
3 -4 -1 0
13 13. Fartoy under 11 m maa fraa mulighet til aa strukturere. 13 3
-3 2 -4 -4
36 36. Strukturkvoter burde ikke vaere tidsbegrenset. 36 -1
-3 -1 3 -5
17 17. Kvoter burde kunne omsettes fritt. 17 2
-5 0 2 -3
23 23. Aapen gruppe faar en for liten andel av kvotene. 23 -2
1 -1 -5 4
PQMethod2.35 master 1, forsoek
PAGE 26
Path and Project Name: C:\PQMethod\projects/master
Apr 24 20

```

Factor Characteristics

	Factors				
No. of Defining Variables	1	2	3	4	5
Average Rel. Coef.	0.800	0.800	0.800	0.800	0.800
Composite Reliability	0.966	0.952	0.952	0.889	0.800
S.E. of Factor Z-Scores	0.186	0.218	0.218	0.333	0.447

Standard Errors for Differences in Factor Z-Scores
(Diagonal Entries Are S.E. Within Factors)

Factors	1	2	3	4	5
1	0.263	0.287	0.287	0.382	0.484
2	0.287	0.309	0.309	0.398	0.498
3	0.287	0.309	0.309	0.398	0.498

```

4 0.382 0.398 0.398 0.471 0.558
5 0.484 0.498 0.498 0.558 0.632
PQMethod2.35 master 1, forsoek
PAGE 27
Path and Project Name: C:\PQMethod\projects/master
Apr 24 20

```

Distinguishing Statements for Factor 1
(P < .05 ; Asterisk (*) Indicates Significance at P < .01)
Both the Factor Q-Sort Value (Q-SV) and the Z-Score (Z-SCR) are Shown.

	Factors				
No. Statement	1	2	3	4	
Z-SCR	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR	Q-SV

There Were NO Distinguishing Statements for Factor 1
Distinguishing Statements for Factor 2
(P < .05 ; Asterisk (*) Indicates Significance at P < .01)
Both the Factor Q-Sort Value (Q-SV) and the Z-Score (Z-SCR) are Shown.

	Factors				
No. Statement	1	2	3	4	
Z-SCR	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR	Q-SV
6 6. Det er tilnaernet u ...	6 -1 -0.16	5 1.78*	-2 -0.47	-2	
-0.99 1 0.41	15 15. Vi trenger ett kys ...	-5 -1.84	3 1.14	-4 -1.50	
-0.49 0 -0.00	23 23. Aapen gruppe faar ...	-2 -0.72	1 0.57	-1 -0.44	
-2.12 4 1.63	25 25. Det er for faa fis ...	0 -0.07	1 0.51	0 -0.19	
-0.97 4 1.63	30 30. Fiskerlene gir rik ...	4 1.43	-2 -0.89*	1 0.41	
0.81 2 0.82	17 17. Kvoter burde kunne ...	2 0.72	-5 -2.23	0 -0.11	
0.67 -3 -1.22				2	

Distinguishing Statements for Factor 3

(P < .05 ; Asterisk (*) Indicates Significance at P < .01)

Both the Factor Q-Sort Value (Q-SV) and the Z-Score (Z-SCR) are Shown.

Factors

No. Statement	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR
22 22. Fiskeriene boer gi ...	22	0	0.05	-2	-0.67	3	1.52*	-1
-0.65	0	-0.00						
2 2. Strukturkvotene maa ...	2	5	1.72	4	1.64	2	0.77	5
1.80	5	2.04						
27 27. Statens handlingsr ...	27	1	0.66	0	0.16	-4	-1.59*	1
0.33	3	1.22						

Distinguishing Statements for Factor 4

(P < .05 ; Asterisk (*) Indicates Significance at P < .01)

Both the Factor Q-Sort Value (Q-SV) and the Z-Score (Z-SCR) are Shown.

Factors

No. Statement	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR
36 36. Strukturkvoter bur ...	36	-1	-0.59	-3	-1.33	-1	-0.41	3
1.31*	-5	-2.04						
7 7. Fiskeriinaeringas in ...	7	-1	-0.65	-2	-0.66	0	-0.30	1
0.50	-2	-0.82						
1 1. Naar hensyn skal ve ...	1	2	0.83	3	0.97	5	2.13	-1
-0.65*	3	1.22						
12 12. Det maa stilles st ...	12	1	0.58	3	0.99	3	1.46	-3
-1.15*	2	0.82						
23 23. Aapen gruppe faar ...	23	-2	-0.72	1	0.57	-1	-0.44	-5
-2.12*	4	1.63						

Distinguishing Statements for Factor 5

(P < .05 ; Asterisk (*) Indicates Significance at P < .01)

Both the Factor Q-Sort Value (Q-SV) and the Z-Score (Z-SCR) are Shown.

Factors

No. Statement	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR
23 23. Aapen gruppe faar ...	23	-2	-0.72	1	0.57	-1	-0.44	-5
-2.12	4	1.63						
25 25. Det er for faa fis ...	25	0	-0.07	1	0.51	0	-0.19	-2
-0.97	4	1.63						
8 8. Alle kvoter burde d ...	8	-4	-1.68	-2	-0.80	-5	-2.21	-2
-0.82	1	0.41						
17 17. Kvoter burde kunne ...	17	2	0.72	-5	-2.23	0	-0.11	2
0.67	-3	-1.22						

Consensus Statements -- Those That Do Not Distinguish Between ANY Pair of Factors.

All Listed Statements are Non-Significant at P>.01, and Those Flagged With an * are also Non-Significant at P>.05.

No. Statement	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR	Q-SV	Z-SCR
16 16. Kvotesystemet tren ...	16	0	0.23	1	0.72	2	0.86	0
0.18	2	0.82						

